

**HEGYVIDÉKI
ÖNKORMÁNYZAT**

**HEGYVIDÉK
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIA
EGYEZTETÉSI ANYAG**

Véleményezési határidő: 2015. június 22.

Készült a
KMOP-6.2.1/K-13-2014-0002
„Közép-Magyarországi Operatív Program –
Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban –
Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”
című projekt keretében.
2015. május

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

HitesyBartuczHollai
Euroconsulting

HitesyBartuczHollai Euroconsulting Kft.
Cím: 1054 Budapest, Vértanúk tere 1, félemelet 7.
Tel: +36-1-319-1790
Fax: +36-1-319-1381
E-mail: info@hbhe.hu
Honlap: www.hbhe.hu

CompArt Stúdió Tervező és Beruházó Kft.
Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 88-90.
Tel: +36-1-430-1720
Fax: +36-1-430-1719
E-mail: info@minerva.hu
Honlap: www.cas.hu

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.
Cím: 1061 Budapest, Andrássy út 10.
Tel: +36-1-317-5318
Fax: +36-1-317-3296
E-mail: bfv@bfvt.hu
Honlap: www.bfv.hu

Buda Miklós	Felelős tervező	
Kravalik Zsuzsanna	Társadalompolitikai szakértő, közgazdász	
Zöldi Péter	Építész, településtervező	É 13-1186
Hollai Krisztina	Gazdaságfejlesztés	
Kalmár Ágnes	Társadalom politika	
Albrecht Ute	Településtervező	TR 01-0517; TT/1 01-0517; É 01-0517
Turai-Krausz Emőke	Településtervező	TT 01-4542
Buda Ildikó	Urbanista közgazdász	
Drobni Mária	Táj és zöldfelület, környezetvédelem	TK/1 01-5106; TR 01-5106; K/1 01-5106
Varga András	Antiszegregáció, társadalom	
Halász Adrienn	Közműtervezés, energiaközmű és hírközlés	VZ-TEL 01-12277; TE 01-12277; TV 01-12277; VZ-TER 01-12277; VZ-VKG 01-12277
Rhorer Ádám	Közlekedéstervezés	
András István	Műemlékvédelmi szakértő	TR 01-0525; TT/1 01-0525; É/1 01-0525
Marosi Krisztina	Településtervező	
Nyúl Péter	Településtervező	

Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat
Cím: 1126 Budapest, Böszörményi út 23-25.
Tel: +36-1-224-5900
Fax: +36-1-224-5905
E-mail: info@hegyvidek.hu
Honlap: www.hegyvidek.hu

Szabó-Kalmár Éva
Rózsa Zoltán
Kenderfi Miklósné

Városrendezési és Főépítési Iroda - irodavezető
Városrendezési és Főépítési Iroda - irodavezető-helyettes
Polgármesteri és Jegyzői Törzskar - koordinációs munkatárs

TARTALOMJEGYZÉK

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	3
1. BEVEZETÉS	4
2. ELŐZMÉNYEK	15
2.1 MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI	15
2.2 TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ – JÖVŐKÉP ÉS ÁTFOGÓ CÉLOK	22
2.3 IVS 2009 ÉRTÉKELÉSE	29
3. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSE	35
3.1 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	35
3.1.1 STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK 2020-IG	35
3.1.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK HOZZÁJÁRULÁSA A HOSSZÚ TÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK MEGVALÓSULÁSÁHOZ	36
3.2 A KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	43
3.3 VÁROSRESZI CÉLOK	43
4. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	48
4.1 KULCSPROJEKTEK	51
4.2 AKCIÓTERÜLETEK	57
4.3 HÁLÓZATOS, KOMPLEX PROJEKTC SOMAGOK	68
4.4 EGYÉB, SZOFT PROJEKTC SOMAGOK	91
4.5 EGYÉB FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK	94
4.6 TERVEZETT BEAVATKOZÁSOK ÜTEMEZÉSE ÉS VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	97
5. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	98
5.1 A 2009-ES IVS ÉRTÉKELÉSE SZEGREGÁCIÓS SZEMPONTBÓL	98
5.2 A SZEGREGÁCIÓ MÉRSEKLÉSÉT VAGY MEGSZÜNTETÉSÉT CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEK 2014-2020	101
5.3 TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ANTISZEGREGÁCIÓS HATÁSÁNAK FELMÉRÉSE	105
6. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	106
6.1 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	106
6.1.1 MAGASABB SZINTŰ TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉS	106
6.1.2 KERÜLETI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉS	111
6.2 A STRATÉGIA BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	112
7. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	115
8. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	121
8.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	121
8.1.1 KÜLÖN FORRÁSBEVONÁST NEM IGÉNYLŐ INTÉZKEDÉSEK STRATÉGIAI CÉLONKÉNT	121
8.2 AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEINEK MEGHATÁROZÁSA	122
8.2.1 DÖNTÉSHOZÁS: KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÉS SZAKMAI BIZOTTSÁGAI	123
8.2.2 STRATÉGIAI MENEDZSMENT	124
8.2.3 OPERATÍV MENEDZSMENT	124
8.3 TELEPÜLÉS KÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	126
8.4 MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	127
8.4.1 A MONITORING RENDSZER FELADATA ÉS MÓDSZERTANA	127
8.4.2 A MONITORING RENDSZER MŰKÖDTETÉSI MECHANIZMUSAINAK MEGHATÁROZÁSA	128
8.4.3 A MONITORINGELJÁRÁS SZERVEZETI KERETE	130
8.4.4 AZ ITS FELÜLVIZSGÁLATA	130
8.4.5 INDIKÁTOROK	131
ÁBRAJEGYZÉK	135

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

BATrT	Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terv
BKISZ	Budapesti Komplex Integrált Szennyvízelvezetési és Szennyvíztisztítási Program
BP ITS 2020	ITS Budapest stratégia 2020
BTFK	Budapest Területfejlesztési Konceptiója
Budapest 2030	Budapest 2030 Hosszú távú fejlesztési koncepció
CBC	Cross-Border Cooperation (Határon átnyúló együttműködés)
Étv	Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
FŐTEP	Fővárosi Területfejlesztési Program
KÉSZ	Kerületi Építési Szabályzat
KMOP	Közép-Magyarországi Operatív Program
OFTK	Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
OTrT	Országos Területrendezési Terv
PMTFK	Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió
SZT	Szabályozási terv
TSZT 2015	Budapest főváros településszerkezeti terve

1. BEVEZETÉS

1.1 A TERVEZÉS FELTÉTELRENDSZERE

1.1.1 AZ ITS KÉSZÍTÉS HÁTTERE

A **2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben** is – csakúgy, mint a megelőző, 2007-2013 ciklusban - fontos szerepe van a megfelelően elkészített, **megalapozott településfejlesztési dokumentumoknak**. A folyamat részeként Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat elkészíti **Településfejlesztési Koncepcióját** (TFK) és **Integrált Településfejlesztési Stratégiáját** (ITS) – a korábbi IVS vonatkozó részeinek felülvizsgálatával.

A tervezőmunka a **Belügyminisztérium** (BM) **KMOP-6.2.1/K-13-2014-0002** Közép-Magyarországi Operatív Program – Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban (fővárosi kerületekben) – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása című **projektje keretében készül** el. A BM 2014. december 29-én megbízta – közbeszerzési eljárás lefolytatását követően – a nyertes **Pest-Budapest Konzorciumot**, hogy a Közép-magyarországi régióban, a XII. kerület mellett még 14 fővárosi kerületnek és 14 Pest megyei járásközpontnak együttesen, **2015. június 29-ig** készítse el vonatkozó településfejlesztési dokumentumait az előzetesen jelzett helyi igények alapján.

Budapest Főváros XII. kerület, Hegyvidéki Önkormányzat 64/2008 (05.15) számú Kt. határozatában fogadta el, illetve a 103/2009 (05.14.) számú határozatával módosította a 2007-2013-as időszakra szóló Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, melynek **felülvizsgálata** több okból is **időszerűvé vált**:

- A kerület a tervezési időszak végére ért, a stratégiában foglalt beavatkozások áttekintése, a megvalósulás vizsgálata fontos lépés.
- A 2014-2020-as időszak tervezése már folyik, a kohéziós politika beavatkozási logikájának tematikus célkitűzései és beruházási prioritásai lehetőséget biztosítanak a kerületeknek fejlesztési elképzeléseik megfogalmazására.
- A 2014-es évben több kormánydöntés is született, mely a kerületet érintően kiemelt beruházássá nyilvánított egyes projekteket. (Normafa, Fogaskerekű, MOME)
- Megváltozott az integrált stratégiát meghatározó jogszabályi háttér: „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szabályai, valamint a Belügyminisztérium által e stratégiai tervezési folyamat elősegítése érdekében kidolgozásra kerülő módszertani útmutató kiegészítik a korábban elkészült Városfejlesztési Kézikönyvet.
- A közigazgatás átalakítása, a települések, illetve a közigazgatás különböző területi szintjei közötti feladatmegosztás újraszabása szükségessé teszi a kerületek – megváltozott feladataikhoz igazodó – fejlesztési stratégiájának átgondolását.

1.1.2 ITS SZEREPE, FELADATA

A 314/2012. (XI.8.). Korm. rendelet alapján Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzata három dokumentumot készít egységes szerkezetben:

- Településfejlesztési Konceptiót (TFK);
- Integrált Településfejlesztési Stratégiát (ITS);
- valamint a fenti dokumentumok közös Megalapozó vizsgálatát

A Településfejlesztési Konceptió hosszú távra (2030-ig) vetíti előre a kerület jövőképét a társadalmi, gazdasági, természeti és épített környezetre vonatkozóan, valamint energiahatékonysági, klímavédelmi szempontból. A Településfejlesztési Konceptió tartalmazza a kerület jövőképét, kijelölésre kerültek benne a jövőkép eléréséhez szükséges hosszú távú, átfogó célkitűzések. Az átfogó célkitűzéseket tematikus részcélok értelmezik, részletezik, illetve a városrészekre vonatkozó célok is meghatározásra kerültek.

A Megalapozó vizsgálatot, valamint a Településfejlesztési Konceptió alapját szolgáló Jövőképet Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzata Képviselő-testülete 2014 május 28-án 121/2015. (V.28), 122/2015. (V.28.) és 123/2015. (V.28.) számú határozatával elfogadta és felkérte a Polgármestert a tervezési és egyeztetési folyamatok folytatására.

Az ITS – maximálisan illeszkedve a Településfejlesztési Konceptióban bemutatott jövőképhez és annak elérését szolgáló tematikus bontású célrendszerhez – középtávon (2014-2020 között) jelöli ki az elérendő fejlesztési célokat, valamint azok integrált megvalósítását szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit.

A jelenlegi ITS célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő az elkövetkező 6-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét, stratégiai megalapozást nyújtson Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat 2020-ig tervezett nagyobb léptékű fejlesztési elképzeléseinek megvalósításában - területi és tematikus alapon egyaránt strukturálva - felfedje az egyes projektek, projektelemekek közötti szinergikus hatásokat és a jövőkép elérését szolgáló hatásuk alapján az önkormányzat számára segítséget nyújtson a projektek kiválasztása, sorrendbe állítása érdekében.

A 2014-2020-as programozási időszak stratégiai alapdokumentumaként definiált **Európa 2020 stratégia** célul tűzte ki az **intelligens, fenntartható és befogadó Európa** megvalósítását. A jövőbeni kohéziós politika ösztönözni kívánja az **integrált várospolitikát** alkalmazását, amely a **fenntartható városfejlesztés** megvalósításán keresztül erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét.

Az ITS akkor tudja betölteni szerepét, ha képes a város működésének különböző szereplői közti kommunikáció eszközévé válni, s így céljai és projektjei széles körű támogatást élveznek a város társadalmi és gazdasági szereplőinek körében. Hozzájárul ahhoz, hogy a városban folyó egyes fejlesztési tevékenységek – függetlenül azok finanszírozóitól, illetve tulajdonosaitól - egymással térben és időben összehangoltan valósuljanak meg, erősítve ezzel az egyes fejlesztési célú beavatkozások hatását.

A tervezési munka, az ITS másik eredménye az, ha hozzájárul ahhoz, hogy a kerület összességében a lehető legnagyobb mértékben használja ki fejlődési potenciálját a 2014 –2020 közötti időszakban. Ennek kialakítása oly módon történik, hogy azt a lehető legnagyobb mértékben tudják támogatni az EU

Strukturális és Beruházási (ESB) alapjainak forrásai, így a kerület optimálisan képes kihasználni az EU 2014 – 20 közötti időszakának fejlesztési lehetőségeit.

1.2 ALKALMAZOTT TERVEZÉSI MÓDSZERTAN ÉS ÜTEMEZÉS

A tervezési folyamatban a korábbi tervezési ciklusokhoz képest jóval nagyobb szerepet kaptak a széles körű partnerségi együttműködéshez kapcsolódó egyeztetések, melyeket alább mutatunk be részletesen.

A TFK és az ITS tervezése a 314/2012. (XI.8.). Kormányrendelet előírásait követte, tartalomjegyzékük az 1. és 2. melléklet alapján készült. Közös alapjuk egy részletes, Megalapozó vizsgálat elkészítése, mely két fő szerkezeti egységből áll:

- Helyzetfeltáró és – elemző munkarész;
- Helyzetértékelő munkarész.

A Megalapozó vizsgálat - aktuális (2011. évi KSH népszámlálási, valamint 2013. és 2014. évi KSH területi, önkormányzati vagy egyéb) számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatta a kerület főbb társadalmi, humán közszolgáltatási, gazdasági, városgazdálkodási- és üzemeltetési folyamatait, valamint az épített és természeti környezeti adottságait, ágazati szintű SWOT-elemzésekkel összefoglalva mindezek erősségeit, gyengeségeit, valamint problémáit. Minden releváns, ágazatspecifikus helyzetfeltáró fejezet a főbb Fejlesztési kihívások rögzítésével zárul. A Helyzetértékelés egy olyan, önmagában is megálló-értelmezhető dokumentumegység, mely rövidített formában összefoglalja a helyzetfeltárás esszenciális ágazati tényadatait és megállapításait, azokat ágazatonként értékelve, közöttük szintézist teremtve. A Helyzetértékelés átfogó (ágazati összesített) SWOT-elemzéssel és a tervezett lehetséges főbb beavatkozási irányokat megalapozó, összesített Fejlesztési kihívásokkal zárul. A TFK-ban kijelölt hosszú távú és az ITS-ben meghatározott középtávú fejlesztési irányok a Megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú- illetve középtávon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

A Megalapozó vizsgálat célja, hogy megfelelő és valós kiinduló alapot szolgáltatson annak érdekében, hogy a TFK és az ITS célkitűzései és intézkedései reálisan kerülhessenek megfogalmazásra a tényleges kerületi szükségletekre támaszkodva, de az objektív lehetőségek figyelembe vételével.

Az elemzések elvégzésekor a KSH adatállománya mellett nagyban támaszkodtunk különböző önkormányzati és háttérintézményi szakterületi adatbázisokra. A TFK és az ITS készítése során Budapest XII. kerület – a korábbi IVS, az azóta megvalósított hazai és nemzetközi fejlesztési projektek során szerzett pozitív tapasztalatokra alapozva – széleskörű partnerségre épít.

A 314/2012. (XI.8.). Korm. rendelet 9. mellékletében meghatározott államigazgatási szervekkel, érintett területi és települési önkormányzatokkal, továbbá a lakossággal, érintett érdekképviseleti és gazdálkodó szervezetekkel, egyházakkal történő partnerségi egyeztetés szabályait figyelembe véve Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat kidolgozta Partnerségi egyeztetési szabályzatát a tervezés megindításához, mely kitér az alábbiakra:

- az egyeztetésekben résztvevő érintettek (partnerek) tájékoztatásának módja és eszközei;
- a javaslatok, vélemények dokumentálásának módja, nyilvántartásának módja, eszközei,

- az el nem fogadott javaslatok, vélemények indoklásának módja, dokumentálásuk, nyilvántartásuk rendje,
- az elfogadott koncepció, stratégia – és településrendezési eszközök - nyilvánosságát biztosító intézkedések.

2015 januárjában a BM-projekt keretében elkészült továbbá egy széles körű, részvételi alapú bevonásra épülő Partnerségi terv, mely ütemezetten rendszerbe foglalja a tervezés teljes folyamatát az Önkormányzat helyi kommunikációs tervével, valamint a Széchenyi 2020 fejlesztési tervben elvárt kommunikációs kötelezettségekkel összehangoltan.

A partnerségi egyeztetés fő célja az, hogy a kerület széleskörű társadalmi elfogadottsággal rendelkező jövőképet és városi célrendszert fogalmazzon meg, és az ebben foglaltak elérése érdekében olyan középtávú beavatkozási stratégiát, ITS-t alkosson, amely megvalósítható, és társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból egyaránt fenntartható.

A tervezés első lépéseként a Partnerségi terv kijelöli a fő célkitűzéseket, azonosítja a fontosabb érintett köröket, azaz a célcsoportokat, majd meghatározza a bevonásukra, tájékoztatásukra alkalmazandó partnerségi kommunikációs tevékenységet, valamint azok megvalósítási eszközeit. Ütemezi és szakaszolja a partnerségi egyeztetés teljes folyamatát, és határidőket, valamint felelősöket rendel a tervezett feladatokhoz.

1.2.1 A PARTNERSÉGI EGYEZTETÉSEK RENDSZERE

A Partnerségi terv az alábbi fő érintett szinteket határozza meg a tervezés folyamatában:

Döntéshozói szintek

- Képviselő-testület
- Bizottságok
- Stratégiai Munkacsoport (SMCS)

Irányítás, döntéselőkészítés

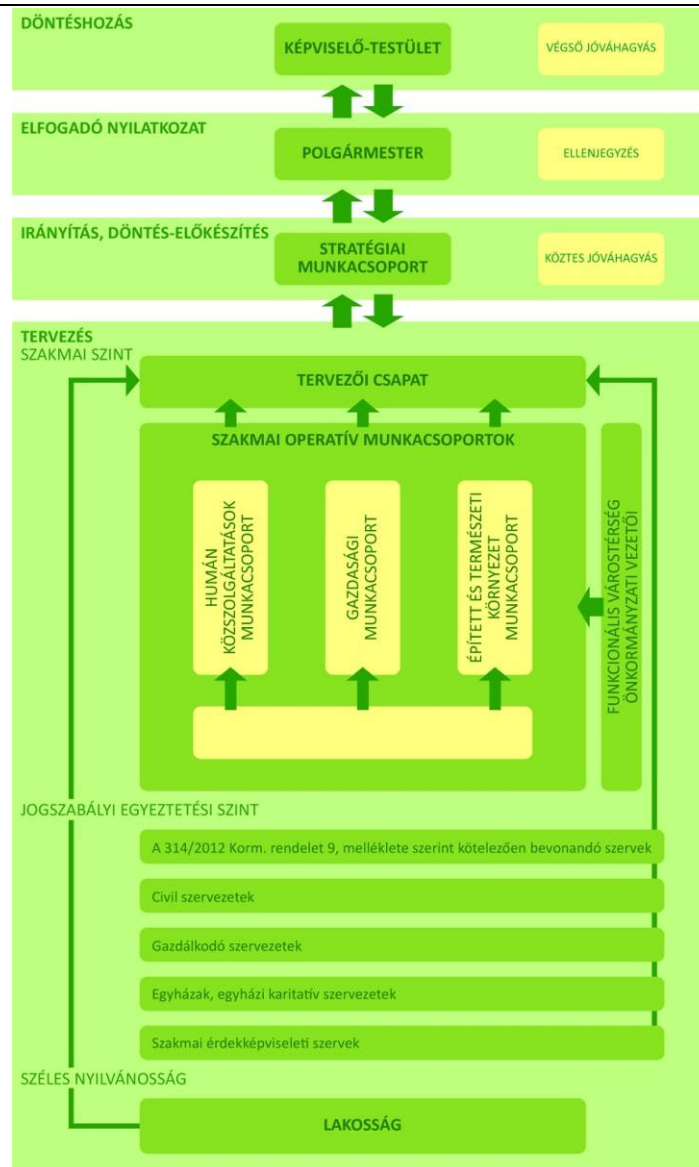
A döntés-előkészítési folyamatok irányítója: Pokorni Zoltán polgármester.

A tervezői csapat szakmai irányítója Szabó-Kalmár Éva, a Hegyvidéki Önkormányzat Főépítési és Városfejlesztési Irodájának irodavezetője.

A tervezési folyamat városi koordinátora: Kenderfi Miklósné.

A szakmai tervezést az alábbi munkacsoportok segítik, melyek interaktív módon működnek, a résztvevőknek lehetőségük van párbeszédet folytatni egymással és más munkacsoportok képviselőivel egyaránt.

1. ábra A partnerségi egyeztetés szervezeti keretei

Tervezési/szakmai szint

Stratégiai munkacsoport (SM)

Feladata: kommunikációs csatornák meghatározása, adminisztratív és szervezési feladatok végrehajtása, a munka szakmai irányítása

Résztvevők: polgármesteri főtanácsadó, a témában érintett alpolgármesterek, Városrendezési és Főépítési Iroda vezetője, városi koordinátor, kommunikációs terület vezetője

Településfejlesztési munkacsoport (TM)

Feladata: a stratégiában megjelölt konkrét témához kapcsolódó szakmai feladatok végrehajtása

Résztvevők: a területért felelős alpolgármesterek, az önkormányzat főépítésze, a Városfejlesztési Iroda vezetője, a Városrendezési és Főépítési Iroda munkatársai és környezetvédelmi szakembere, FÁBER Kft. ügyvezetője, adott területen az érintett területileg megválasztott egyéni képviselő

Humán közszolgáltatások munkacsoport: (HKM)

Feladata: a stratégiában megjelölt konkrét témához kapcsolódó szakmai feladatok végrehajtása

Résztvevői: a területért felelős alpolgármesterek, az Oktatási Iroda vezetője, a Népjóléti Iroda Vezetője, a MOM Kulturális Központ Nonprofit Kft. ügyvezetője, a Hegyvidéki Szabadidősport Kft. ügyvezetője, a Hegyvidéki Sportcsarnok és Sportközpont Kft. ügyvezetője, Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény és Galéria vezetője, Kulturális Szalon vezetője, Hegyvidéki Egészségügyi és Szociális Alapszolgáltatási Központ vezetője

Gazdaságfejlesztés-innováció-turizmus munkacsoport (GTM)

Feladata: a stratégiában megjelölt konkrét témához kapcsolódó szakmai feladatok végrehajtása

Résztvevők: a területért felelős alpolgármesterek, a területért felelős aljegyző, a Normafa Park Fenntartó és Üzemeltető Intézmény vezetője, Városrendezési és Főépítészeti Iroda munkatársai, Adóigazgatási Iroda vezetője, Általános Igazgatási és Hatósági Iroda (kereskedelmi csoport) munkatársa

1.2.2 MÓDSZERTAN - PARTNERSÉG

Budapest Főváros Hegyvidéki Önkormányzat településfejlesztésével és településrendezésével összefüggő egyeztetés folyamata, rendje

Az ITS készítésének folyamatának legfontosabb fóruma az első alkalommal 2015. január 14-én alakuló ülést tartó és ez után hetente ülésező Stratégiai munkacsoport megbeszélései, ahol minden alkalommal a Pest-Budapest konzorcium képviselői is jelen voltak.

Ezen kívül az alábbi egyeztetések történtek:

Január 26-27. – Workshop (Irodavezetői műhely)

A Mátraházán megtartott kétnapos megbeszélésen a vezetőség tagjai (polgármester, stratégiai főtanácsadó, alpolgármesterek, aljegyzők) mellett részt vett valamennyi irodavezető, szakmai tanácsadó és néhány intézményvezető. A stratégiaalkotás első lépéseként meghatározásra kerültek az Önkormányzat hosszú távú céljai, fejlesztési elképzelései. Egyeztetést folyt arról, hogy a korábbi IVS elemeiből melyek azok, melyeket érdemes továbbgondolni, projektté alakítva megvalósítani, továbbá milyen programok, egyéb szakmai stratégiák, koncepciók elkészítése szükséges az ITS összeállításához.

Január 29. – Normafa rehabilitáció workshop

A civil szervezetek részvételével megtartott megbeszélésen a Normafa rehabilitációjával összefüggő alábbi témakörök, felvetések hangzottak el:

- Szakértői tanulmányokkal kívánják támogatni a lakosságot pl. parkolók kialakítása a zöld területek védelme mellett. Ennek keretében szerveztek egy bejárást is a Budakeszi út környékén, melyen a Városfejlesztési Iroda vezetője is részt vett.
- A Fácános területére tervezett oktatási központ koncepciója, melynek célja a természetvédelem jobb megismerése, az élővilág bemutatása. Ehhez szükséges bevonni a különböző szakmai intézményeket, szakminisztériumokat. Meg kell határozni a célcsoportot, az oktatás formáját, módját, igazodva a nemzeti tantervben, a közoktatási törvényben megfogalmazott követelményekhez.

- A NATURA 2000 hatásbecslés és ez alapján készülő megvalósíthatósági tanulmányban egyes, kritikusnak tartott pontjai pl.: síelés problémái, downhill pályák kialakítása, kerékpáros közlekedés megszervezése. A civil koalíció javaslata, kérése, hogy a szakértői bizottság tagjaiként ők is részt vehessenek a szakértői munkában.
- Tájékoztatás hangzott el a Közösségi tervezés folyamatáról, melynek egyik célja a közösségfejlesztés. A munka szakmai bizottságokban, tematikus csoportokban folyik. Lényege, hogy a térségi szereplők megértsék egymás szükségleteit, a problémákkal kapcsolatos attitűdjeit. Cél az erősségek, gyengeségek, veszélyek és lehetőségek elemzése, a problémák ok-okozati viszonyainak feltárása. Területei pl.: közlekedés, természetvédelem, sport, oktatás, hitélet, műemlékvédelem.

Február 5. – Kerekasztal megbeszélés

Az irodavezetők részvételével tartott megbeszélésen a következő témakörökről volt szó:

- A településfejlesztési koncepció és az ITS lényegének, pályázati háttérének, a projekt céljának bemutatása.
- A koncepció és az ITS készítésének ütemezése, a projekt lebonyolítása.
- A koncepció és ITS készítés belső, önkormányzaton belüli szervezeti keretei, az egyes munkacsoportok, szakirodák feladatai, közreműködésük formája a megvalósításban.

Február 12., 16., 23. – Lakossági fórumok

A településfejlesztési stratégia részeként új, többfunkciós, a gyalogközlekedést előnyben részesítő városrészközpontot alakítana ki az önkormányzat a polgármesteri hivatal épülete köré. A tervezők és a hivatal munkatársai a polgármester közreműködésével ennek részleteiről egyeztettek a környékbeli lakókkal. A Kulturális Szalon elhelyezésével kapcsolatban fejtették ki véleményüket, álláspontjukat alapvetően az idősök által látogatott intézmény új épületének terveiről. Az egyeztetés sorozaton megfogalmazták az autós közlekedéssel, a parkolással kapcsolatos aggodalmaikat.

Március 23., 25., 30. – Lakossági fórumok

Tovább folytatódott a lakossági egyeztetés a Kulturális Szalon ügyéről. Emellett a Városháza tér projekt és az ezzel összefüggő forgalomszabályozási kérdések is terítékre kerültek. A megjelentek véleményt nyilvánítottak a Városháza tér, mint különálló projekt (elnyert Tér-Köz pályázat) terveiről, továbbá a Böszörményi utat is érintő forgalomszabályozás kérdéseiről.

Április 13., 21., 29. - Lakossági fórumok

A Normafa területének jelenlegi problémáinak megoldására kidolgozott koncepció részleteiről beszélt a polgármester és a Normafa Park Fenntartó és Üzemeltető Intézmény vezetője. A fórum résztvevői közül többen a fogaskerekű tervezett vonalhosszabbítása ügyében szóltak fel. Néhányan megfogalmazták a közlekedési és parkolási helyzet körüli problémákat. Szó esett arról is, hogy a Normafa rehabilitáció keretében lepusztult műemlék épületek újulnának meg. Ezeknek a felújítása és új funkcióval való megtöltése fontos feladata a Normafa rehabilitációnak. Tájékoztatást kaptak a résztvevők a normafai sípálya rekonstrukció elveiről is. Szóba került a hajléktalanok ügye is, amit sajnos nem lehet rendezni a Normafa rehabilitáció kapcsán. Az önkormányzat a Magyar Máltai Szeretetszolgálat együttműködésében már évek óta zajlik egy komplex program: személyre szabott megoldásokkal – például munkalehetőséggel, lakhatási és egészségügyi támogatással – segítenek a rászorulóknak kiutat találni a hajléktalan létből. A polgármester beszélt továbbá a május 17-i népszavazás eredményének hatásairól, tétjéről.

Április 30. – Ötletláda

A partnerségi tervben foglaltaknak megfelelően az Önkormányzat két bejáratánál egy-egy ötletláda került kihelyezésre. A Hegyvidék Újságban és az önkormányzat honlapján március 24-én jelent meg a felhívás az ITS-ről. Az alábbi fejlesztési szempontok fogalmazódtak meg, melyekre vártuk a javaslatokat, véleményeket:

- Legyen rendszeresen szabályozva a parkolás és a közlekedés.
- Hozzuk rendbe a meglévő, régi, elhanyagolt, műemlék épületeket.
- Javítsuk a közbiztonságot.
- Rakjunk ki csomagmegőrzőket, öltözőket, padokat, hulladékgyűjtőket és kulturált illemhelyeket.
- Javítsuk az egész éves túrázási és sportolási lehetőségeket.

2015. április 30-i határidővel 6 db észrevétel érkezett, melyek lényege a következő:

- A fenti fejlesztési szempontokkal szinte teljes egészében egyetértenek. Egyéb javaslatok:
- Intézkedést várnak az Olimpia, mint „elhagyott” szálloda ügyében.
- A legnagyobb parkolókból térfigyelő kamerák felszerelése (pl. Kútvölgyi kórház, Pethő Intézet előtt – napi szintű a kocsilopás).
- „Galamb-vár” építése nászutasok számára (Thomán utca felső részén, ahol a buszok visszafordulnak).
- A Fogaskerekű által kettévágott hegyoldalon, a Trencsényi út és a Diósárok közötti terület évtizedekkel ezelőtt tervezett, de félbe maradt, kerületi kapcsolatot biztosító útjainak megépítése. A Fogaskerekű megállóit csak magánterületen át lehet megközelíteni (a tulajdonos bármikor lezárhatja).
- Utcaképek általános állapota: épületek homlokzata, épületek elő- és hátsó kertjei, udvari homlokzatok, nyílászárók – igény lenne a szabályozás kiterjesztésére nemcsak a kialakításra, hanem a folyamatos állagmegővésre, karbantartásra, felújításra (pl. társasházi felújítási alap képzése).

Május 17. – Népszavazás

A népszavazáson a választók 81%-a szavazott igennel a Normafa rendbetételére. A jogosultak 27.4%-a vett részt a szavazáson. Pokorni Zoltán tájékoztatása szerint a referendumon 27,4 százalékos volt a részvétel, ami a helyi népszavazások között kiemelkedően jó aránynak tekinthető. A résztvevők 81 százaléka szavazott igennel, 19 százaléka pedig nemmel, ami jelzi: a kerületben élők többsége egyetért az önkormányzat által kijelölt rendezéssel, élni kívánnak a törvény adta lehetőséggel és azzal, hogy a kormány kötelezettséget vállalt a finanszírozásra. A polgármester hangsúlyozta, hogy a több mint 350 hektáros parkerdő rendezése több évet vesz igénybe, de több munkálatot – például a padok, szemetesek, nyilvános WC-k, játszóterek és sétautak rendbetételét – már a következő hetekben megkezdik. A polgármester szólt arról is, hogy az elmúlt másfél évben néhány kivételtől eltekintve tárgyilagos és korrekt párbeszéd folyt a zöld- és civil szervezetekkel, ellenzéki képviselőkkel, és ennek köszönhető a konszenzusos javaslat. Az emberek azt támogatják, amibe bele tudnak szólni, ezért a jövőben egyre fontosabb lesz, hogy minél inkább bevonják az embereket a közügyek eldöntésébe.

A kerület vezetője megköszönte mások mellett Vincze P. Márton kormánybiztos, Fónagy János államtitkár, a kerület országgyűlési képviselője, és Mikó Gergely, a Normafa Park Fenntartó és Üzemeltető Intézmény vezetőjének munkáját. Köszönetet mondott továbbá Tüttő Katának és Komáromi Zoltánnak, az MSZP, illetve az Együtt helyi politikusainak is, akik szakmai kérdésként kezelték az ügyet és nem nagypolitikai haszonszerzést láttak az álláspontjuk kialakításában, hanem „volt bátorságuk egy kormányparti politikus mellé odaállni”.

A helyi népszavazás akkor lett volna érvényes, és így kötelező erejű, ha a szavazásra jogosultak – ez esetben mintegy 48 ezer ember – több mint fele szavazott volna. A polgármester azonban már korábban kijelentette: függetlenül attól, hogy hányan mennek el, magukra nézve kötelezőnek tekintik az eredményt.

Egyéb, a partnerségi tervben vállalt kötelezettségek

- Az ITS Stratégiai munkacsoportja heti, kétheti rendszerességgel ülésezett, ahol az egyes szakértői munkacsoportok (humán, településfejlesztési) tagjai is részt vettek.
- Heti rendszerességgel a vezetőség tájékoztatást kaptak az ITS alakulásáról, folyamatosan egyeztetés volt a főbb elemekről (stratégia, jövőkép, koncepció).
- Az ITS és koncepció készítéséről cikk jelent meg a Hegyvidék Újságban, de az egyes lakossági fórumokon történekről is készült folyamatosan beszámoló a honlapon és a kéthetente megjelenő újságban is.
- A Polgármester mozgó fogadóórát tartott. Gyalog mentek fel az Önkormányzat épületétől a Normafáig. Meghatározott pontokon a lakosság és a sajtó kérdéseire válaszolt a polgármester.
- Május 28-án a képviselőtestület tárgyalta és elfogadta a Megalapozó vizsgálat munkarészt és a településfejlesztési koncepció alapjául szolgáló jövőképet.

1.3 FEJLESZTÉSPOLITIKAI HÁTTÉR

1.3.1 EURÓPAI UNIÓS VÁROSPOLITIKAI HÁTTÉR

Az Európai Unió következő évtizedre szóló növekedési stratégiája az Európa 2020 dokumentum. Célja, hogy az EU gazdasága intelligens, fenntartható és inkluzív legyen:

intelligens, azaz amelynek esetében az oktatási, a kutatási és az innovációs beruházások hatékonyabbak, **fenntartható**, mert kulcseleme az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás, és **inkluzív**, mivel nagy hangsúlyt fektet a munkahelyteremtésre és a szegénység csökkentésére.

A stratégia középpontjában öt ambiciózus célkitűzés áll, amelyek a foglalkoztatással, az innovációval, az oktatással, a szegénység visszaszorításával és az éghajlat-politikával/energiaüggyel kapcsolatosak. A célokat 2020-ig kívánja megvalósítani, úgy, hogy mindegyik tagállam saját nemzeti célokat fogad el ezeken a kiemelt területeken, míg a megvalósítást konkrét uniós és tagállami intézkedése segítik.

A Partnerségi Megállapodás, Operatív programok

A kerület fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását alapvetően meghatározza az Európai Unió források elérhetősége, illetve a kormány fejlesztéspolitikai döntése által kijelölt kiemelt projektek prioritása. Az elmúlt hét éves költségvetési időszakban az önkormányzatok fejlesztései túlnyomó részben EU-s források terhére, kisebb részben saját bevételek terhére, illetve hitelből valósultak meg, miközben a jelen ITS nagymértékben együttműködési rendszerekre, partnerségi megvalósításra épít. Annál is inkább, mert az EU stratégiai célkitűzései is ebbe az irányba, az önkormányzatok és a vállalkozói szféra együttműködésére alapoz.

A 2014-2020-as tervezés hazai fejlesztési alapelveit az 1/2014. (I. 3.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) foglalja rendszerbe. Az OFTK rögzíti és összehangolja az ágazati fejlesztési és a területfejlesztési célokat, a gazdasági válság utáni világ kihívásaihoz igazodó új fejlesztéspolitikai irányokat és elveket fogalmaz meg, miközben megerősíti és összeköti velük a továbbra is követendő fejlesztési irányokat.

Az OFTK alapján elkészült és az EU Bizottság által 2014. szeptember 11-én elfogadásra került a Partnerségi Megállapodás (PM), mely az EU-s források felhasználásának tagállami feltételrendszerét határozza meg. A Partnerségi Megállapodást - ahogy az annak megvalósítását részletező Operatív Programokat is – Magyarország tervezi és az Európai Bizottság jóváhagyását követően indulhat el a végrehajtásuk. A PM azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi a fő fejlesztési prioritásokat a 2014-2020 közötti időszakra. A stratégiai keretdokumentum az eddigiekhez (Nemzeti Fejlesztési Terv 2004-2006, Új Magyarország Fejlesztési Terv 2007-2013) képest nagyobb fokú integrációt jelenít meg, ugyanis egyaránt magában foglalja az EU Kohéziós Politikájának pénzügyi alapjai (Strukturális Alapok és Kohéziós Alap – SA/KA) által finanszírozott operatív programokat (OP), valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) hazai felhasználásáról szóló programokat. Emellett a PM összhangot teremt a magyar tagállami operatív programok és az EU Európai Területi Együttműködési programjai között is (pl. a határ menti programok és a Duna térség transznacionális programja), és kitekint egyéb uniós forrásokra és kezdeményezésekre is.

Az előző fejlesztési ciklusok tervezési alapdokumentumaihoz képest további újdonság, hogy az egyes tagállamok céljait nem önmagukban, hanem az Európai Unió fejlesztési céljaihoz való hozzájárulás mentén kell bemutatni. Az EU szintű célokat az Európa 2020 Stratégia, valamint a belőle levezetett ún. 11 tematikus célkitűzés jelöli ki.

A központi régióban a városfejlesztés témaköre döntően a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) hatókörébe tartozik. A tervezés során ennek 2015. február 15-én elfogadott változatát vettük figyelembe.

A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)

A VEKOP fő küldetése és átfogó célja, hogy biztosítsa a Közép-Magyarországi régió fejlődését, gazdasági versenyképességének további növekedését, valamint a régió belüli fejlettségbeli különbségek csökkentését. A fő célkitűzést megvalósító három fő stratégiai cél lényegét és az ezekhez tartozó fő beavatkozási irányokat a következőképpen lehet összefoglalni:

A VEKOP a rendelkezésre álló támogatási forrásokat **három stratégiai cél** mentén koncentrálja:

1. a regionális gazdasági teljesítmény intelligens és fenntartható növelése (tudásgazdaság, innováció, vállalkozói környezet, a kis- és középvállalkozások fejlesztése, turizmus, infokommunikációs beruházások támogatása),
2. a foglalkoztatás növelését segítő társadalmi környezet fejlesztése (napközbeni gyermekellátást biztosító intézmények, foglalkoztatás növelését támogató programok, oktatási és képzési rendszerek fejlesztése),

3. a versenyképességet és a társadalmi együttműködést is szolgáló közösségi fejlesztések egy élhetőbb környezet kialakulása érdekében (a lakosság és a közlekedés energiahatékonyságának növelése, településrehabilitációs fejlesztések, társadalmi együttműködés erősítése, a közigazgatás és közszolgáltatások működésének javítása, természetvédelem).

A VEKOP fő prioritásai

- Vállalkozások versenyképességének javítása
- Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció
- Infokommunikációs fejlesztések
- Turisztikai és természetvédelmi fejlesztések
- Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása
- Települési környezet és közszolgáltatás fejlesztés
- Társadalmi hozzáférést bővítő és humán erőforrás fejlesztést támogató programok
- Foglalkoztathatóságot szolgáló programok prioritási tengely
- Közigazgatási és közszolgáltatási fejlesztések

A VEKOP hatálya alá nem tartozó fejlesztések/projektek várhatóan

az alábbi operatív programokból finanszírozhatók, döntően pályázati úton történő projektkiválasztással:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP);
- Környezeti és Energhatékony Operatív Program (KEHOP);
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP);
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP).

Az operatív programokhoz kapcsolódó pályázati lehetőségek szakmai kritériumrendszerének kidolgozása, ill. véglegesítése jelenleg van folyamatban, így az ITS-ben szereplő beavatkozási javaslatok, projektötletek esetében:

- még nem egyértelmű a támogathatóság;
- kérdéses a támogatási intenzitás, ill. a szükséges önrész mértéke;
- kialakulatlan a megvalósítás pontosabb feltétel- és keretrendszere stb.

A Pest-Budapest konzorcium képviseletében a kerületben dolgozó külső tervezők – a HBHE, a CompArt Stúdió Kft. és a Városkutatás Kft. munkatársai – ezúton is köszönik minden érintett helyi közreműködő segítségét a megalapozó, valamint a hosszú- és középtávú stratégiai dokumentumok elkészítéséhez. Külön is köszönjük Szabó-Kalmár Éva szakmai iránymutatásait és Kenderfi Miklósné ITS koordinátor folyamatos támogatását.

2. ELŐZMÉNYEK

2.1 MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI

A TFK és az ITS stratégiai fejlesztési irányai a Megalapozó vizsgálat felmérésein, információgyűjtésén és elemzésén alapulnak. A **Megalapozó vizsgálat - aktuális** (2011. évi KSH népszámlálási, valamint 2013. és 2014. önkormányzati vagy egyéb) **számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva** – a 314/2012. (XI.8.) Korm rendelet 1. melléklete szerint előírt tartalmi bontásban – mutatja be a kerület főbb társadalmi, humán közszolgáltatási, gazdasági, városgazdálkodási– és üzemeltetési folyamatait, valamint az épített és természeti környezeti adottságait, **ágazati szintű és kerületrészes SWOT-elemzésekben** és az ebben feltárt gyengeségekből/problémákból következő Fejlesztési kihívásokkal **összefoglalva**.

2.1.1 TÁRSADALOM, HUMÁN INFRASTRUKTÚRA

A XII. kerület a kisebb népsűrűségű budapesti kerületek közé tartozik, hegyvidéki fekvéssel, extenzív beépítéssel. A kerület lakosságszáma 1980-tól 2011-ig folyamatosan csökkent, azóta egyenletesen, kis mértékben növekszik. A vándorlási egyenleg 2008-óta lassú, folyamatos elvándorlást mutat, a 0-14 éves fiatalkorúak aránya viszont átlag felett növekszik, így a kerület fiatalodása egyértelmű. Az aktív életkorban lévők aránya a budapesti átlagban a legrosszabb, a 60 éven felüliek aránya Budapesti összehasonlításban is a kerületben a legmagasabb. A 85 évesnél idősebb kort elérők nagy száma miatt az ápolási-gondozási igények további növekedése várható. A XII. kerületben a legmagasabb a nagycsaládok aránya. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya kiemelkedő, meghaladja az összbudapesti átlagot. Körükben kisebb az elvándorlás és nagyarányú a beáramlás.

Az alacsony foglalkoztatási rátát az inaktív korúak magas aránya, a gyesen, gyeden lévők nagy száma, illetve a jövő magasabb státuszú munkahelyeire felkészülő nappali tagozatos tanulók magas aránya magyarázza. A fiatalok munkaerőpiaci helyzete kiemelkedően jó, azonban mindezek hatására az adófizetők száma alacsonyabb. A dolgozók döntő többsége a szolgáltatás- kutatás-fejlesztés területén dolgozik, **több mint a fele vezető**, értelmiségi foglalkoztatású, ezzel a legmagasabb munkaerőpiaci státuszú kerületnek számít. A XII. kerület rendelkezik a legjobb jövedelmi viszonyokkal budapesti és országos viszonylatban is.

A legnagyobb nemzetiség, a németajkúak aránya tíz év alatt közel kétszeresére emelkedett (külföldi felsővezetők).

A kerületi lakások átlagos alapterülete Budapesten egyike a legmagasabbaknak. Az összkomfortos lakások és a bérelt lakások tekintetében a kerület a budapesti érték alatt marad.

A térbeli és városépítészeti tagoltság és változatosság a társadalmi rétegzettségre is kivetül. A magasabb társadalmi státuszú csoportok a kerület felsőbb, családiházias beépítésű régióiban, az alacsonyabb státuszú csoportok a Kelet-hegyvidék központi részén, az Alkotás út és a vasút közötti területen koncentrálnak. A kerület hegyvidéki lakóterületei túlértékelték, ez az ingatlanpiac merevségét okozza.

Az önkormányzat mind intézményrendszerén keresztül, mind programokkal, eseményekkel aktívan támogatja a kerület közösségi, kulturális életét, erősíti a helyi identitást. Rendszeresek a nagyrendezvények és a tömegsport-akciók. Számos civil szervezet működik a legkülönbözőbb humán területeken. Jelentősek a városrészekben, kerületen túlmutató kulturális, turisztikai adottságok is (Gyermekvasút, Libegő, Erzsébet-kilátó, a MOM Kulturális Központ, Gesztenyés kert, Városmajor stb.).

Az önkormányzati óvodai férőhelybővítéseknek és a magas számú alapítványi óvodának köszönhetően a kapacitás dinamikusan követi a korosztály létszámnövekedését, férőhelyhiány nincs. Kiemelkedően jó az óvodai nevelés minősége, amely a gyakorlati élethez való alkalmazkodóképesség javítását célozza meg.

Az általános iskolások létszáma folyamatosan nő, az első osztályba lépők létszáma egyfolytában meghaladja az iskolát elhagyók létszámát. Nagy a városhatáron kívülről érkező tanulók aránya. Kiemelkedő a 2. osztályosok szervezett úszásoktatása. Az iskolák fenntartója a KLIK, oktatási kérdésekben együttműködve a kerülettel. A felsőoktatást a humán szakok dominálják (ELTE Tanító és Óvóképző Kar, Testnevelési Egyetem és a Moholy Nagy Művészeti Egyetem)

A szociális ellátás alapja 2004 óta a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, míg a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2013-ban készült. Kiemelt célcsoport az időskorú lakosság és a 0-14 éves korosztály. A kötelező feladatellátáson túl az önkormányzat saját költségvetésének terhére önként is vállal feladatokat. Az önkormányzati és nem önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma folyamatosan bővül. A családsegítő központ elsősorban a munkaerőpiaci reintegrációt, az Ifjúsági Közösségi Tér a kerületben élő és itt tanuló diákokat szolgálja. A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet aránya alacsony. A 2013-ban elfogadott Idősügyi Konceptió a településen élő 65 év felettieket célozza, akiknek alig 1%-a veszi igénybe az idősök nappali ellátását. A demens idős emberek ellátására felkészült szolgáltatások hiányoznak.

A lakáscélú támogatás mértéke lecsökkent, a támogatásban részesültek száma továbbra is emelkedik. A kerület lakhatást támogató intézkedései nem érik el a budapesti átlagot.

Az önkormányzat Egészségügyi Programmal rendelkezik, meghatározva a kerületi egészségügyi ellátás fejlesztési irányait. Az önkormányzat az betegségek gyógyítása mellett egyre inkább a prevencióval, az egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretbővítésben, az egészségtudatos magatartás népszerűsítésében, az egészséges életmód elterjesztésében látja saját szerepét és felelősségét. A kerület gyógyító infrastruktúrája magas szintű. Nagy a magánvállalkozások, magánkórházak száma. A kerületben saját fenntartású szakrendelő nem működik, de az Önkormányzat a jogi és pénzügyi lehetőségének függvényében tervezi ilyen működtetését..

A Hegyvidéki Önkormányzat támogatásával több, mint 10 éve folynak különböző prevenció programok a kerületben, 2013 májusában pedig elindult az ún. Aktív Hegyvidék Program, amely összefogja azokat a programokat, amelyek tájékoztatást nyújtanak, megelőző és gyógyító programokat kínálnak és az aktív, egészséges életmód megvalósításához szükséges egyéb megoldásokat, lehetőségeket biztosítják a kerület polgárainak. Mindezt a kerület egészségügyi, kulturális és sportintézményeivel összefogva valósítja meg.

A közművelődés alapja Önkormányzat közművelődési koncepciója, szervezése négy önkormányzati tulajdonban és kezelésben lévő közművelődési intézményen alapul: a XII. kerületi MOM Kulturális Központ Nonprofit Kft., a Virányosi Közösségi Ház, Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény és Galéria és a Kulturális Szalon.

2.1.2 GAZDASÁG

A kerület alapvetően lakófunkciót tölt be, gazdaságilag aktívabb kerületek felé kibocsátóként, az ott foglalkoztatottak lakóhelyeként működik, így a kerületben a szolgáltatásé a főszerep. A rendelkezésre álló munkaerő magas képzettségű, az átlagjövedelem is magas. Képzett fiatalok külföldre vándorlása a kerületet

kiemelten érinti. A Hegyvidéken található a főváros erdőmennyiségének a legnagyobb és legjobb adottságú része, a kerület gazdasági szerepe ennek a zöldfelületi potenciálnak a kihasználása. A fővárosi fejlesztési programok szerint a kerület a hegyvidéki- és gyógyturizmus, a sport és aktív szabadidő eltöltés célterülete. Az „egészségipar” országos, néhány speciális esetben (Pethő-intézet) nemzetközi jelentőségű. A kerület jelenleg deklarált célja ennek az adottságnak a lehető leghatékonyabb kihasználása, az ott keletkező haszon helybentartása (gyógyturizmus és egészségipar által hajtott tudásalapú gazdaság), fontos a kerület közvetítő, kapcsolatteremtő szerepe mind a magánintézmények, mind az állami intézmények esetében. Az egészséges, aktív életmód megalapozásához fontos a Testnevelési Egyetemmel történő aktív kapcsolat.

Az MTA Wigner Fizikai Kutatóintézet és a Konkoly-Thege úti Csillagvizsgáló kutatási potenciálja erős, közvetlen kapcsolat a kerület gazdasági életével egyelőre nem kimutatható. A Moholy- Nagy Művészeti Egyetem a kreatív ipar fejlesztésében jelentős, a fejlesztések az intézmény külvilág felé való nyitását célozzák.

A vállalkozási hajlandóság a városi átlagot messze meghaladja, de a vállalkozások száma enyhén csökken. Dominánsak a kisvállalkozások, legtöbbjük tudományos-műszaki tevékenységet folytat. A humán tevékenységeket folytató vállalkozások száma meghaladja a budapesti átlagot, a megtelepedést a magas ingatlanárak hátráltatják. Az ipari tevékenység elhanyagolható. A telephelyek spontán kialakulásának veszélye jól körülhatárolható lakó- és zöldterületeket fenyeget. A természeti vonzerővel indukált napi vendégforgalom erős, de a kimunkált stratégia, a brandépítés hiányzik. A szálláshelyeken regisztrált vendégek száma csökken, rossz a szállásférőhelyek kapacitáskihasználtsága.

A nagyobb ingatlanfejlesztések a már beépült területek átstrukturálására szorítkoznak. Az egyetlen nagyméretű, összefüggő barnamezős beruházás a MOM-park területén megvalósult kereskedelmi, szolgáltató és lakáscélú ingatlanfejlesztés.

A kerületben található fejlesztések közül budapesti jelentőségű a Normafa területének rehabilitációja, melyet a közösségi közlekedés fejlesztése egészítheti ki. A Széll Kálmán tér közterületi rehabilitációjának gazdaságélénkítési vonzata is van. A kerület igazi gazdasági kihívása a jó minőségű lakókörnyezetre való általános kerületi igény, valamint a fenntartható és független gazdasági modell ellentmondása. A környezeti adottságok előnyt jelentenek a globálisan fontos, környezettudatos gazdasági ágak felé.

2.1.3 A XII. KERÜLET HEGYVIDÉK ÖNKORMÁNYZATA GAZDÁLKODÁSA, TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

A településfejlesztési tevékenységekbe három szervezeti egység kapcsolódik be, a Városrendezési és Főépítési Iroda, a Városfejlesztési Iroda és a Vagyongazdálkodási Iroda. A Hegyvidéki önkormányzat gazdasági mozgásterét jelentősen befolyásolja a fővárosi források átcsoportosítása a rosszabb helyzetben lévő kerületek irányába. Az önkormányzati fejlesztési források jelentősen növelhetők a pályázati pénzeszközökkel, az önkormányzat sikeresen pályázott EU-s forrásokra. Az iskolák szintjén az intézményfinanszírozás összege is jelentősen esett, az iskolák üzemeltetése továbbra is önkormányzati feladat, állami támogatás nélkül.

Az iparúzési adóbevételekből származó bevétel folyamatosan csökken. A központi költségvetésből származó bevételek csökkenését helyi adók kivetésével ellentételezik (telekadó, építményadó, kommunális adó). Egyre bővülő szerep hárul az összehangolt és hosszú távú vagyongazdálkodási tevékenységre (hozamtermelő vagyonelemek megtartása és gyarapítása, lakásértékesítés, bérbeadás). Szükséges az önkormányzati helyiségállomány műszaki állapotának általános felmérése és lehetőség szerinti fejlesztése. Az önkormányzati lakásállomány folyamatosan csökken, jellemzően leromlott állapotúak, vegyes tulajdonúak.

A Hegyvidéki Önkormányzat rendelkezik Környezetvédelmi Programmal, a hulladékgazdálkodás megoldott, a zöldhulladék-égetés, illegális hulladéklerakás ellen megfelelő intézkedések történtek.

2.1.4 ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A morfológiai adottságok következtében lényegében zsákszerű településszerkezet és közlekedési hálózat alakult ki. A településszerkezet igen sokrétű, a zárt sorú, városi struktúrától egy lazább átmeneti zónán át az üdülőházas telepekig terjed. A lakóterületek dominanciája, a nagy, egybefüggő zöldterületek jellemzők. Jelen vannak még egészségügyi területek, honvédelmi területek, sportolási célú területek, temető. A lakóterületek kialakultak, beálltak. A területi tartalékot az alulhasznosított, elszórtan elhelyezkedő területek adják, egy-egy régi, védett, jelenleg funkció nélküli épülettel. Jellemzőek a 2-3, szintes épületek a jellemzőek, kivéve Kelet- Hegyvidék zárt sorú, nagyvárosias beépítését.

Fontos feladat a hegyvidéki karakter megőrzése, erősítése, alközpontok kialakítása, a funkcióját veszített, alulhasznosított, értékes épületállomány új funkciójának megtalálása.

2.1.5 KÖZLEKEDÉS

Az életszínvonal emelkedése folytán a motorizáció folyamatosan növekszik, a Hegyvidék Magyarország egyik leginkább ellátott területének. Ezzel a hálózat színvonala nincsen összhangban. A közösségi közlekedési ellátottság megfelel a lakósűrűségnek és a terepadottságoknak. A kerékpáros közlekedés fejlesztettségét a domborzati adottságok erősen behatárolják.

2.1.6 KÖZMŰVESÍTÉS

Az ivóvízhálózat általánosan elavult, így a meghibásodások esélye nagyobb, a hatályos szabályoknak nem felel meg. A csatornázottság nem teljes körű és a régi építésű területeken a hálózat elavult. A vízzáró burkolatok felületének növekedése miatt az egyesített rendszer túlterheltté vált, tehermentesítő gyűjtők építése szükséges. Az energiaközművek az igényeket kielégítik. Távhőhálózat nem épült ki.

2.1.7 TÁJI-TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK, ZÖLDFELÜLETI RENDSZER

A kiemelkedő táji adottságokkal rendelkező kerület a hegyvidéki zónába tartozik. Az összefüggő erdő- és zöldfelületeknek köszönhetően kiemelt a „Budapest tüdeje” szerepkör. A Budai Tájvédelmi Körzet területén megszűnt minden termelési funkció. A tájvédelmi körzet változatosságát a cseres-tölgyesek,

gyertyános-tölgyesek, bükkfák adják. A legsúlyosabb változást jelenleg az erdő arányának szabályozatlan növekedése okozza, ez a gyepfelületek folyamatos csökkenését okozza. Fontos térszerkezeti elemek a zöld folyosók (Zugligeti út - Szilágyi Erzsébet fasor - Városmajor Ördögárok völgye). Magas a védett területek aránya, országos védeltséget élvez a Budai TK, a Jókai kert, valamint az ex lege védett értékek. Az Európai Unió rendszerében működő Natura2000 területek nagyjából azonosak a Budai TK területeivel. Nagy értéket képviselnek a nagy kiterjedésű „erdős” kertek, valamint az egyedi tájértékek (sziklák, növénytársulások). A kerület közhasználatú zöldterületekben bővelkedik, a zöldterületek területi eloszlása azonban nem egyenletes (Városmajor, Kissvábhegy, Széchenyi-emlékpark, Farkasréti temető).

2.1.8 KÖRNYEZETVÉDELEM, TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS

A kerület környezeti állapota a főváros belső területeihez képest kedvező. A környezeti károk legjellegzetesebb formája a talajpusztulás, az erózió. A burkolt, vagy burkolatlan, de megbontott talajfelszín növekedésével a növényzet talajvédő hatása lecsökkent, így a talajpusztulás hatása már a belső területeken is megjelent (hordaléközön). A fővárosi szempontból is kiemelt értéket képviselő források (pl. Béla király kút, Városkút, Ágnes forrás, Disznófó forrás, Darázs forrás, Ibolya forrás, Csermely utcai vízfakadások) vize mára már erősen elszennyezett, és a források többsége nehezen megtalálható, vízfolyásuk csatornába kötött. A kerületet felépítő karsztosodó kőzetek a felszíni szennyeződésre rendkívül érzékenyek, a Főváros közigazgatási határán belüli területek hidrogéológiai védett területnek számítanak. A Hegyvidék levegőminősége jó, a hegy-völgy irányú áramlások a sűrűn beépített, szennyezett belső városrészek átszellőzését biztosítják. A sűrűn beépített kerületrészekben előfordulnak rövid idejű határérték túllépések is. A Hegyvidék területén számottevő, a térség zajviszonyait befolyásoló helyhez kötött zajforrás nem üzemel. Legsúlyosabb a helyzet a bevezető utak mentén. A területen a kommunális hulladék-gyűjtése és elszállítása, valamint a szelektív hulladékgyűjtés megoldott.

2.1.9 HEGYVIDÉK ÖSSZEFOGLALÓ SWOT ANALÍZISE (KIVONAT)

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
▪ Nagy területi kiterjedésű, jelentős kondicionáló hatású – fővárosi jelentőségű – zöldterületek, erdők dominánsan a Budai Tájvédelmi terület részeként ▪ A kerület lakóterületei Budapest kiemelt presztízsű lakóterületei ▪ Változatos, mozgalmas, tagolt terepmorfológia, tájban oldott, erdővel tagolt településszélek ▪ Országos hatáskörű, speciális, kerületen kívüli vonzáskörzettel is rendelkező egészségügyi létesítmények / pl. HM kórház, Érsebészeti Klinika, Sportkórház / - Kelet-hegyvidék ▪ Tudományos intézmények, egyetem: KFKI, Csillagvizsgáló, Moholy- Nagy Művészeti Egyetem (MOME), Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar, Rendőrtiszti Főiskola, Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar ▪ Színvonalas bérroda-hálózat, lokális helyi városszerkezetbe illeszkedő bevásárlóközpontok, kulturális építmények	▪ Nem kellően karbantartott és ellátott turisztikai jelentőségű zöldterületek, erdők; (Ellátottsági hiányosságok: parkolók hiánya, látogatói központok, berendezési tárgyak, létesítmények, pihenők, kilátók hiánya, vagy alacsony színvonala) ▪ Sok a pusztuló, védett és védendő érték ▪ Részben a domborzati, részben a kiterjedésbeli okokból alapellátási hiányosságok – a dominánsan monofunkcionális zónában hiányoznak az alközpontok - kiskereskedelmi, vendéglátási lehetőségek -, úthálózatbeli, útminőségben jelen lévő hiányosságok, stb. ▪ Kiaknázatlan idegenforgalmi lehetőségek, nem megfelelő minőségű ellátás ▪ Minőség szempontjából részben elhanyagoltak, avultak a létesítmények ▪ Tisztázatlan hasznosítású területek (pl. honvédségi területek, üresen álló kórházak) ▪ Elsősorban rendezetlen tulajdonviszonyok miatt nem kellően kiaknázott a rendelkezésre

/MOM park, Alkotás point, Kongresszusi központ, MOM Kulturális Központ, Jókai Klub, stb. /

- turisztikai attrakcióval rendelkező, speciális közlekedési eszközök jelenléte (Libegő, Gyermekvasút, Fogaskerekű)
- Védett, emblematikus épületekkel, épület-együttesekkel rendelkező, nagy múltú, rangos terület
- Egyedi tájértékek sokasága (pl. szobrok, emlékművek, kutak, kőkeresztek)
- Egyedülálló tájképi adottságok (kilátás, rálátás, városi panoráma)
- Az ún. erdős kertek idős növényállománya

álló lehetőség, átértékelésre érett a terület – egyetemi campus

- Lakosság telken belüli parkolási igényeinek megoldatlansága
- Közterületek nem megfelelő szélessége és kiépítettsége
- A belső kerületszettekben nagy levegőszennyezettség és zajártalom
- Zöldfelületek egyre öregedő faállománya
- A turisztikai és sport infrastruktúra alacsony színvonalú, a létesítmények egy része nem működik.
- Építésföldtani veszélyt jelentő felszínmozgásos területek

LEHETŐSÉGEK

VESZÉLYEK

- Nagyterjedésű – fővárosi jelentőségű – erdő- és zöldterületek
- Országos és fővárosi intézmények további fejlesztése
- A hegyvidéki karaktere varázsának – exkluzivitásának – erősítése az ellátási hiányosságok – alközpont, közlekedési kapcsolatok, minőség, tömegközlekedés, stb. – javíthatósága, fokozása, mely további magas jövedelmű lakos beköltözését inspirálhatja
- A kerület jobb bekapcsolása a főváros idegenforgalmába
- A területi tartalékokat jelentő, jelenleg üres és alulhasznosított, zárványként elhelyezkedő területek aktivizálhatósága
- Alkőzponti rendszer kiépítése, alapellátás javítása
- Meglévő rekreációs és gyermeklétesítmények, mint területi tartalékok újabb attrakciók számára (Csillebérc)
- Üdülőfunkció elősegítése megfelelő infrastruktúrával
- Funkcióját veszített, vagy veszélyeztetett egészségügyi létesítmények – területi tartalékok, új funkció, új hasznosítás megtalálása
- Az erősen környezetszennyező járművek kitiltása a levegőminőség szempontjából védendő területeken
- A közösségi közlekedés és a kerékpárút hálózat fejlesztésével a gépjármű forgalom mérséklése
- Megújuló energia használata a lakások fűtésére és a melegvíz ellátására
- Az átszellőzési folyosók megőrzésével fenntartható az alacsonyabban fekvő területek jó levegőminősége
- Kevésbé kiépített területek bevonásával a turisztikai terhelés megosztása
- Egyes téli sportterületek helyreállítása
- Vegyes üzemű autóbuszok üzemeltetése

- Erdő- és zöldterületek túlterhelése, ami a jelenlegi pozitív kondicionáló hatásuk romlásához vezethet
- A lakóterületekbe ékelődő létesítmények forgalomvonzása túlterhelheti a lakóterületeket
- A zöldfelületek minősége és az építészeti karakter veszélybe kerülhetnek a lakosság és a beruházók felől érkező beépítési szándékok erőteljes nyomása miatt
- Túlzott forgalomkeltés, idegen, intenzív területhasználat
- A terület jellegéhez nem harmonikusan illeszkedő funkciók megtelepülése, „gazdaságosság” elvén történő túlépítése
- Megfelelő ellátás mellett üdülőfunkció helyett lakófunkció letelepedése
- A védett területek, épített értékek veszélybe kerülhetnek a beépítési szándékok erőteljes nyomása miatt
- Funkcióját veszített, vagy veszélyeztetett egészségügyi létesítmények – új funkció, új hasznosítás nélkül pusztul, romlik az állaga
- a főváros által tervezett dugódíj bevezetésének hatásai, a tervek hiánya miatt nem prognosztizálható a kerületre
- A fővárosi és szomszédos települések közúthálózat fejlesztése ellentétes lehet a kerület érdekeivel
- Az erdők minőségének csökkenése az állomány előregedése, gyomosító fajok térnyerése és a túlhasználat következtében
- A „hegyvidék image”, ezáltal a kerület presztízsének csökkenése a leromló állapotú erdők és az alacsony műszaki színvonalú turista célpontok miatt.
- Az erdőben levő kulturális értékeket képviselő használaton kívüli épületek, épület együttesek további állagromlása

2.1.10 RÖVIDÍTETT HELYZETÉRTÉKELÉS AZ EU TEMATIKUS CÉLJAIHOZ KAPCSOLÓDÓAN

EU tematikus cél sorszáma	Hegyvidékre vonatkozó összegzés
1. .A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése.	- Magas színvonalú felsőoktatási intézmények: MOME, Rendőrtiszti Főiskola, Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi kar, ELTE - a kerületi innovatív nagyvállalatokkal együttműködik - stratégiai együttműködés felsőoktatási intézményekkel K + F projektek támogatása érdekében
2. Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása.	- Magas színvonalú önkormányzati térinformatikai és adatállomány kezelési alkalmazások - elavult hivatali hardware-állomány - a kedvező társadalmi mutatók miatt a fővárosi átlagnál magasabb szintű digitális kompetenciák és eszközellátottság a lakosság körében - közzolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése - az IKT technológiák elérésének biztosítása a vállalkozások számára a területi egyenlőtlenségek feloldásával
3. A KKV-k versenyképességének fokozása.	- innovatív mikro- és kisvállalkozásokhoz, valamint start-up vállalkozások támogatása inkubátor házzal - az otthoni munkavégzés, a nők vállalkozóvá válásának támogatása
4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban.	- a meglévő épületállomány komplex felújítása energiahatékonysági programokkal - a közösségi létesítmények energiahatékonyság-javításának elterjesztése - energiatudatos társadalom megteremtése szemléletformálási programokon keresztül
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése.	- a környezettudatosság erősítése, - a környezetkímélő zöldfelület fenntartás eszközeinek népszerűvé tétele: csapadékvíz helyben tartása, gyűjtése, öntözésre felhasználás; növényi hulladék komposztálása, felhasználása a talajerő fenntartására - burkolatlan felületek növelése
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése.	- Normafa és környékének rehabilitációja, turisztikai terhelést elosztó használata, a sportélet környezettudatos irányítása - a közlekedésből adódó zaj- és légszennyezés további csökkentése - kerületi értéktérkép létrehozása
7. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása.	- a hegyvidéki környezetben a közúti közösségi közlekedés fejlesztése - a magas utas koncentrációjú területeken a megfelelő tömegközlekedési szállítóképesség biztosítása – a Fogaskerekű meghosszabbítása - lakóutcák forgalomszabályozása
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése.	- foglalkoztatási és munkavállalói adatbázis létrehozása, koordinálása és működtetése - proaktív program: a nagy hozzáadott értékű környezetipar támogatása, együttműködés a felsőoktatással - Turisztikai vonzerő felhasználása
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni	- társadalmi befogadás mélyítését célzó propagandakiadványok, iskolai programok - figyelőszolgálat működtetése, erősítése

küzdelem.	
10. Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba.	• Együttműködés, közös nevelési programok a kerületi felsőoktatási intézményekkel. • pedagóguslétszám növelése, pedagógusok leterheltségének csökkentése • helyhez kötött és távoktatás közötti határok átjárhatóvá tétele
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása.	• adatforgalmi infrastruktúra integrálása (közigazgatás, oktatás) kapacitások kiegyenlítése • digitális alapú ügyintézés kedvezményezése

2.2 TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ – JÖVŐKÉP ÉS ÁTFOGÓ CÉLOK

Budapest, XII. Kerület Hegyvidék Önkormányzat Településfejlesztési Konceptiója elsősorban a kerület földrajzi, táji, természeti adottságaira és hagyományaira – épített környezet, kvalifikált lakosság – , továbbá új, dinamizáló, aktív önkormányzatiságra és intelligens városüzemeltetési és minőségjavító törekvésekre alapoz, amelyek a kerület, illetve kerületrészek számára a legkedvezőbb fejlődési utat jelölik ki. A jövőképben felvázolt célkitűzés az adottságokat és az eddigi fejlesztési folyamatokat tekintve a következő 10-15 évben sikeresen megvalósítható célokat fogalmaz meg a célok elérését szolgáló programok megjelölésével.

2.2.1 BUDAPEST XII KERÜLET HEGYVIDÉK ÖNKORMÁNYZATA JÖVŐKÉPE

Hegyvidék Budapest legkedveltebb, exkluzív lakó-, pihenő- és szolgáltató kerülete, mely az épített és természeti adottságait kihasználva, intelligens szolgáltatásokkal a lakosságot megtartó életkörnyezetet és életminőséget biztosít.

Mottó: "Hegyvidék – Több, mint kerület!"

A kiváló természeti adottság kiemelt erőssége a kerületnek. A kerület példaértékűen, folyamatosan védi, ápolja épített környezetét, kijelöli és kerületi védelem alá helyezi karakteres épületeit. Természeti környezete megóvása érdekében a kerület illetékességébe tartozó zöldterületeit, köztereit gondosan fejleszti és karbantartja. Országosan egyedülálló módon, 2014 óta kezeli a területén található erdőterületet (Normafa törvény). Működteti és fejleszti intézményrendszerét az élet minden területén.

A Hegyvidék fiatalos, dinamikus kerület, kiegyensúlyozott korával, egészséges, biztonságos mindennapokat és kilátással teli jövőt biztosítva minden korosztály számára öngondoskodáson, aktív közösségi együttműködésen és a kiváló minőségű szociális szolgáltatásokon keresztül. A kerület idősebb lakói az egészségtudatos aktív életmód, a pezsgő szellemi-társasági élet és a szomszédságokon alapuló erős kapcsolati háló révén hosszú egészségben eltöltött életet élnek.

A hosszú élet titka: Hegyvidék.

A kerület élen jár a vállalkozói aktivitásban, főleg a magas szaktudást igénylő kiemelt gazdasági ágakban (kreatív ipar, tudás gazdaság, egészségipar). A magas hozzáadott érték révén a kerület a környezettudatos

gazdaságra alapoz. A közterület hálózatban véghezvitt célzott, magas hatékonyságú beavatkozások emelik a közterületek, mint urbánus tér értékét.

A kerület a környezettudatosság fellegvára, őrzi épített és természeti környezetének különleges értékeit.

A természeti környezet fenntarthatóságát a megújuló energiaforrások elterjesztését és a káros anyag kibocsátás csökkentését szorgalmazó energiapolitikával erősíti meg. Az ehhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések a különböző kerületrészekben differenciáltan, a speciális adottságokra alapozva mennek végbe.

2.2.2 TEMATIKUS RÉSZCÉLOK RENDSZERE

A kerület hosszú távon öt átfogó célt fogalmazott meg, amely részletes tematikus kifejtését 17 rész cél keretében definiálta. A területfejlesztési koncepció ágazati szintű bontásban határozza meg a kerület fejlesztésének főbb irányait, a társadalmi, gazdasági, épített és természeti környezeti illetve energiahatékonysági célkitűzések rögzítése és összehangolása alapján.

A Hegyvidéki önkormányzat alapvető célja a **fenntartható és kezdeményező városfejlesztés** megvalósítása. A kerületi városfejlesztés alapját a fenntartható fejlődés környezeti, társadalmi és gazdasági szempontjainak érvényesítése képezi. A városfejlesztési célok tematikusan, e három szempont célrendszerének felállításával kerültek tagolásra, kiegészülve az energiahatékonyság, klímavédelem horizontális céljával.

Társadalom: A lakosságot megtartó és idevonzó életkörülmények és szolgáltatások biztosítása.

Kiemelt cél a kerületi lakosok életminőségének javítása, az egészség mint érték erősítése, a művelt és tájékozott polgárság támogatása és a lakosok bevonása a demokratikus helyi kormányzásba. A fiatalok és az idősek számára szóló szolgáltatások, tematikus programok támogatása.

Gazdaság: A kerületben az ipari és mezőgazdasági területek hiánya miatt a magas tudást igénylő tudásgazdaság erősödött meg. Cél az érték- és tudásalapú, valamint a természetközpontú fenntartható gazdaság erősítése, támogatása, továbbá a gazdaság erősítését szolgáló infrastruktúra fejlesztése.

Kiemelendő az egészségipar szerepe és fejlesztési lehetőségeinek támogatása, a kerületben található felsőoktatási intézményekkel történő együttműködés fejlesztése, és az MTA Csillebérci telephelye környezetében kialakult tudásközpont szerepének, valamint a kkv-szektor erősítése.

A kerület különleges és egyedülálló épített és természeti adottságait csak részben használja ki. Cél a színvonalas művelődési, rekreációs lehetőségek bővítése, az intézmények színvonalának emelése, amely megfelelő desztinációmenedzsment mellett a kerület turisztikai erejét is emeli. Cél a Normafa és környezetének rehabilitációja, az egyedi közlekedési eszközök szerepének növelése.

Épített és természeti környezet:

A kerületben megtalálható a nagyvárosias és kisvárosias, valamint a családi házas és nagytelkes villás beépítés. Természeti szempontból az intenzív kihasználású nagyvárosi parkok, valamint a Natura 2000 és természetvédelem alatt álló természetes állapotú, nagy kiterjedésű erdőterületek. A sokarcúság ellenére a

Hegyvidék karakteres, egyedi épített és természeti környezettel rendelkezik. A Hegyvidék Budapest tüdeje. Az Önkormányzat célja a hegyvidéki karakter megőrzése és erősítése.

Épített környezet: Cél az étellel és funkcióval teli épületek, egységes városkép megőrzése, a védett és alulhasznosított épületek megújítása, a közterületek fejlesztése, a minőségi lakókörnyezet kialakítása. Kiemelten fontos az üresen álló, funkciójukat veszített ingatlanok hasznosítása.

Természeti környezet: Cél a zöldfelületek minőségi javítása, a lakóterületeken a zöldfelület arányának megőrzése, a természetközelség erősítése, a lakóterületek zöldfelületeinek fejlesztése, a környezetvédelem erősítése. Kiemelt cél a Normafa és környezetének megújítása, ahol elsődleges szempont a természeti értékek rehabilitációja.

További cél az eddig elkezdett önkormányzati programok folytatása: komposztálási program, akkumulátor és elektronikai hulladékgyűjtő akciók. A városi környezetben található közterületi fejlesztések során kiemelten cél a kedvező mikroklímát biztosító zöldszigetek kialakítása, növényállomány telepítéssel, vízfelület kialakítással.

Közlekedés: Cél olyan közlekedési rendszer kialakítása, mely védi a lakóterületeket és előnyben részesíti a helyi mobilitást a forgalomszabályozás, a közösségi közlekedés előtérbe helyezése és komplex parkolásmenedzsment által.

Energiahatékonyság, klímavédelem: Cél az energiahatékonyság növelése, a környezeti terhelés csökkentése.

Cél az önkormányzati fenntartású intézmények további energetikai fejlesztése, ezen belül a megújuló energiaforráson alapuló rendszerek kiépítése (fotovoltaikus rendszerek, szennyvízhő hasznosítása), valamint az épületek energiafelhasználó berendezéseinek korszerűsítése (ledes világítás kiépítése, energiahatékony berendezések telepítése) és az épületek hőhátartásának javítása hőszigeteléssel, nyílászáró cserével.

Városüzemeltetési szempontból cél a korszerű, energiahatékony közvilágítás kiépítése, valamint az elektromos autók és kerékpárok elterjedésének támogatása és az elektromos tömegközlekedés területi lefedettségének növelése. A kerékpáros közlekedést elősegítő infrastrukturális fejlesztések (BUBI, kerékpárszállítási lehetőségek fejlesztése), mint a környezetbarát közlekedés részei is a kibocsátott károsanyag csökkenéshez vezetnek és ily módon támogatják az energiahatékonysági célok elérését.

Klímavédelem tekintetében az energiahatékonysági program megvalósításával a kibocsátott káros anyag mennyisége jelentősen csökkenthető.

Mottó	"Hegyvidék – Több, mint kerület"		
Jövőkép	A Hegyvidék Budapest legkedveltebb, exkluzív lakó, pihenő- és szolgáltató kerülete, mely az épített és természeti adottságait kihasználva, intelligens szolgáltatásokkal a lakosságot megtartó életkörünyezetet és életminőséget biztosít		
Átfogó fejlesztési cél	Rész cél	Jellemző beavatkozási terület	
1. TÁRSADALOM			
A kvalifikált lakosságot megtartó, színvonalas életkörünyemények és szolgáltatások biztosítása	1.1	Igényorientált, modern közszolgáltatási rendszer	1.1.1 Fiatalos, lendületet sugárzó imázs 1.1.2 A kerületi lakosságot ellátó önkormányzati szolgáltató rendszer fejlesztése 1.1.3 Aktív időskor program a közszolgáltatások és az önkéntes szociális hálózat fejlesztésével 1.1.4 Időskorúak számára nyújtott szolgáltatások támogatása és minőségbiztosítása
	1.2	Demokratikus helyi kormányzás, összetartó közösség	1.2.1 Partnerségen alapuló, nyitott, átlátható, szakszerű kerületi kormányzás 1.2.2 Helyi civil élettel való együttműködés, összefogás 1.2.3 A lakosság helyi identitáskörzetekhez való kötődésének erősítése (helytörténet, hagyományok, helyi kultúra)
	1.3	Aktív, egészséges lakosság	1.3.1 Játsszótér program 1.3.2 Fiatalok számára is vonzó kerület (infrastruktúra, programok, életkezdési lehetőségek) 1.3.3. Aktív életmód, prevenció és egészségfejlesztési program 1.3.4 Sportolási lehetőségek fejlesztése 1.3.5 Sport, mint környezeti szempontú nevelés
	1.4	Művelt kerület, versenyképes humán erőforrás	1.4.1 A versenyképes humán erőforrást megtartó és fejlesztő intézkedések 1.4.2 Kulturális események szervezése, támogatása 1.4.3 Együttműködés felsőoktatási intézményekkel 1.4.4 Kulturális intézmények működtetése, megújítása
2. GAZDASÁG			
Érték és tudásalapú, természetközpontú, fenntartható gazdaság erősítése	2.1	Egészségipar fejlesztése	2.1.1 Budán új egészségügyi központ kialakítása és országos jelentőségű egészségügyi intézmények telephely-biztosítása 2.1.2 Egészségipar és gyógyturizmus fejlesztése 2.1.3 Egészségügyi együttműködési rendszer létrehozása, a magánszektor támogatása, szinergiák kihasználása
	2.2.	Tudásgazdaság fejlesztése	2.2.1. A helyi tudásgazdaság jövedelem-termelő képességének javítása 2.2.2 Az információs-kommunikációs technológiák (IKT) fejlesztése 2.2.3 Egyetemi és kutatóközpontok megerősítése, együttműködések fejlesztése

	2.3	Turizmus kínálatfejlesztése és desztináció menedzsment	2.3.1 Épített örökségben és meglévő értékekben rejlő turisztikai potenciál hatékonyabb kiaknázása 2.3.2 Különleges közlekedési eszközök (libegő, fogaskerekű, gyermekvasút) turisztikai szerepének erősítése 2.3.3 Tájékoztatás és informálás (Tájékoztató kiadványok készítése, tájékoztatási pontok kialakítása) 2.3.4 Kihasználatlan turisztikai lehetőségek kiaknázása
	2.4	Szolgáltatóipar fejlesztése	2.4.1 Szolgáltatások minőségének és területi lefedettségének javítása (szabályozási rendszer felhasználásával is) 2.4.2 Tematikus bevásárló és sétálóutcák létrejöttének támogatása 2.4.3 Zarándokutakhoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése
3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET			
Élettel és funkcióval teli épületek, egységes városkép megőrzése	3.1	Funkcióval, használatlaltal megújuló épületek	3.1.1 A védett értékeket képviselő, használaton kívüli épületek, épületegyüttesek megfelelő funkcióval való ellátás 3.1.2 Üresen álló és alulhasznosított állami és fővárosi ingatlanok hasznosításának elősegítése 3.1.3 Homlokzat-felújítások támogatása 3.1.4 Korszerű, energiahatékony és a városkép minőségének javulásához is hozzájáruló lakókörnyezet és lakóépületek kialakítása
	3.2	Kerületi alközpontok, közterületek megújítása	3.2.1 Minőségi közterület megújítások 3.2.2 Kerületközpont fejlesztése, további alközpontok létrehozása 3.2.3 Akadálymentesítés 3.2.4 közterületek zöldfelület arányának növelése 3.2.5 Közműhálózatok racionalizálása, légvezetékek kiváltása
	3.3	Közlekedési rendszer fejlesztése	3.3.1 Védett lakóövezetek megerősítése közlekedésszabályozási eszközökkel (forgalomszabályozás, átmenő forgalom csökkentése, elkerülő utak) 3.3.2 A helyi mobilitás és a közösségi közlekedés előtérbe helyezése (buszsávok kialakítása) 3.3.3 Komplex parkolás menedzsment (intelligens parkolás, P+R parkolók kialakítása)
4. TERMÉSZETI KÖRNYEZET			
Zöldfelületek minőségének javítása közösségi menedzsment modellek alkalmazásával	4.1	Természetközelség erősítése	4.1.1 Sportélet környezettudatos irányítása 4.1.2 Turisztikai terhelést elosztó terület használat 4.1.3 Természetvédelmi oktatási, nevelési programok 4.1.4 Rekreatív sportolási igények harmonikus együttélését elősegítő, a természeti értékeket megóvó használati rendszer kialakítása

	4.2	Lakóterületek zöldfelületeinek fejlesztése	4.2.1 Faállomány megújítása, fasor-telepítési program 4.2.2 Kerületi értéktérkép létrehozása 4.2.3 Parkok és zöldterületek rendszerének fejlesztése, zöldfelületek fenntartási színvonalának emelése 4.2.4 Környezettudatosságot erősítő projektek, területek közösségi kezelésének támogatása 4.2.5 Lakossági tudatosság-növelés, belső kertek, közösségi kertek programjai
	4.3	A környezet védelme	4.3.1 Források természetes állapotának visszaállítása 4.3.2 Felszín alatti vizek védelme 4.3.3 Tájrehabilitáció, erózió kezelése és talajvédelem 4.3.4 Lakossági környezetvédelmi programok
5. ENERGIAHATÉKONYSÁG, KLÍMAVÉDELEM			
Energiahatékonyság növelése, a környezeti terhelés csökkentése	5.1	Környezetbarát közlekedés	5.1.1 Klímabarát közlekedési rendszerekkel a káros anyag kibocsátás csökkentése (elektromos autó, kerékpár) 5.1.2 Közösségi közlekedés előnyben részesítése, fejlesztése 5.1.3 Kerékpáros közlekedés infrastrukturális fejlesztése a domborzati viszonyok figyelembevételével
	5.2	Megújuló energiaforrások felhasználása és energiatakarékos területhasználat	5.2.1 Energia- és anyagtakarékos megoldások alkalmazása 5.2.2 Zöldfelület arányának megtartása 5.2.3 Megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése
	5.3	Energiahatékony városüzemeltetés	5.3.1 Meglévő épületállomány komplex felújítása energiahatékonysági programokkal 5.3.2 Közszolgáltatások infrastrukturális hátterének energiahatékonysági célú fejlesztése 5.3.3 Klímabarát közlekedési eszközök használata a városüzemeltetésben 5.3.4 Energiahatékony közvilágítás támogatása

2.2.3 TEMATIKUS CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK

	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3
1.1		ERŐS	KAPCSOLAT														
1.2				ERŐS													
1.3																	
1.4																	
2.1																	
2.2																	
2.3																	
2.4																	
3.1																	
3.2																	
3.3																	
4.1																	
4.2																	
4.3																	
5.1																	
5.2																	
5.3																	

JELMAGYARÁZAT:

ERŐS KAPCSOLAT

KAPCSOLAT

NINCS KAPCSOLAT

A táblázat a különböző tematikus célok egymást erősítő hatásait és az összefüggések intenzitását mutatja ki. A legerősebb összefüggésrendszer a „művelt kerület”, a „tudásgazdaság fejlesztése” és a „turizmus- és attrakciófejlesztés” tematikus célok körül bontakozik ki, ezek közül a legerősebben a „művelt kerület” függ össze más tematikus célokkal. A „művelt kerület” létrejötté részben előfeltétele, részben következménye más, a kerület számára alapvető stratégiai fontosságú részcélok megvalósulásának. Előfeltétele a „demokratikus kormányzás” létrejöttének, hiszen ehhez társadalmilag aktív, fejlett közösségi érzéssel, vitakultúrával, toleranciával rendelkező közösség szükséges. A műveltség és a fizikai-mentális egészség kapcsolata erős, a kerületi tudásgazdaság kiépülése pedig művelt lakosságra alapozódhat. Művelt kerületben nyilvánvalóan erősség lesz a környezet védelme, az energia- és területtakarékos területhasználat is.

A **tudásgazdaság fejlesztése** a kerület hangsúlyos kitörési területe. Összefüggése a szolgáltatóiparral új típusú intelligens szolgáltatásoknak vetheti meg az alapját. A kevésbé nyersanyag- vagy energiaigényes gazdasági ágak fejlesztése jótékonyan hat a környezet védelmére, a környezetbarát közlekedés kifejlesztése és használata (intelligens mobilitás), az energiahatékony városüzemeltetés és a hatékony területhasználat elősegítése révén.

Az **energiahatékony**, környezetet kímélő **városüzemeltetésre** való áttérés adottságai a kerületben kiválóak. Ennek érdekében a tudásgazdaság fejlesztésében rejlő szinergiákat lehet mozgósítani. A folyamatot a szolgáltatóipar fejlődése, az energiahatékonyság növelésére irányuló ösztársadalmi igénynek való megfelelése támogatja. A kerületi turizmus fellendítése egyrészt támaszkodhat az energiahatékony szolgáltatási formák térnyerésére, másrészt a mintakerületi jelleg a turisztikai vonzerőt is növeli.

A **turisztikai kínálat fejlesztése** és a desztinációk összefogott, partnerségen alapuló menedzsmentje elsősorban a kerületi szolgáltatóipar számára kínál fejlődési lehetőséget. Az épített és természeti örökség (épületek, közterületek, zöldterületek) megújítása révén a kerület a fővárosi turistacélpontok között előrejuthat, a különleges, kötötpályás közlekedési eszközök fokozott használata a környezetbarát közlekedés térnyerését támogatja. Összehangolt környezetvédelmi akciók révén a Hegyvidék mintakerületté és tematikus turisztikai célponttá válhat.

A **szolgáltatóipar** minőségi és mennyiségi fejlesztése részben a meglévő igények növekedésére, részben új igények megjelenésére támaszkodhat. Az igényorientált közszolgáltatási rendszer kialakítása a csatlakozó szolgáltatások színvonalának alakulására is jótékonyan hat. A szolgáltatórendszer úgy alakul át, hogy az anyagi szolgáltatások részaránya csökken, az információ- és tudásalapúak részaránya nő, ez a „művelt kerület” rész cél irányában hat és a tudásgazdaság erősödését okozza. A kerület lakóin túl elsősorban a turisztika fog profitálni a megváltozó szolgáltatási kínálatból, fontos szolgáltatási szegmens lesz az egészségipar és az erre alapozott turizmus is.

Viszonylag gyenge szinergikus határról tanúskodnak a lakóterületi zöldfelületi fejlesztések és a természetközelséget erősítő törekvések. Ennek ellenére e a tematikus célok végrehajtása is fontos, de itt az Önkormányzat erőteljesebb beavatkozására és következetességére van szükség.

2.3 IVS 2009 ÉRTÉKELÉSE

Budapest Főváros Hegyvidéki Önkormányzata 2008-ban készítette el a kerület Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS), majd 2009 májusában felülvizsgálta azt.

Az IVS stratégiai fejezetében rögzítésre került Hegyvidék hosszú távú jövőképe, melynek főbb célkitűzései:

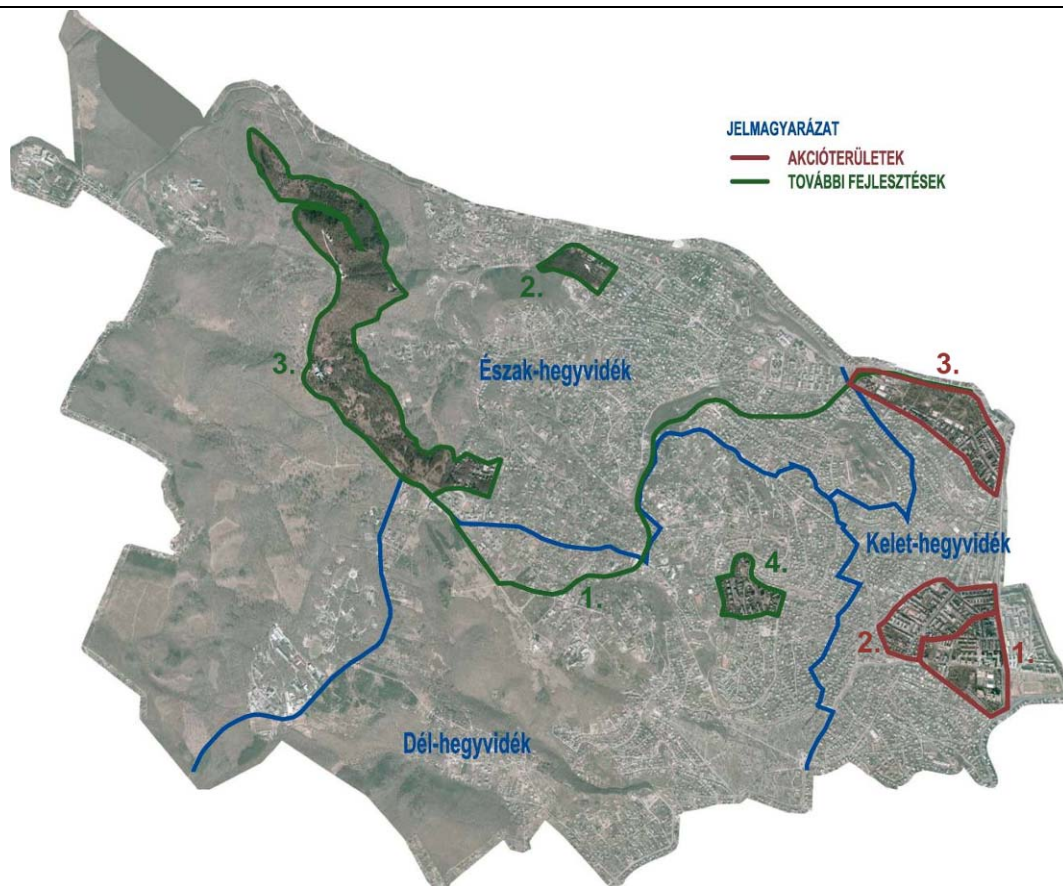
- **ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA** – a kvalifikált lakosságot megtartó életkörnyezet és életlehetőségek biztosítása
- **TUDÁSGAZDASÁG ERŐSÍTÉSE** – fenntartható és versenyképes helyi – itt lakó, illetve itt tevékenykedő – tercier szektor erősítése, gazdasági szerepek növelése
- **INTÉZMÉNYRENDSZER SZÍNVONALÁSAK JAVÍTÁSA** – magas színvonalú szolgáltató – tudományos, kulturális, rekreációs és adminisztratív – intézményrendszer működtetése

A jövőkép elérése érdekében megfogalmazott célkitűzések, a célok hierarchiája:

- **I. PRIORITÁS: KOMFORTOS KERÜLET:** Az épített és természeti környezet minőségének javítása, műszaki infrastruktúra fejlesztése
- **II. PRIORITÁS: MŰVELT KERÜLET:** A vállalkozások kerületben való letelepedésének ösztönzése, kerületi jogszabályok stabilizálása a vállalkozói kedv növelése érdekében
- **III. PRIORITÁS: INNOVATÍV KERÜLET:** A helyi tudás-gazdaság verseny- és jövedelemtermelő képességének javítása
- **IV. PRIORITÁS: VENDÉGVÁRÓ KERÜLET:** Tervszerű, adottságokkal harmonizáló turisztikai fejlesztések: rekreációs, konferencia és rendezvény turizmus, stb.
- **V. PRIORITÁS: SZOLGÁLTATÓ ÉS GONDOSKODÓ KERÜLET:** A kerület ellátó- és szolgáltatási rendszerének fejlesztése

A stratégia elsődlegesen **három fejleszteni kívánt akcióterületet jelöl ki** a kerületben, ezen fejlesztési elképzelések megvalósítását a 2007-2013 közötti időszakra ütemezte.

A stratégia **további négy fejleszteni kívánt területet** jelöl ki, ezen fejlesztések megvalósíthatóságát nem ütemezte.

2. ábra Akcióterületek (Forrás: IVS)

AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK

1. MOM - Gesztenyékert kulturális, sport és szabadidő negyed
2. Böszörményi – Márvány Utca és környezete komplex közterület-rendezési, épületfelújítási és funkcióbővítő városrehabilitációja
3. Városmajor észak-keleti zónájának funkcióbővítő városrehabilitációja

TOVÁBBI FEJLESZTÉSEK

1. Fogaskerekű vasút nyomvonalához kapcsolódó fejlesztés
2. Zugliget, volt Lóvasút állomás műemléki épületének és környezetének rehabilitációja
3. Normafa, sí-központ komplex fejlesztése
4. Thomán István utcai iparosított technológiával épített, 10 szintes lakótelep rehabilitációja, fejlesztése.

AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK

1. MOM - GESZTENYÉSKERT KULTURÁLIS, SPORT ÉS SZABADIDŐ NEGYED

Funkcióbővítő integrált városfejlesztési akcióterület melynek fő céljai: műemlék felújítás, funkcióbővítés, park- és városrehabilitáció.

Fejlesztési célok:

- A beépítésre nem szánt részekben park rehabilitáció keretében parkosítás, parkolóhely kialakítás, korszerűen felszerelt pihenő és játszóhelyek kiépítése, a meglévő létesítmények bővítése
- A MOM uszoda és sportközpontokhoz kapcsolódó nyitott medencék építése
- Biopiac korszerűsítése, földfelszín alatti raktárak építése
- A MOM Kulturális Központ műemlék épületének felújítása, akadálymentesítése, új közösségi funkciókkal történő kiegészítése
- MOM udvarának rendezése – szabadtéri színpad -, kertjében „történelmi fűszerkert” kialakítása
- Irodalmi kávéház és kiállítóter létesítése a terepadottságokat kihasználva földtakarással a parkhoz kapcsolódóan.

A fejlesztés megvalósulása:

A fejlesztéshez 2008-ban Előzetes Akcióterületi Terv készült. A Hegyvidéki Önkormányzat a KMOP-5.2.2/B-2f-2008-0008 pályázat keretében 900.000.000 Ft támogatással a fejlesztést sikeresen megvalósította.

A fejlesztésnek köszönhetően az akcióterület környezetének kulturális és gazdasági élete fellendült, egy új városrészközpont született.

A Fejlesztés során a Budapest Kongresszusi Központ előtti szabadtéri parkoló nem került felújításra.

2. BÖSZÖRMÉNYI – MÁRVÁNY UTCA ÉS KÖRNYEZETE

Komplex közterület rendezési, épületfelújítási és funkcióbővítő város rehabilitáció.

Fejlesztési célok:

- Hegyvidék „főutcájának” kialakítása. A meglévő értékek megújítása, melyhez a területen található intézmények, üzletek, vendéglők a természeti és épített környezet, a központi elhelyezkedés egyedülálló lehetőséget jelentenek
- Az utcák teljes rekonstrukciója, sétáló felületek kialakítása. A szigetszerűen megjelenő zöldterületek, a színvonalas utcabútorok, kisebb szobrok, térplasztikák elhelyezése, a lakosság számára vonzó élettér kialakítása
- A sétáló utcát határoló térfalak, a környező épületek homlokzatainak felújítása, különös tekintettel a már védett vagy védelemre javasolt épületekre
- Boltok, üzletek fejlesztése, funkcióbővítés, új szolgáltatásokkal, vonzó, megújult építészeti és természeti környezet, közterületek akadálymentesítése
- Az akcióterületen található Polgármesteri Hivatal épületének korszerűsítése, bővítése, az ügyfélfogadás tereinek színvonalas kialakítása, valamint a hivatali épület környezetének rendezése, a „kis tér” átépítése, a parkolási problémák megoldása térszint alatti teremgarázzsal.

A fejlesztés megvalósulása:

A fejlesztés nem valósult meg.

Időközben a fejlesztési terület központja eltolódott. Jelenleg a Polgármesteri Hivatal és környezete, valamint a Böszörményi út, Nagyenyed utca és Apor Vilmos tér közötti szakasza a fejlesztési célja.

3. VÁROSMAJOR ÉSZAK-KELETI ZÓNÁJÁNAK FUNKCIÓBŐVÍTŐ VÁROS-REHABILITÁCIÓJA**Fejlesztési célok:**

- A Városmajori park megújítása – új élményelemek telepítése: kaland vízi játszótér, tematikus, oktatási célú kert -, a meglévő attrakciók kiegészítése funkcionálisan differenciált új tér- és kertelemekkel, stb. -, a nem illeszkedő funkcióktól történő megtisztítás
- Déli zónájának műemléki templom-együttese és környezete rendezése
- Parkolóhelyek kialakítása, közterületi rendezések, egységes utcabútorozás, akadálymentesítés
- Az iskolák, óvodák környezetének közlekedésbiztonsági átépítése
- A városképi szempontból nem környezetbe illeszkedő MATÁV épület tömegének és megjelenésének javítása.

A fejlesztés megvalósulása:

A fejlesztés egyes elemei megvalósultak. A Városmajori park megújult, a közterület rendezés és a közlekedésbiztonsági fejlesztések megvalósultak. A templom környezete és a MATÁV székház homlokzataiban nem történt beavatkozás, mivel ezekre a fejlesztésekre az Önkormányzat csak közvetett ráhatással rendelkezik.

TOVÁBBI FEJLESZTÉSEK**1. FOGASKEREKŰ VASÚT NYOMVONALÁHOZ KAPCSOLÓDÓ FEJLESZTÉS****Fejlesztési célok:**

- A fogaskerekű vasút nyomvonalának meghosszabbítása mindkét irányban: a déli végállomástól a Széll Kálmán térig, a Széchenyi hegytől pedig a Normafaig
- Új szerelvények üzembe helyezése
- Megállóhelyek és új kapcsolódó épületek építése. A jelenlegi végállomás ipari műemlék épületének funkcióbővítése

A fejlesztés megvalósulása:

- A fejlesztés megvalósulásának irányába hat, hogy a BKK a Széll Kálmán tér átépítésénél a Fogaskerekű bevezetésének lehetőségét biztosítja. További megerősítés, hogy a BKK 2014-ben elkészítette a Fogaskerekű meghosszabbításának hatástanulmányát.
- A 294/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet a Normafa Park történelmi sportterület nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánítása során, az érintett ingatlanok között a Fogaskerekű fejlesztésével érintett ingatlanokat is felsorolja
- A Normafa Park Történelmi sportterületről szóló 2013. évi CXLVIII. törvény az fejlesztéssel érintett ingatlanokat tartalmazza.

2. ZUGLIGET, VOLT LÓVASÚT ÁLLOMÁS MŰEMLÉKI ÉPÜLETÉNEK ÉS KÖRNYEZETÉNEK REHABILITÁCIÓJA

Fejlesztési célok:

- Az épület tradíciói alapján vendéglátó egység, étterem kialakítása
- Turisztikához kapcsolódó funkcióbővítés
- MOME - a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem - részére bemutatóterem és inkubátorház kialakítása
- A terület erdő és zöldterületi részén tájrehabilitáció, parkosítás, valamint parkolóhelyek kiépítése.

A fejlesztés megvalósulása:

- A fejlesztés nem valósult meg. Az Önkormányzat szándékai szerint a műemlék felújítása továbbra is cél. Az épületben a Helytörténeti gyűjtemény kapna helyet
- A 294/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet a Normafa Park történelmi sportterület nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánítása során, az érintet ingatlant tartalmazza
- A Normafa Park Történelmi sportterületről szóló 2013. évi CXLVIII. törvény az ingatlant tartalmazza. Akcióterületek (Forrás: IVS)

3. NORMAFA KOMPLEX REHABILITÁCIÓJA

Fejlesztési célok:

- Parkolóhelyek, szociális blokkok, illemhelyek, melegedők, vendégfogadó helyiségek, valamint az információs rendszer kialakítása
- A történelmi sípályák revitalizációja, sífelvonó, korszerű pályakarbantartó létesítmények telepítése
- A minőségi sportolási lehetőség biztosítása
- A terület lakosságát zavaró forgalom csökkentése és a területi terhek csökkentése
- Idegenforgalmi, turisztikai, ellátásjavító intézkedések
- Tájrehabilitáció keretében sípálya-rekonstrukció, parkosítás
- Parkolóhely kialakítás
- Korszerűen felszerelt pihenő és játszóhelyek kiépítése.

A fejlesztés megvalósulása:

- A fejlesztés nem valósult meg, a fejlesztési elemek módosultak. Az Önkormányzat célja a lakossággal egyeztetett új fejlesztési célok meghatározása és ezek megvalósítása
- A 294/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet a Normafa Park történelmi sportterület nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánította
- A fejlesztéshez kapcsolódik a Normafa Park Történelmi sportterületről szóló 2013. évi CXLVIII. törvény
- Az Önkormányzat megbízásából 2014. év végére elkészült a terület Natura2000 vizsgálata és hatásbecslése. Elkészült a terület erdészeti, dendrológiai és tájrendezési vizsgálata, valamint a terület épületkatasztere és Normafa területére a Megvalósíthatósági tanulmány, jelenleg folyik a területre vonatkozó szabályozási terv készítése.

4. THOMÁN ISTVÁN UTCAI IPAROSÍTOTT TECHNOLÓGIÁVAL ÉPÍTETT, 10 SZINTES LAKÓTELEP REHABILITÁCIÓJA, FEJLESZTÉSE

Fejlesztési célok:

- Thomán „lakótelep” rehabilitációja
- A környezethez képest markánsan kiugró zsúfoltság, népsűrűség miatt egy a környezetétől elütő minőséget képvisel a városrészben, melynek mérséklése a cél
- Épületrehabilitáció – szerkezet-megerősítés, hőszigetelés, nyílászáró csere, gépészeti felújítás, stb. - , látványjavítás, parkolási lehetőségek biztosítása
- A zöldfelületek klimatizációs hatásának fokozását elősegítő megújítása
- Ellátást javító kisüzletek elhelyezése, illetve alközpontfejlesztés.

A fejlesztés megvalósulása:

A fejlesztés nem valósult meg. Az Önkormányzat nem tervezi a megvalósítást.

Az IVS antiszegregációs terv című fejezete szerint a 2008-es KSH adatok alapján a kerületben nem található olyan terület, mely megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek. A fejezet foglalkozik a lakosság demográfiai összetételének változásaival, az életminőséget befolyásoló feltételek változásaival, vizsgálja a népesség kor szerinti megoszlását, valamint a társadalombiztosítási ellátások folyósítását a kerületben. Bemutatja a gyermekétkeztetés megoldásainak módjait, az egyéb szociális szolgáltatásokat és a szociális szolgáltatások iránti igények alakulását.

Az IVS ismerteti a Város-rehabilitációs célok elérését szolgáló nem fejlesztési jellegű tevékenységeket. Bemutatásra kerül a kerület marketing tevékenységének cél és eszközrendszere, a célcsoportok meghatározása. Az IVS nagy hangsúlyt helyez a Partnerségi rendszer kialakításának kidolgozására. Végül a településrehabilitációs tevékenységek megvalósításához kapcsolódó szervezeti átalakítások meghatározása történik.

3. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSE

3.1 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

Az előző fejezetben ismertetésre került a hosszú távú fejlesztési koncepció jövőképe, átfogó céljai és ezek megvalósítását jelentő tematikus részcélok rendszere.

Az ITS-ben meghatározott középtávú stratégiai célkitűzések a Megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a Településfejlesztési koncepcióban lefektetett jövőkép és annak megvalósítását szolgáló tematikus célok közötti utat jelölik ki. Míg a TFK struktúrája tematikus bontásban mutatja a jövőkép eléréséhez szükséges célokat, addig az ITS integrált, több tématerületet is átfogó módon határozza meg a középtávú integrált fejlesztési célokat. Az egyes célok bemutatása összhangban áll a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célokkal és azok leírásával.

3.1.1 STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK 2020-IG

A stratégiai fejlesztési célok a korábbi IVS célrendszerére és a településfejlesztési koncepció jövőképére és átfogó (hosszú távú) céljaira épülnek, utóbbiakat bontja tovább középtávú célokra, de a stratégia nem feltétlenül fedi le a koncepcióban jelzett célok és jövőkép egészét.

Budapest, XII kerület Hegyvidéki Önkormányzat az alábbi öt integrált stratégiai fejlesztési célt határozza meg.

- 1) NORMAFA REHABILITÁCIÓJA
- 2) INTELLIGENS ÉS KLÍMABARÁT VÁROS, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER FEJLESZTÉSÉRE
- 3) AKTÍV, SZOLIDÁRIS, EGÉSZSÉGES, ERŐS IDENTITÁSSAL RENDELKEZŐ LAKOSSÁG ÉS EZT TÁMOGATÓ IGÉNYORIENTÁLT, SZÍNVONALAS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK
- 4) KEZDEMÉNYEZŐ, INNOVATÍV VÁROSVEZETÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉSben, ALKÖZPONTI RENDSZER FEJLESZTÉSÉben, MINŐSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK KIALAKÍTÁSÁban ÉS ÉPÍTETT-TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉRTÉKELÉSÉben
- 5) REKREÁCIÓS IGÉNYEKET IS KIELÉGÍTŐ ZÖLDFELÜLETI RENDSZER, A TERMÉSZETI KÖRNYEZET VÉDELME ÉS MEGÚJÍTÁSA

3.1.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK HOZZÁJÁRULÁSA A HOSSZÚ TÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK MEGVALÓSULÁSÁHOZ

A hosszú távú átfogó az előző, 2.3 fejezetben a településfejlesztési koncepció céljainál kerültek kifejtésre. Az átfogó célok elérését tematikus részcélok támogatják, amelyek tematikus jelleggel, egy-egy ágazatra, tematikára fogalmaznak meg célokat. A hosszú távú célok középtávra történő bontása a stratégiai fejlesztési célok megfogalmazásával történt meg. Mivel az ITS céljai integrált, több tématerületet, ágazatot átfogó célok ezért érdemes egy áttekintő táblázatban összefoglalni a hosszú távú célokhoz való hozzájárulásukat.

1.1 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Igényorientált, modern közszolgáltatási rendszer	SFC-3	Aktív, szolidáris, egészséges, erős identitással rendelkező lakosság és ezt támogató igényorientált, színvonalas közszolgáltatások
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében

A kerület lakosságmegtartó erejének egyik faktora a közszolgáltatási rendszer újraszabása, igényekhez való igazítása. Az igények meghatározása aktív lakossági részvétel mellett történhet, az önkormányzat kezdeményező koordinációjával. A szolgáltatás fizikai bázisai a szaporodó alközpontok lehetnek, melyek vonzáskörzete a kerület egészét lefedi. Fontos közszolgáltatási tényező a közlekedés, mely környezettudatossága mellett, a kerület elérhetőségét és belső feltárását javítja.

1.2 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Demokratikus helyi kormányzás, összetartó közösség	SFC-3	Aktív, szolidáris, egészséges, erős identitással rendelkező lakosság és ezt támogató igényorientált, színvonalas közszolgáltatások
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében

A helyi kormányzás demokratikusságának bázisa az aktív, a közéletben szerepet vállaló, környezetével, a kerülettel törődő, azt otthonának érző lakosság. Az identitástudat a gondozott lakókörnyezeten, az ápoltság építészeti-természeti értékeken és a hagyományokon alapul. Minderre az alapot a városvezetés sikeres gazdasági tevékenysége teremti meg. A helyi identitáskörzetek csomópontjai a kialakuló alközpontok, ahol minőségi kulturális és identitás-erősítő szolgáltatások is helyet kaphatnak.

1.3 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Aktív, egészséges lakosság	SFC-3	Aktív, szolidáris, egészséges, erős identitással rendelkező lakosság és ezt támogató igényorientált, színvonalas közszolgáltatások
	SFC-5	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása

Az előregedő, kiürülő kerület ellenpontja a lakosságát megtartó, egészséges lakókörnyezetet, mentális és fizikai egészségmegőrzési lehetőségeket kínáló Hegyvidék. A kiemelkedően jó lakókörnyezetet a védett, ápolts természeti környezet és a környezeti hatásokra kiemelt figyelemmel kialakított közlekedési rendszer jelenti. A környezet ápolása egyben az identitás ápolása is, nem csekély mentális tartalommal, amely visszahat a testi egészségre is.

1.4 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Művelt kerület, versenyképes humánerőforrás	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
	SFC-3	Aktív, szolidáris, egészséges, erős identitással rendelkező lakosság és ezt támogató igényorientált, színvonalas közszolgáltatások
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében

A kerület magas képzettségi adatai lehetővé teszik a humán területen történő „önellátást”. A szorító környezeti szükségletek és a kerület környezetelvérsége a humánerőforrás egy részét szükségszerűen a „környezet- és egészségiparba” tereli, és visszahat a városműködtetés fejlettségi fokára is. A művelt kerülettel való azonosulás a lakók számára presztízst jelent, ezt a presztízst a városvezetés tudatos értékmenedzselő munkával tovább építheti, erősítheti. Az értékmentés és érték gondozás vonzó kerületi légkört teremt, mely egyfajta szűrőként működve kvalifikált munkaerőt és lakosságot vonzhat a kerületbe.

2.1 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Egészségipar fejlesztése	SFC-1	Normafa rehabilitációja
	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
	SFC-5	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása

A kerület egyik legnagyobb tőkéje az az egészségipar, ami fizikai megjelenésében jelenleg ellentmondásos, de hatalmas anyagi értéket, meglévő tudást és üzemeltetési tapasztalatot jelent. A gyógyító-infrastruktúra,

logisztika és szakembergárda jelenléte még hangsúlyosabbá válik a természeti háttérrel és a kedvező környezeti viszonyokkal. A meglévő épített egészségügyi infrastruktúra bizonyos fokú átértelmezésére a korszerűsítés jegyében szükség van. Az üresen álló volt egészségügyi épületállományt a lehető leghatékonyabb, az építészeti értékeket megtartó módon kell megmenteni, adott esetben ez teljes funkcióváltást is eredményezhet és a csomóponti helyzetben lévő kórházak esetében az alközpontok megerősítéséhez is hozzájárulhat.

2.2 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)		
	jele	tartalma	
Tudásgazdaság fejlesztése	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére	
	SFC-4	Kezdeményező, gazdaságfejlesztésben, fejlesztésében, kialakításában és az	innovatív városvezetés alközponti rendszer minőségi szolgáltatások épített-természeti környezet értékelésében

Ipari és gazdasági telephelyek híján a kerületi gazdaság a magas hozzáadott-értékű „tudástermékek” előállításával jelenhet meg a piacon. A városrész épített és természeti értékek terén érzékeny helyzetéből adódóan a helyi tudásgazdaság „termékeit” az intelligens városműködtetés veheti igénybe, a helyi minőségi lakóhely funkcióját megerősítendő. A kialakítandó alközpontok helyér hatással lehet a tudásipar földrajzi koncentrációja, de a kerület tudatosan is terelheti a tudásipari vállalkozási székhelyeket a funkcióhiányos térségekbe, vagy alulhasznosított, értékes épületekbe.

2.3 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)		
	jele	tartalma	
Turizmus minőségi fejlesztése és attrakciómarketing	SFC-1	Normafa rehabilitációja	
	SFC-4	Kezdeményező, gazdaságfejlesztésben, fejlesztésében, kialakításában és az	innovatív városvezetés alközponti rendszer minőségi szolgáltatások épített-természeti környezet értékelésében
	SFC-5	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása	

A kerület adottságai, értékei a turisztikai térképeken egyelőre csak gyengén jelennek meg, a turisztikai pozíció erősítéséhez tudatos, összefüggő döntések szükségesek. A megvalósuló közterületi beruházásokat, a természeti környezet javítását célzó intézkedéseket és a kerület építészeti és természeti örökségének megújítási szándéka a turizmus minőségi fejlesztését eredményezi. A közszolgáltatások lefedettségének és minőségének javulása is erősíti a turisztikai potenciált, a legjelentősebb változást a kialakuló alközpontok hozhatják, ahol pl. a minőségi szálláskínálat növelésére van mód.

2.4 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Szolgáltatóipar fejlesztése	SFC-1	Normafa rehabilitációja
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében

A szolgáltatóipar hiányosságai a területi lefedetlenségből és a kevésbé városias kerülete részekén tapasztalható funkció-szűkösségből erednek. A korábban elhanyagolt területekre irányuló célzott beavatkozásokkal, a közsolgáltatások színvonalának és területi eloszlásának javításával olyan kereslet teremthető, amely a magánszféra szükséges szolgáltatóipari beruházásait is vonzza. A hiányzó alközpontok területén a megerősödő lakófunkcióval komplex egységben jelenhetnek meg a megerősödő szolgáltatások is, városias sűrűségű és igényességű térségeket hozva létre.

3.1 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Funkcióval, használatban, megújuló épületek	SFC-1	Normafa rehabilitációja
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében
	SFC-5	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása

A Hegyvidék átalakult használata során számos értékes épület vált az enyészet martalékává, mert az azt létrehozó gazdasági-társadalmi egység megszűnt, a terület funkciói megváltoztak. Központi beavatkozás nélkül ezek az építészeti egységek várhatóan nem őrizhetők meg, ezért az Önkormányzat aktív politikájára van szükség az érdekekben. A központi beruházások szinergiáinak kihasználása az egyik lehetséges irány, de szükséges a tisztán önkormányzati beavatkozással elvégzett épületmentés is. A zöldfelületi rendszer szisztematikus felújítása során a kapcsolódó építészeti emlékek is megújulhatnak.

3.2 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Kerületi alközpontok, közterületek megújítása	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében
	SFC-5	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása

A kerület városias központjában tipikus, a nagyvárosokra jellemző problémákat okoz a zöldfelületek kis mérete, a burkolatok és épületek állapota, a jelen lévő szolgáltatás és kereskedelem minősége. A máshol már bevált módszereket alkalmazva, a magán- és a közsféra beruházásainak szinergiáira építve lehet itt javulást elérni. A közterületek és az épületek minőségi felújítása minőségi szolgáltatásokat vonz a helyszínre, javul a térség, mint lakóhely megítélése, a közlekedési rendszer megújítása területe szabadít fel és a káros kibocsátásokat csökkenti. Mindebben az Önkormányzat aktívan, kezdeményező módon lép fel.

3.3 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Természetközelség erősítése a Normafa rehabilitációján keresztül	SFC-1	Normafa rehabilitációja
	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
	SFC-3	Aktív, szolidáris, egészséges, erős identitással rendelkező lakosság és ezt támogató igényorientált, színvonalas közszolgáltatások
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében

A Hegyvidéken a közlekedés az egyik legnagyobb károsanyag-kibocsátó, a közösségi közlekedési hálózat természetszerű hiányosságai miatt magas az egyéni motorizált közlekedés részaránya. A Normafa-rehabilitációhoz köthetően azonban döntő változás áll be a kapacitív, ám jelenleg a hálózatba szervesen nem illeszkedő Fogaskerekű és a korszerű parkolásmenedzsment esetében. A felső és alsó meghosszabbítás mellett a vonal mentén lakók is kiterjedt közlekedési kapcsolatrendszerhez jutnak. Az elektromos meghajtású járművek részarányának növelése a közcélú és a városüzemeltetési célú közlekedésben a helyi kibocsátásokat csökkenti. A városrész külső megközelítésének és belső feltátásának javulása a lakó- és szolgáltatófunkciók minőségét emeli. A közlekedésfejlesztés legfőbb ösztönzője és koordinátora a kerület vezetése.

4.1 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Természetközelség erősítése a Normafa rehabilitációján keresztül	SFC-1	Normafa rehabilitációja
	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
	SFC-5	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása

A Normafa a XII. kerület és Budapest egyik jelképes helyszíne. A több évtizedes elhanyagoltság után a terület építészeti és természeti örökségét, a kiszolgáló infrastruktúrákat úgy kell megújítani, hogy az példát adjon a hasonló problémák rendszerszintű kezelésére. A felújításnak kezelnie kell azt az ellentmondást, hogy annak ellenére javul a térség természeti és esztétikai állapota, hogy a kiszolgált népesség száma nem csökken, a kiszolgálás komfortfokozata pedig nő. Ennek feloldása a fenntartható, energia- és

környezettudatos megoldások általános alkalmazását követeli meg, különös tekintettel a közlekedés szervezésére és az intelligens közlekedésmenedzselésre.

4.2 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Lakóterületek zöldfelületeinek fejlesztése	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, központi rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében
	SFC-5	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása

A Hegyvidék zöldterületeinek szerves részét képezik az összefüggő erdőségekről leszakított, ma már a kertek és az utcák zöldfelületéhez tartozó fák, fasorok. Ezek az elemek gyakran nem részesülnek a megfelelő figyelemben, ez állapotuk romlásához vezet. A kerület vezetésének fel kell térképeznie a nehezen hozzáférhető, magántulajdonú területeken található értékeket, a közterületi elemek pótlásáról pedig úgy kell gondoskodnia, hogy az továbbra is illeszkedjen a kerület egységes arculatába. A szükséges helyeken, útszakaszokon a hiányzó elemeket rendszerszerűen pótolni kell.

4.3 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
A környezet védelme	SFC-1	Normafa rehabilitációja
	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
	SFC-5	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása

Az ökológiailag különösen sérülékeny Hegyvidéken a környezeti elemek védelméről az egyes beruházásokhoz kapcsolódva, de attól függetlenül is fokozottan kell gondoskodni. Energiafelhasználás területén a takarékos, alacsony kibocsátású, vagy megújuló energiával működő berendezések alkalmazandók. Az egyes építési, felújítási beruházások során az eredeti környezeti állapotot meghaladóan növelni kell a burkolatlan területeket. Az egyes különálló, hálózatba nem szerveződő természeti értékek között a táji, vizuális, elérhetőségi kapcsolatot meg kell találni. az intelligens közlekedésszervezés során javul a motorizált közlekedés hatékonysága, részaránya csökken, a környezetbarát és egészséges közlekedési módok teret nyernek.

5.1 rész cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Környezetbarát közlekedés	SFC-1	Normafa rehabilitációja
	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, központi rendszer

fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében

A Hegyvidéken a közlekedés az egyik legnagyobb károsanyag-kibocsátó, a közösségi közlekedési hálózat természetszerű hiányosságai miatt magas az egyéni motorizált közlekedés részaránya. A Normafa-rehabilitációhoz köthetően azonban döntő változás áll be a kapacitív, ám jelenleg a hálózatba szervesen nem illeszkedő Fogaskerekű esetében. A felső és alsó meghosszabbítás közvetlen utazást tesz majd lehetővé a Széll Kálmán tértől a Normafáig és a vonal mentén lakók is kiterjedt közlekedési kapcsolatrendszerhez jutnak. A hálózati beavatkozásokon túl a kerület vezetése keresi a további paraméterjavítási lehetőségeket a közösségi közlekedés részarányának növelése érdekében. Az intelligens parkolásmenedzsment révén csökken a gépjárművek által megtett út, csökkenthetőek a burkolt közlekedési felületek.

5.2 rész-cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Megújuló energiaforrások felhasználása és energiatakarékos területhasználat	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében

A kerület folytatja a már megkezdett programot, melynek révén a kerületi önkormányzati intézmények energiaellátásában egyre nagyobb szerepet kapnak a megújuló energiafajták (fotovoltaikus panelek, napkollektorok). Az alközpontok erősítése révén csökken a fajlagos területfelhasználás, előnybe kerülnek a funkciókat sűrítő, energia- és területtakarékos építészeti, városépítészeti megoldások. Ezáltal a közlekedési rendszer hatékonysága is javul, a funkciók és a beépített szintterület sűrűsödése ezeken a helyeken a közösségi közlekedés kihasználtságát nagymértékben javítja.

5.3 rész-cél	Kapcsolódó stratégiai fejlesztési cél (SFC)	
	jele	tartalma
Energiahatékony városüzemeltetés	SFC-2	Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
	SFC-4	Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében

A környezetbarát közszolgáltatások megteremtésén túl jelentős beavatkozási terület a városüzemeltetés „háttérfunkcióinak” energiahatékonysági célú átalakítása. A lakosság és a funkciók alközpontok körüli koncentrációja csökkenti a hálózatok fajlagos terhelését és költségeit. Az Önkormányzat saját intézményeinek fokozatos átállítása megújuló energiaforrásokra pozitív, jól kommunikálható példát jelent külső szereplők számára is. Az önkormányzati járművek (részben) elektromos üzemre való átállítása szintén

példaértékű lehet, emellett a kerületi magasságkülönbségek jól kihasználhatóvá teszik az elektromos járművek fékezőmódban használható visszatáplálási funkcióját.

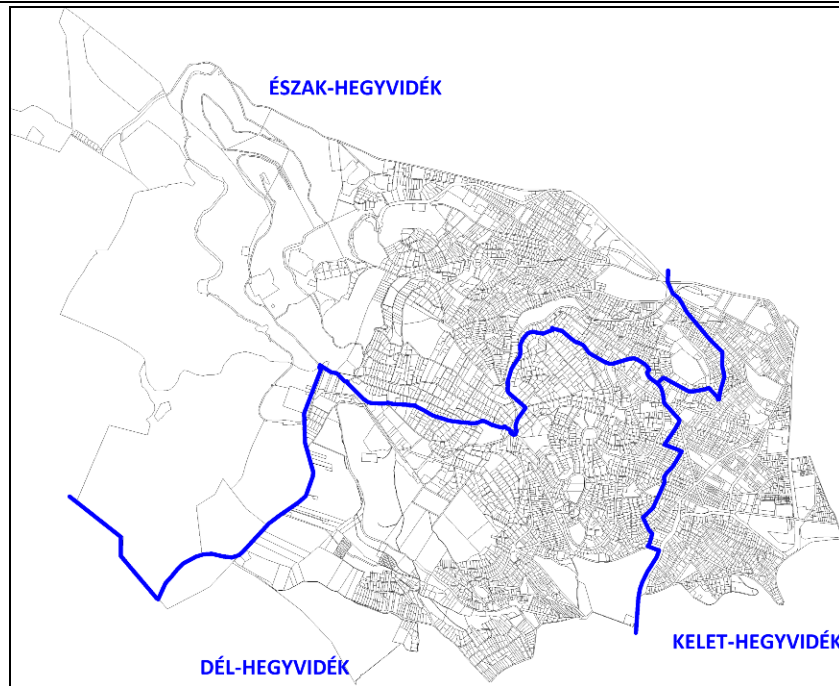
3.2 A KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

	Cél 1	cél 2	cél 3	cél 4	cél 5
cél 1		xxx	xxx	xx	xxx
cél 2			x	xxx	x
cél 3				xx	xx
cél 4					x
cél 5					

3.3 VÁROSRESZI CÉLOK

A kerület a budai "belvárostól" a budai hegyeken át húzódó városhatárig terjedve számos eltérő adottságú területet fog át, ezért nem vizsgálható és nem tervezhető monolitikus, homogén egységként. A kerület történelmi tájegységei a különböző területi, strukturális, területhasználati és humán problémák elemzése és kezelhetősége alapján három nagy zónát képeznek: Észak-, Kelet- és Dél-hegyvidék városrészt. Ennek célszerűsége már a 2009-ben elkészült Integrált Városfejlesztési Stratégiában is megmutatkozott, azóta pedig sem szerkezeti, sem gazdasági, sem humán területen nem következett be olyan változás, mely az Észak-, Dél-, és Kelet- Hegyvidékre való bontás felülvizsgálatát tenné szükségessé.

Az alábbiakban ebben a területi felbontásban mutatjuk be a legfontosabb fejlesztési irányokat. A középtávú célokhoz való kapcsolódást elsősorban a domináns irányok vonatkozásában emeltük ki, az egész kerületet érintő fejlesztések (pl. szemléletformálás) csak akkor kerültek említésre, ha meghatározó intézményhez, beazonosítható lokációval bíró funkcióhoz kapcsolhatóak.

3. ábra A kerület három kerületrésze

1. DÉL-HEGYVIDÉK	
Értékek, adottságok	
Stabil jövedelmi helyzet Nagycsaládok és többgyermekes családok magas aránya Nagy területi kiterjedésű, kondicionáló hatású védett zöldterületek, erdők A zöldfelületek nagyoobbblétékű zöldfelületi rendszerbe, hálózatba tagolódnak Karakteres városüzemeltetési funkció jelenléte (temető) Változatos lakóterületek laza, kertvárosias karakterrel Korábbi gazdag tájkultúra nyomai (szőlők, gyümölcsösök, majorok)	
Problémák, konfliktusok	
Karbantartás hiánya, alacsony környezeti színvonal az erdőkben A beépített területek növekedése szabdalja a zöldfelületeket Csillebérci üdülőterület – rendezetlen tulajdonviszonyok, hiányzó infrastruktúra Közterületek állapota, kiépítetlen utak, járdák hiánya, nyílt vízlevezető árkok A '70-es, '80-as évekből származó társasházak érzékelten arculattal Sok az elhanyagolt, pusztuló, ill. a nem megfelelően átalakított épület Alapellátás, központképző funkciók hiánya Meghatározatlan települési jövőkép, esetleges fejlesztések Közösségi közlekedés hiánya	
Fejlesztési célok	
Normafa rehabilitáció Fogaskerekű felújítása és meghosszabbítása Erdős kertek védelme Elérhetőség javítása– közösségi és környezetbarát közlekedés fejlesztésével Szolgáltatás-hiányos területek csökkentése, alközpontok létrehozása Közterületek megújítása játszótérfejlesztéssel Nyílt vízlevezető árkok kezelése Energiahatékony közvilágítás fejlesztése	

Projektek	
• KULCS-1 • HAL - 2 • HAL-3 • HAL-4 • HAL-5 • HAL-6 • SZOFT-1 • SZOFT-3	
Tematikus célhoz való kapcsolódás	
A kerületszettek nem különülnek el strukturájukban, funkciójukban egymástól annyira, hogy a tematikus célokhoz való kapcsolódás kiemelhető lenne. SFC-1 Normafa fejlesztése kiemelten érinti Dél- Hegyvidék kerületszett	
2. KELET-HEGYVIDÉK	
Értékek, adottságok	
A kerületben itt nőtt legerősebben az aktív korú foglalkoztatottak aránya Foglalkoztatott nélküli háztartások arányának erőteljes csökkenése Központi elhelyezkedés és ebből adódó kiváló intézményi ellátottság, jó közösségi közlekedési kapcsolatok Zárt térfalas, városias beépítési struktúra és villás, hegyvidéki karakter egyidejű jelenléte, jó arányú, városi terek, közterületek Viszonylag kiegyensúlyozott, jó színvonalú alapellátás Exkluzív lakóhely, széles skálájú lakástípusok /lakóparkok, villák, városi zártkörű, keretes beépítésű tömbök Védett, értékes épületek, épületegyüttesek Színvonalas bériroda-hálózat, bevásárlóközpontok, kulturális létesítmények /MOM park, Alkotás-Point, Budapesti Kongresszusi Központ, MOM Kulturális Központ, Hegyvidék Központ stb./ Jelentős, kerületen kívüli vonzáskörzettel is rendelkező egészségügyi és sportlétesítmények / pl. Szív és Érsebészeti Klinika, Sportkórház, MOM Sport Uszoda és Sportközpont/ A Böszörményi utca, mint gyalogos, kulturális és vendéglátó gasztronómiai - folyosó kiépíthetőségének lehetősége – könyves házak, kávézók, éttermek, bárók	
Problémák, konfliktusok	
Alacsony presztízsű munkakörökben foglalkoztatottak arányának növekedése Lakásállomány minőségi mutatói a kerületben itt a legalacsonyabbak Közterületek minőségi és fenntartási hiányosságai Parkolási problémák Helyenként az intenzív beépítettségű, monofunkcionális tömbök – iroda és kereskedelmi központok – szétfeszítik a történelmi városi struktúrát A Városmajor utcában közlekedési nehézségek, az Alkotás út tranzitszerepe erősebb, mint helyi feltáró szerepe Az Alkotás út kerületen belüli elválasztó szerepe Déli Pályaudvar kerületre gyakorolt negatív hatása	
Fejlesztési célok	
Közlekedési rendszerfejlesztés, parkolásmenedzsment Fogaskerekű Széll Kálmán térig történő bevezetése Gazdaságfejlesztés, együttműködési rendszerek Társasházak energiahatékonysági célú felújítása Bevásárlóutcák kialakulásának támogatása Böszörményi-tengely közterületi fejlesztése, forgalomcsillapítása	

Budán új egészségügyi központ kialakítása Sportolási lehetőségek fejlesztése (MOM) Városháza tér minőségi közterület megújítás A Kulturális Szalon épületének kialakítása
Projektek
AT-1 AT-2 HAL-2 HAL-4 HAL-5 HAL-6 HAL-7 SZOFT-1 SZOFT-2
Tematikus célhoz való kapcsolódás
A kerületrészek nem különülnek el strukturájukban, funkciójukban egymástól annyira, hogy a tematikus célokhoz való kapcsolódás kiemelhető lenne.

3. ÉSZAK-HEGYVIDÉK	
Értékek, adottságok	
Csak általános iskolai végzettségűek aránya a felére csökkent 2001-2011 között Stagnáló lakosságszám mellett nő a felsőfokú végzettségűek aránya Kiemelkedően jó lakásminőség és lakásméret, fenntartható javulási folyamatok Budai-hegység vonulatai, tagolt, változatos terepadottságok Hegyisport-hagyományok, „a magyar télisportok bölcsője” Turisztikai lehetőségek: Erzsébet kilátó, Fogaskerekű, Gyermekvasút, Libegő Beépítési kultúra és tájkultúra összhangja Védett, emblemikus épületekkel, épület-együttesekkel rendelkező, nagy múltú, rangos területek A zöldfelületek nagyoablátékú zöldfelületi rendszerbe, hálózatba tagolódnak Nagy kiterjedésű, zöldbe ágyazott egészségügyi létesítmények / Sz. János kórház, Orsz. Rehab. Intézet, Orsz. Korányi TBC és Pulmonológiai Intézet, stb. Tudományos intézmények, egyetem: KFKI, Csillagvizsgáló, Iparművészeti Egyetem (MOME) Komoly területi tartalékokat jelenthetnek az alulhasznosított, zárványterületek	
Problémák, konfliktusok	
30-50-es korosztály legnagyobb arányú létszámcsökkenése 60 éven felüliek 30%-közeli létszámnövekedése 2001-2011 között Foglalkoztatott nélküli háztartások száma 2001-2011 között 10%-al nőtt Karbantartás hiánya, alacsony környezeti színvonal az erdőben A beépített területek elkerítése, közterületre ráépítés Hierarchia nélküli úthálózat, ellátási hiányosságok. Alacsony színvonalú, elavult egészségügyi infrastruktúra, kórházfejlesztések hiánya Alulhasznosított honvédségi, egészségügyi területek Normafa - a területen lévő konfliktusok kezeletlensége Csillebérci üdülőtábor – rendezetlen tulajdonviszonyok Sok az üresen, funkció nélküli pusztuló érték KFKI – nem kívánatos atomreaktor Libegő – sürgős beavatkozást, felújítást igényel Fogaskerekű nyomvonalának városrészeket elválasztó hatása	
Fejlesztési célok	
Normafa rehabilitáció	

Új, megújított attrakciók és desztinációmenedzsment
 Vízforrások természetes állapotának visszaállítása
 Fogaskerekű felújítása és meghosszabbítása
 Kerékpáros-infrastruktúra kiegészítése (downhill)
 Egészségipar és gyógyturizmus fejlesztése
 "Jövőipari" együttműködés a MOMÉ-val
 Közterületi lépcsők, lejtők, közök akadálymentesítése
 Zarándokutakhoz kapcsolódó szolgáltatásfejlesztés
 Közterületek megújítása játszótérfejlesztéssel
 Erdős kertek védelme
 Helytörténeti gyűjtemény új kiállítóhely

Projektek

KULCS-1
 HAL-2
 HAL-3
 HAL-4
 HAL-5
 HAL-6
 SZOFT-1

Tematikus célhoz való kapcsolódás

A kerületrészek nem különülnek el strukturájukban, funkciójukban egymástól annyira, hogy a tematikus célokhoz való kapcsolódás kiemelhető lenne.

SFC-1 Normafa fejlesztése kiemelten érinti Észak- Hegyvidék kerületrészt

	SFC 1	SFC 2	SFC 3	SFC 4	SFC 5
Dél- Hegyvidék	XXX	XX	XX	XX	XX
Kelet- Hegyvidék		XX	XX	XXX	XX
Észak-hegyvidék	XXX	XX	XX	XX	XX

XXX - fokozottan érvényesíthető cél (városrészi szinten is kiemelt cél és/vagy középtávú cél megvalósításában a városrészben tervezett projektek meghatározóak)

XX - általánosan érvényesíthető cél

0 - kevésbé vagy nem érvényesíthető cél

4. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

Az ITS – operatív jellegű stratégiai dokumentumként – azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozásokat tartalmazza, melyek a kerület stratégiai és tematikus célkitűzései eléréséhez rövid- és középtávon – egyes nagyprojektek esetében hosszú távon – szükségesek. A projektek döntő többsége kapcsolódik az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és Kohéziós Alap (KA) beruházási prioritásaihoz, így európai uniós forrásból való elvi finanszírozhatóságuk biztosított, másik részük azonban a gazdasági szféra illetve a lakossággal, civil szervezetekkel történő együttműködésre, kooperációra alapoz. Ezen beavatkozások költségigénye alacsonyabb, mégis a megtérülésük, hatásosságuk igen magas lehet, ezért jelentőségük nem kevésbé fontos, mint a nagyobb volumenű beruházásokat tartalmazó beavatkozások.

Fontos elv volt annak szem előtt tartása, hogy a stratégia céljaihoz kapcsolódóan a megvalósítás fázisában reális lehetőség legyen konkrét projektek megvalósítására; valamint hogy az előkészítettség különböző fázisában lévő projektelképzések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban szolgálják a stratégia céljainak elérését.

A stratégia készítése során beazonosított projektötleteket négy fő beavatkozási típusba, ezen belül projektcsomagokba soroltuk. E mellett a beavatkozások bemutatása után egyéb, még kiforratlan, külső tényezőktől erősen függő projektötleteket, fejlesztési potenciállal rendelkező területeket is felsoroltunk.

AZ ITS-ben alkalmazott beavatkozás, projekt típusok és főbb jellemzőik:

Kulcsprojekt

- kiemelten fontos fejlesztés, alapvető feltétele valamely városi cél elérésének
- előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósításának, hatások érvényesülésének
- széles spektrumú, a kerület egészére hatást gyakorló beavatkozás /-csomag,
- nem feltétlenül integrált, ugyanakkor jellemzően további projektek kapcsolódnak hozzá

Akcióterületi projekt

- térben koncentrált és egymással összehangolt részprojektek csomagja
- egy jól lehatárolt területen (egybefüggő vonallal körülhatárolható akcióterületen) végrehajtott, integrált fejlesztés
- a beavatkozások érzékelhető, közvetlen változást idéznek elő az akcióterületen, közvetett hatásuk kiterjedhet a kerületrész(ek)re, és az egész kerületre
- egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését.

Hálózatos projekt

- egymással tematikailag összehangolt (alapvetően homogén) és térben kapcsolódó részprojektek csomagja
- a város egészére, vagy annak jelentős részére kiterjed és/vagy hatást gyakorol
- az egyes projektelemek egy együttműködő rendszert hoznak létre

-
- komplex fejlesztések, melyek egy tématerülethez kapcsolódó szoft és infra elemeket egyaránt magukba foglalnak
  - egy adott tematikához tartozó különböző típusú (komplex) beavatkozás
  - egyes projektelemei jól lokalizálhatók, a későbbiekben - indokolt esetben - az akcióterületi fejlesztések rendszerébe is bevonhatók

Szoft projektek

- egyéb, a fentiekhez nem besorolható, kisebb léptékű, de lényeges szerepű, hiánypótló társadalmi-közösségi-gazdasági-környezeti célú, szoft beavatkozások
- főleg együttműködésen, szolgáltatásfejlesztésen alapuló, szoft elemeket tartalmaznak, alacsony a beruházási költségvonzatuk

A könnyebb áttekinthetőség és azonosíthatóság érdekében egy egyszerű kódrendszert alkalmazva a négy fő típus szerint csoportosítva listáztuk a tervezett beavatkozásokat az alábbiak szerint:

Budapest Főváros A könnyebb áttekinthetőség és azonosíthatóság XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat

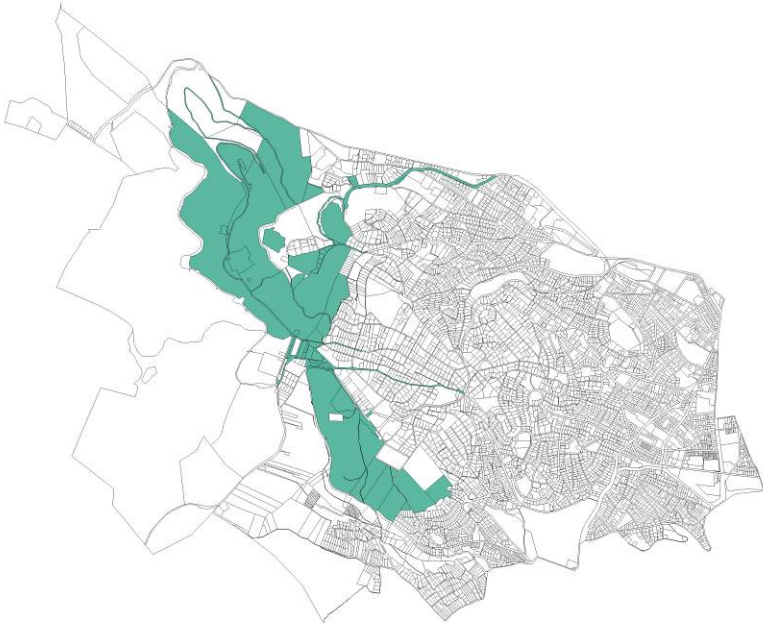
ITS 2014-2020

középtávú fejlesztési projektcsomagjai

I. KULCSPROJEKT	
KULCS-1	Normafa rehabilitációja
II. AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK	
AT-1	Hegyvidék főutcájának kialakítása, városközpont rehabilitáció
AT-2	MOM - Gesztenyés kulturális, sport és szabadidő negyed II
III. HÁLÓZATOS, KOMPLEX PROJEKTCSOMAGOK	
HAL-1	Közüntézmények energiahatékonyságának növelése
HAL-2	Klíma barát közlekedésfejlesztés
HAL-3	Fogaskerekű vasút fejlesztése
HAL-4	Zöld Hegyvidék közösségi fejlesztési projektcsomag
HAL-5	Aktív életmód projektcsomag
HAL-6	Otthon megőregedni projektcsomag
HAL-7	Intelligens közlekedés fejlesztése
IV. EGYÉB, SZOFT JELLEGŰ PROJEKTCSOMAGOK	
SZOFT-1	Kerületi identitás és imázs erősítése
SZOFT-2	Szolgáltató önkormányzat
SZOFT-3	Gazdaságélénkítés, piaci együttműködések
V. TOVÁBBI PROJEKTÖTLETEK, FEJLESZTÉSI POTENCIÁLOK	
EXT-1	Alkotás 21
EXT-2	Csillebérc
EXT-3	Hegyláb

A projekt típusok szerinti bemutatás a fenti összefoglaló lista szerinti sorrendet követve, projektcsomagokba rendezve, egységes adatlapokon történik.

4.1 KULCSPROJEKTEK

K-1 NORMAFA REHABILITÁCIÓ																			
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																	
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2	T 5.3	
		Cél 1																	
		Cél 2																	
		Cél 3																	
		Cél 4																	
Cél 5																			
Típus	Kulcs	Hálózatos			Akciónterületi				Tematikus			Egyéb							
Integráltság	Integrált projekt							Nem integrált projekt											
Akciónterület elhelyezkedése, városszerkezeti helyzete	Az akciónterület Észak- és Dél-Hegyvidék nyugati részén, a XII. kerület beépítésre szánt lakóövezetei és Budakeszi között helyezkedik el. A pontos területi lehatárolást - az érintett ingatlanok helyrajzi számos listáját - a <i>Normafa Park történelmi sportterületről</i> szóló 2013. évi CXLVIII. törvény tartalmazza. A terület döntően erdőövezetben található, amelynek jelentő része Natura 2000 védelem alatt áll. Budapest területének legjelentősebb és legértékesebb erdőterülete található itt. A Normafa az 1800-as évek eleje óta a fővárosi lakosok kikapcsolódásának, pihenésének és aktív sportolásának helyszíne. A 10/2015. (I.27.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyvidéki Önk. kt. határozat lefekteti, hogy a Normafa helyreállításánál a Zugligeti úttól Budakeszi határáig, a Szépjuhászné úttól a Hegyhát útig terjedő területet egy környezeti egységként kell tekinteni.																		

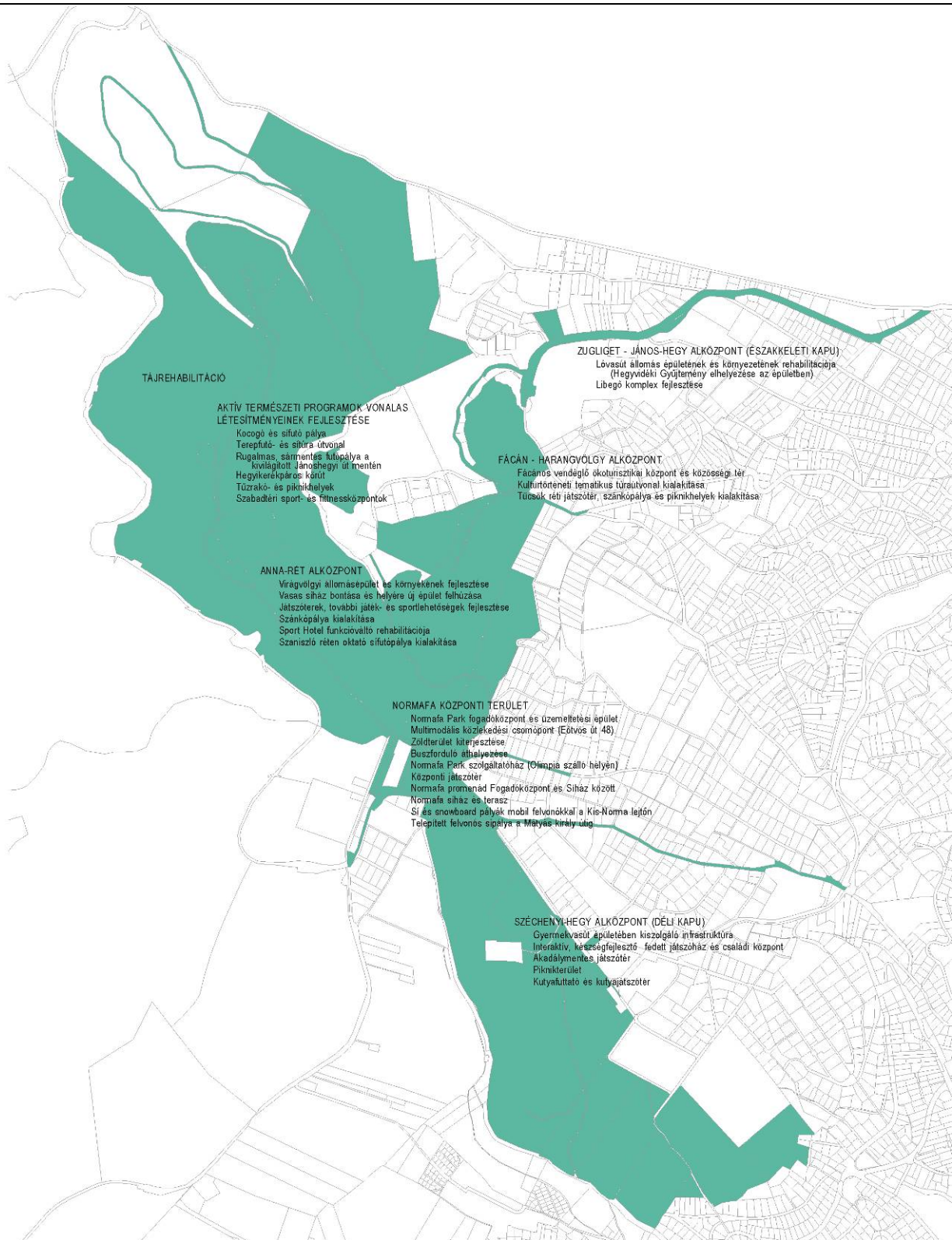
Akcióterület jelenlegi állapota, funkcionális összetétele, a fejlesztések indoklása	• A Budapest XII. kerületében található Normafa és környezete a kirándulók, pihenni, sportolni, szórakozni vágyók kedvelt célpontja a 19. század óta. Ennek ellenére a területen a kulturált és biztonságos használathoz szükséges, a mai kor követelményeinek megfelelő támogató infrastruktúra és szolgáltatáskör hiányos. A megközelíthetőség, parkolási nehézség jelentős feszültségeket teremt a területen, kiváltképp hétvégén. Az eltérő használatból eredő konfliktusok kezelése is sürgető feladat. A Normafa a Budai Tájvédelmi Körzet, valamint a Natura 2000 hálózat része, természeti értékeinek megőrzése ezért kiemelkedő jelentőséggel bír. • A Normafa-rehabilitáció célja a területen jelenleg fennálló legfontosabb problémák kezelése ○ Természeti környezet károsodása, szabályozatlan használat, központi területek leterheltségének csökkentése, természetvédelmi területen történő szabálytalan parkolás mérséklése, illegális (downhill) kerékpározás megakadályozása, illegális hulladéklerakás megszüntetése, becserjésedés megakadályozása, invazív fajok elterjedésének megakadályozása, stb. ○ Eltérő használatból eredő konfliktusok, feszültségek csökkentése ○ Kulturált, biztonságos használat feltételrendszerének hiányosságai (vizesblokk, WC, szemetes, öltöző, csomagmegőrző, orvosi felügyelet), infrastruktúra kiépítettsége hiányos, közvilágítás hiánya ○ Szolgáltatások limitáltsága - bővítés ○ Rossz műszaki állapotú műemlék épületek felújítása (pl.: Fácán együttese, volt Lóvasút végállomás) ○ Megközelíthetőségi problémák leküzdése (szűk közlekedési folyosó, P+R parkolók hiánya, gépkocselhelyezés, parkolás megoldatlansága, közösségi közlekedési feltárása kedvezőtlen, kerékpáros közlekedési kapcsolatok hiányosak)				
	Előzmények, előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	1	2	3	4
2013 őszéig a Normafa szó szerint gúzsba volt kötve a területre vonatkozó jogszabályokkal. Budai Tájvédelmi Körzet, Natura 2000 besorolás, védett erdő, amire vonatkozik az erdészeti, a természetvédelmi és az agglomerációs törvény. Magyar állami tulajdon volt, a Pilisi Parkerdő Zrt. erdészeti kezelésében, de a XII. kerület szabályozása és a fővárosi szabályozás egyaránt vonatkozott rá. Emiatt a rendkívül bonyolult és átláthatatlan szabályozás miatt a beavatkozások minden formája limitált vagy tiltott volt a területen, és ez játszott közre abban is, hogy az elmúlt évtizedekben méltatlanul elhanyagoltta vált, és leamortizálódott a Normafa és környéke. A Magyar Országgyűlés végül 2013. szeptemberében törvényt alkotott a Normafa rehabilitációjával kapcsolatban, a Magyar Kormány pedig vállalta, hogy az ehhez szükséges költségeket biztosítja, és a terület rendezésének kidolgozását a Hegyvidéki Önkormányzatra bízta. Törvényi előzmények, előkészítettség: ○ 1388/2013. (VI. 30.) Korm. határozat a Normafa Park beruházás megvalósításáról ○ 1443/2013. (VII. 16.) Korm. határozat a Normafa Park kiemelt beruházás koncepciójáról és az azzal összefüggő feladatokról ○ 294/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet a Normafa Park történelmi sportterület megvalósításához szükséges közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről ○ 2013. évi CXLVIII. törvény a Normafa Park történelmi sportterületről Több hónapig tartó közösségi tervezés, szakmai tájékoztató fórumok, bilaterális találkozók és közösségi tervezés után jött létre az a koncepció, amelynek alapelemei a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testületének 10/2015. (I.27.) számú határozatában kerültek lefektetésére és amelyeknek megerősítésére, szintén a határozat alapján 2015 május 17-én a kerület népszavazást tartott, amelyen a választásra jogosultak 27,6%-a vett részt. (Ezzel a népszavazás jogilag érvénytelen) A népszavazáson a válaszadók 81%-a támogatta a Normafa tervezett rehabilitációját Tervezési előzmények ○ Részletes természetvédelmi vizsgálat. Budapest Főváros XII. kerületi Hegyvidéki Önkormányzat 2013 májusában kérte fel az IMSYS Mérnöki Szolgáltató Kft-t, hogy a Normafa Park történelmi sportterület rehabilitációját megalapozó Natura 2000					

	hatásbecslést készítse el, ami közel két vegetációs ciklust átívelve 2014. decemberében készült el. ○ Megvalósíthatósági tanulmány. Budapest XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat közbeszerzési eljárás keretében kiválasztotta a HitesyBartuczHollai Euroconsulting Kft. és a TRENECON COWI Kft. által vezetett konzorciumot és megbízta a Normafa Park, mint közösségi parkerdő és történelmi sportterület funkcióbővítő rehabilitációjának létrehozását és működtetését alátámasztó megvalósíthatósági tanulmány kidolgozásával. A megvalósíthatósági tanulmány I. üteme 2015 tavaszán befejeződött.
Akcióterületi fejlesztés céljai	A rehabilitáció célja, hogy a Normafa és környéke visszanyerje egykori kiemelt szerepét, a XII. kerületben élők, a főváros lakossága, az iskolások számára elérhető közelségbe kerüljön a természetben, jó levegőn történő aktív kikapcsolódás. Cél a legszigorúbb természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett a Normafa területének egész éves kulturált használatának megteremtése, az épített örökség védelme és hasznosítása. A 10/2015. (I.27.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyvidéki Önk. kt. határozata tartalmazza a fő célkitűzéseket és egyúttal a Normafa rehabilitációjával kapcsolatos helyi népszavazási kezdeményezés alapját adja. A fő célkitűzések: ○ A Natura 2000-es természetvédelmi hatásbecslés, környezetvédelmi előírások betartása (védett erdő, Budai Tájvédelmi Körzet, Natura 2000, stb.), a Normafa történelmi, kulturális hagyományainak figyelembevétele, fenntarthatóság és egész éves használat, a környéken élők nyugalmanak megőrzése ○ A közeledés szabályozása a Normafa területén, a közösségi közlekedés előnyben részesítésével ○ A területen található rossz műszaki állapotú, többnyire műemlékvédelem alatt álló épületek felújítása, új funkciók szerinti hasznosítása ○ A „Normafa kapu”, a Normafa központi területének megújítása, kialakítása. Az önkormányzat tulajdonát képező, Eötvös út 48. szám alatti ingatlanon ún. „Normafa Kapu” látogató- és információs központ kialakítása ○ Korlátozott síelési lehetőség biztosítása ○ Közbiztonság javítása felügyeleti jelenléttel, térfigyelő kamerák telepítésével ○ A Normafa környezeti terhelésének, zsúfoltságának enyhítése érdekében a túraútvonalak nagyobb területre történő széthúzása, kijelölésük a Hűvösvölgyig és a Hármashatárhegyig ○ Szükséges infrastrukturális háttér biztosítása
Tervezett beavatkozások rövid összefoglalása, szinergiák, hatások kiemelése	• Tájrehabilitáció - A degradált és veszélyeztetett élőhelyek, természeti objektumok és táji elemek védelme és rehabilitációja • Aktív természeti programok vonalas létesítményeinek fejlesztése ○ Könnyebb kocogó és sífutó pálya ○ Terepfutó- és sítúra útvonal ○ Rugalmas, sármentes futópálya a kivilágított Jánoshegyi út mentén ○ Hegyikerékpáros körút ○ Kerékpárút meglévő nyomvonalakon ○ Tűzrakó- és piknikhelyek ○ Szabadtéri sport- és fitnesseszközök telepítése ○ Tanösvények, élővilág megfigyelési pontok ○ Egyéb kapcsolódó programelemek és szolgáltatások (füzetek, mobilapplikációk, túrajelzések, programszervezés) ○ Normafa Park fogadóközpont és üzemeltetési épület, multimodális közlekedési csomópont (Eötvös út 48), Zöldterület kiterjesztése, buszforduló áthelyezése, ○ Normafa Park szolgáltatóház, Olimpia szálló helyén épített kis méretű szolgáltatóház koncessziós beruházás keretében ○ Normafa központi játszótér ○ Normafa promenád Fogadóközpont és Sínház között, a forgalommentesülés miatt felszabaduló területen ○ Normafa síház és terasz. Büfék bontása, terasz megnyitása a lejtők felé ○ Közösségi tér, vendéglátó pavilonok a jelenlegi buszforduló helyén ○ Tanuló, gyermek- és családi sí-és gyermek snowboard pályák mobil felvonókkal kb. 350 m hosszú kis sípálya Kis-Norma lejtőn ○ Telepített felvonós (húzólift) sípálya a Mátyás király útig, mesterséges hó előállításának

	infrastruktúrájával • Zugliget-János-hegy alközpont (északkeleti kapu) ○ Lóvasút állomás műemléki épületének és környezetének rehabilitációja, az épületben a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény elhelyezése (interaktív kiállítótér) ○ Libegő komplex fejlesztése – alsó állomásépület, felső állomásépület, kerékpárszállítás lehetőségének kialakítása, üzembiztonsági felújítás • Fácános-Harangvölgy alközpont, természetismereti oktatóközpont, erdei iskola ○ Egykori volt Fácán Vendéglő épületében ökoturisztikai központ, közösségi tér ○ Kultúrtörténeti tematikus túraútvonal kialakítása információs táblákkal, pihenőkkel a Lóvasút épületétől a Harangvölgy és Fácános térségének főbb nevezetességeit felfűzve ○ Tücsök réti játszótér, szánkópálya és piknikhelyek kialakítása • Anna-rét alközpont ○ Virágvölgyi állomásépület és környékének fejlesztése – ideális kiszolgáló pont ○ Anna-réti térségében kiszolgáló létesítmények (wc, mosdó), Vasas síház bontása ○ Játszóterek, további játék- és sportlehetőségek fejlesztése ○ Piknikhelyek kialakítása ○ Nagyjából 200 m hosszú szánkópálya kialakítása ○ Sport Hotel funkcióváltó rehabilitációja – erdei sport és rekreációs központ kialakítása ○ Aktív kiránduló meseszakasz, elvarázsolt erdő mesefigurái ○ Szaniszló réten oktató sífutópálya kialakítása • Széchenyi-hegy alközpont (déli kapu, központi tehermentesítés érdekében) ○ Gyermevasút épületében kiszolgáló infrastruktúra ○ Aktív élménytúra szakasz – kalanderdő, mászó- kapaszkodó elemek kialakítása ○ Interaktív, készségfejlesztő fedett játszóház és családi központ ○ Akadálymentes játszótér ○ Piknikterület ○ Kutya futtató és kutyajátszóter	
Megvalósítás	Projektgazda	Feladatai
	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki tervezetés • Partnerség, egyeztetési fórumok fenntartása, működtetése • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Üzemeltetési feladatok ellátása a Normafa Park Fenntartó és Üzemeltető Intézményen keresztül • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés, honlap üzemeltetés)
	Legfontosabb partnerek	Magyar Állam, MNV Zrt., Pilisi Parkerdő Zrt., az egyeztetési folyamatban részt vevő természetvédelmi és zöld civil szervezetek, sportszövetségek, Budakeszi önkormányzata, Fővárosi Önkormányzat, BKK Zrt, műemléképületek és egyéb szolgáltatási létesítmények üzemeltetésében üzleti szereplők
	Lehetséges partnerek	
	Térségi önkormányzat(ok)	
	Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)	
	Fővárosi Önkormányzat	
	Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények	
Magánbefektetők, üzleti szereplők		
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek		
Indikatív költségkeret	• Infrastrukturális fejlesztés 6,8 milliárd Ft; • Szoft projektelemek 100 millió Ft	
Várt eredmények / indikátorok	• Megújuló, jobb minőségi állapotba kerülő támogatott élőhely (védett természeti terület) • Használók között csökkenő konfliktusok • Új és megújult turista- és sportútvonalak • Új és megújuló játszóterek	

	• Megújuló épített örökség
Lehetséges finanszírozási források	• Hazai/központi költségvetési; • Önkormányzati saját; • EU-s társfinanszírozás: ○ VEKOP 6. prioritás, ○ KEHOP 5. prioritás; • Az EU-val társult európai államok által nyújtott támogatások (pl. Norvég, EGT Alap, Svájci Hozzájárulás) • Magánbefektetői, üzleti – főleg üzemeltetési feladatok, lehetőségek alapján
Ütemezés	2015-2020 között, több ütemben
Kockázatok	• Támogatási forrás hiányában a fejlesztésekre nincs elegendő önerő • Források hiányában a tervezett infrastrukturális fejlesztések elhúzódnak vagy nem jönnek létre • Kisajátítások miatt elhúzódhat a projekt megvalósulása • A nem önkormányzati fenntartású közintézmények fejlesztésével kapcsolatos egyeztetések folyamata lelassul • Üzemeltetési, megtérülési problémák miatt a szolgáltatásfejlesztések nem valósulnak meg
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	• HAL-3, HAL-4, HAL-5, SZOFT-1, SZOFT-2, EXT-2

4. ábra Normafa rehabilitáció

4.2 AKCIÓTERÜLETEK

AT-1 HEGYVIDÉK FŐUTCÁJÁNAK KIALAKÍTÁSA, VÁROSKÖZPONT REHABILITÁCIÓ																				
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																		
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2	T 5.3		
		Cél 1																		
		Cél 2																		
		Cél 3																		
		Cél 4																		
Cél 5																				
Típus	Kulcs	Hálózatos		Akcióterületi				Tematikus				Egyéb								
Integráltság	Integrált projekt							Nem integrált projekt												
Akcióterület elhelyezkedés, városszerkezeti helyzete	Az akcióterület Kelet- Hegyvidék központjában helyezkedik el, az Önkormányzat épületét és annak környezetét, valamint a kapcsolódó közterületeket fedi le. A fejlesztés célja a terület központi szerepének erősítése, a kisváros a nagyvárosban karakter hangsúlyozása, egységes főutca kialakítása a Böszörményi úton a Nagyenyed utcától az Apor Vilmos térig terjedően. A területen található intézmények, üzletek, vendéglők a természeti és épített környezet, a központi elhelyezkedés, a kerületben egyedülálló fejlesztési lehetőséget jelentenek.																			

Akcióterület jelenlegi állapota, funkcionális összetétele, a fejlesztések indoklása	Böszörményi út a kerület központi területe, kis boltokkal, szolgáltató és közszolgáltató funkciókkal. A terület úthálózata alkalmas a forgalomcsillapításra, valamint arra, hogy egyes elemeinek gépjármű forgalomtól való mentesítése esetén sem veszíti el működőképességét. A Böszörményi út további előnye a kedvező fekvésből következő benapozottság, mely alkalmassá teszi a gyalogos forgalom erősítése mellett a közösségi találkozási pontok kialakítására. Kisvárosi tér kialakulásának lehetőségét erősíti a MOM Kulturális Központ megvalósult fejlesztése. A területen nagy számban található védett, vagy védelemre javasolt értékes épületek, építészeti együttesek, melyek homlokzata több esetben felújításra szorul. Jelenleg a Böszörményi úton a kiskereskedelmi egységek forgalmát gátolják a nem megfelelő gyalogos felületek, valamint a villamos és a gépkocsiforgalomból adódó zajterhelés. További akadály a Böszörmény úton jellemző beépítési mód, ahol a társasházak előtt 5-6 méteres magántulajdonban lévő előkertek találhatóak. Az előkertek városképi megjelenése nem egységes, funkcióval nem rendelkeznek. Az akcióterület körülbelül 1 kilométer hosszúságú, az 59-es villamos nyomvonalának egy részét fedi le. Az akcióterület részét képezi az Apór Vilmos tér is. A jelentős kulturális életnek helyt adó Kulturális Szalon jelenleg funkciójához méltatlan helyszínen, a Böszörményi út 34/a alatt található társasház földszintjén működik. Új épületének kialakítása az akcióterületen belül a Városháza tér téralakításával összhangban tervezett. Az Önkormányzat épülete melletti téren több éve nagy sikerrel működik a termelői piac, ahol a vidékről érkező termelők árulják saját termékeiket. A piac jelenlegi területe túlszűfolt, bővítése szükséges. Problémák: • a Böszörményi út egy karakteres szakaszán jól bevezetett, jelentős forgalmat vonzó kiskereskedelmi üzletek és cukrászdák, használhatóságát gátolja a szűkös gyalogos felületek, valamint a közlekedésből adódó zajterhelés • védett és védelemre javasolt épületek elhanyagolt műszaki állapota • a tradicionális előkertek egy része már ma is közterületi funkciót töltenek be, de kialakításuk, használatuk nem egységes, sok esetben funkcióatlan, városképromboló • a Kulturális Szalon funkcióhoz méltatlan, kis alapterületű helyszíne • jelenleg a Termelői Piac infrastruktúrája nincs kialakítva, területe szűkös

	1	2	3	4	5
Előzmények, előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)					
	A 2008-ban elfogadott IVS-ben is szerepelt a fejlesztési terület, mint akcióterület. A jelenlegi lakossági és gazdasági igények és lehetőségek időközben módosították a részcélokat, és az akcióterület területét, de a fejlesztés szükségessége és fő céljai azonosak. A kerületi Önkormányzat 2008-ban felmérte a Böszörményi utcában található földszinti üzlethelyiségeket. A dokumentáció az önkormányzat és a magán tulajdonban lévő üzletek, kiskereskedelmi egységek alaprajzát, funkcióját és esetleges bővítési lehetőségeit tartalmazza. A felmérés a további tervezés alapját jelenti. Az önkormányzat több alkalommal tartott lakossági fórumot a Böszörményi úton lakók és kiskereskedelmi egységgel rendelkező, vagy azokat üzemeltető polgároknak, ahol felmérte az igényeket és ismertette a fejlesztési elképzeléseket. Az önkormányzat 2014-ben a játszótér-felújítási programja keretében, 90 millió forintból felújította a Polgármesteri hivatal mögött található Margaréta játszóteret. A kerület elkészítette a Polgármesteri Hivatal melletti fő tér engedélyezési terveit, melynek megvalósítására a fővárosi TÉR-KÖZ pályázaton 150 millió forintot nyert. Az Önkormányzat elkészítette a Kulturális Szalon új épületének engedélyezési terveit, melynek megvalósítására a fővárosi TÉR-KÖZ pályázaton 45 millió forintot nyert. Az új helyszín az akcióterület területén a Törpe utca 2. címen található ingatlan. A tervek lakossággal történő megismertetésére, több alkalommal összehívott lakossági fórumon került sor. A BKK kiadta a megbízást az 59-es villamos nyomvonalának felújítására. Az Önkormányzat és a BKK között folyamatos egyeztetés folyik a fejlesztés tartalmi és műszaki tartalmáról, a megvalósítás módjáról.				
Akcióterületi fejlesztés céljai	A területet a kerület a főváros egyik jelentős sétálóutcájává, a Hegyvidék „főutcájává” kívánja fejleszteni új funkciókkal, a meglévő értékek megújításával, melyhez a területen található intézmények, üzletek, vendéglők a természeti és épített környezet, a központi elhelyezkedés egyedülálló lehetőséget jelentenek. Az utcák teljes rekonstrukciója, sétáló felületek kialakítása, találkozási pontok lehetőségének megteremtése. A szigetszerűen megjelenő zöldterületek, a színvonalas utcabútorok, kisebb szobrok, térplasztikák szolgálnák azt, hogy a lakosság számára vonzó élettér alakuljon ki. A villamos sínek mellé „húzott” zöldterületek védett gyalogos felületek kialakítását teszik lehetővé. Az Önkormányzat célja az épületek, társasházak homlokzati megújításának segítése, különös tekintettel a már védett vagy védelemre javasolt épületekre. Boltok, üzletek fejlesztése, funkcióbővítés, új szolgáltatásokkal, vonzó, megújult építészeti és természeti környezet, közterületek akadálymentesítése. A fejlesztés tárgya a területen található Polgármesteri Hivatal épületének környezetében található „Városháza” tér átépítése. Cél egy új kisvárosi tér kialakítása, melynek egyik térfalát a Polgármesteri Hivatal épülete, míg másikat a Kulturális Szalon új épülete adja. Az új téren a termelői piac működéséhez szükséges infrastruktúra kialakítása is megtörténik Apor Vilmos tér rendezése. Megújuló villamos pálya, a zajterhelés csökkenését eredményezi A fő célkitűzések • Böszörményi út forgalomcsillapítása • A terület forgalomtechnikai átszervezése • Gyalogos tengely, sétálóutca létrehozása a Nagyenyed utcától az Apor Vilmos térig • Akcióterületen található kiskereskedelmi egységek közterületre terjeszkedésének elősegítése, forgalomnövekedés elérése				

	• Előkertek közterületként való hasznosításának biztosítása • Védett és védelemre javasolt homlokzatok megújításának támogatása • Közterületi növényállomány telepítése, zöldszigetek kialakítása • Önkormányzat melletti "Városháza" tér megújítása, szabadtéri közösségi tér létrehozása • Termelői piac helyének, infrastruktúrájának biztosítása • Kulturális Szalon új épületének megépítése. Civil klubok, egyesületek működéséhez és városházi ünnepi események megrendezéséhez szükséges közösségi terek biztosítása. Földszinten irodalmi kávézó, vendéglátó funkció, kiállítótér, míg a felső szinteken összenyitható és elszeparálható foglalkoztatók, klubhelyiségek kerülnek elhelyezésre körülbelül bruttó 750 négyzetméteren. • Apor Vilmos tér rendezése, forgalomtechnikai átalakítása, gyalogos tengely kialakítása a Hegyvidék Bevásárló központig. • Gyalogos kapcsolódási pont kialakítása a MOM Kulturális Központoz									
Tervezett beavatkozások rövid összefoglalása, szinergiák, hatások kiemelése	• Gyalogos tengely, kisvárosi tér létrehozása a Nagyenyed utcától az Apor Vilmos térig ○ forgalomcsillapítás, a területen lakók életkörülményeinek javítása ○ kiskereskedelmi egységek forgalmának növelése ○ lakók életminőségének javítása ○ akadálymentesítés ○ új zöldszigetek kialakítása, helyi mikroklíma javítása ○ védett és védelemre javasolt homlokzatok felújítása, hőtechnikai korszerűsítése ○ villamospálya átépítés, környezetbarát tömegközlekedés színvonalának emelése, használatának fokozása ○ kerékpárút kijelölése • "Városháza" tér kialakítása ○ új szabadtéri közösségi tér létrehozása ○ vízfelület kialakítása, helyi mikroklíma javítása ○ Termelői piac helyének, infrastruktúrájának biztosítása, piac bővíthetőségének biztosítása, gazdaságélénkítés. ○ akadálymentesítés • Kulturális szalon helyének kialakítása ○ kulturális élet támogatása ○ helyi klubok, egyesületek, civil szervezetek támogatása ○ munkahelyteremtés ○ akadálymentesítés ○ kiállító tér, képzőművészek támogatás • Apor Vilmos tér átépítése ○ akadálymentesítés ○ forgalomtechnikai átépítés, tömegközlekedés előtérbe helyezése ○ közterületi zöldfelületek kialakítása									
Megvalósítás	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Projektgazda</th> <th>Feladatai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Budapest Főváros Önkormányzata BKK Zrt.</td> <td> • Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Partnerség, egyeztetési fórumok fenntartása, működtetése • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés, holnap üzemeltetés) </td> </tr> <tr> <td>Legfontosabb partnerek</td> <td>az egyeztetési folyamatban részt vevő lakosok, kiskereskedelmi egységek tulajdonosai, civil szervezetek</td> </tr> <tr> <td>Lehetséges partnerek</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Projektgazda	Feladatai	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Budapest Főváros Önkormányzata BKK Zrt.	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Partnerség, egyeztetési fórumok fenntartása, működtetése • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés, holnap üzemeltetés)	Legfontosabb partnerek	az egyeztetési folyamatban részt vevő lakosok, kiskereskedelmi egységek tulajdonosai, civil szervezetek	Lehetséges partnerek		
Projektgazda	Feladatai									
Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Budapest Főváros Önkormányzata BKK Zrt.	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Partnerség, egyeztetési fórumok fenntartása, működtetése • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés, holnap üzemeltetés)									
Legfontosabb partnerek	az egyeztetési folyamatban részt vevő lakosok, kiskereskedelmi egységek tulajdonosai, civil szervezetek									
Lehetséges partnerek										

	Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)	
	Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények	
	Magánbefektetők, üzleti szereplők	
	Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek	

Indikatív költségkeret	• Infrastrukturális fejlesztés 2,95 milliárd Ft; • Szoft projektelemek 110 millió Ft
Várt eredmények / indikátorok	• Kiskereskedelmi egységek forgalma nő • Termelői piac forgalma nő • Kulturális szalon új épületbe költöztetése ○ civil szféra támogatottsága növekszik ○ energiahatékony épület építése ○ csökkenő működtetési költség ○ csökkenő széndioxid-kibocsátás • Az épületek homlokzat-felújítása során elvégzett energetikai korszerűsítése által csökken azok energiafelhasználása: ○ csökkenő működtetési költség ○ csökkenő széndioxid-kibocsátás • Villamos vonal felújítása: ○ környezetbarát tömegközlekedés súlyának növelése ○ csökkenő széndioxid-kibocsátás ○ zajterhelés csökkentése
Lehetséges finanszírozási források	• Önkormányzati saját; • EU-s társfinanszírozás: ○ VEKOP 6. prioritás, ○ KEHOP 5. prioritás; • Magánbefektetői, üzleti – főleg üzemeltetési feladatok, lehetőségek alapján
Ütemezés	2015-2020 között, több ütemben
Kockázatok	• Támogatási forrás hiányában a fejlesztésekre nincs elegendő önerő • Források hiányában a tervezett infrastrukturális fejlesztések elhúzódnak vagy nem jönnek létre • Sok szereplő egyeztetési problémái miatt elhúzódik a projekt megvalósulása • Gazdasági szereplők érdektelensége miatt a sétálóutca élettelen marad • BKK leállítja a villamos átépítését
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	• HAL-3, HAL-4, HAL-5, SZOFT-1, SZOFT-2, EXT-2

5. ábra Hegyvidék főutcájának kialakítása, városközpont rehabilitáció

AT-2 MOM - GESZTENYÉS KULTURÁLIS, SPORT ÉS SZABADIDŐ NEGYED

Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2.	T 5.3
Cél 1																		
Cél 2																		
Cél 3																		
Cél 4																		
Cél 5																		
Típus	Kulcs	Hálózatos			Akcióterületi				Tematikus				Egyéb					
Integráltság	Integrált projekt								Nem integrált projekt									
Akcióterület elhelyezkedése, városszerkezeti helyzete	Az akcióterület Kelet Hegyvidék központjában, a Csörsz utca - Alkotás utca - Jagelló út által határolt tömbben helyezkedik el. Az akcióterületen található a MOM Sport Uszoda és Sportközpont épületkomplexuma, a Novotel Szálló, a Budapesti Kongresszusi Központ, a MOM Kulturális Központ, a Larus Étterem és Rendezvényközpont és a kerület egyik jelentős fővárosilag védett közparkja a Gesztenyés kert. Az akcióterület gazdaságilag és társadalmilag is fontos szerepet tölt be a kerület életében.																	

Akcióterület jelenlegi állapota, funkcionális összetétele, a fejlesztések indoklása	A kerület által 2008-ban elkészített és 2009-ben felülvizsgált IVS elsőszámú akcióterületnek jelölte a MOM - Gesztenyés kulturális, sport és szabadidő negyedét. A fejlesztéshez 2008-ban Előzetes Akcióterületi Terv készült. A Hegyvidéki Önkormányzat a KMOP-5.2.2/B-2f-2008-0008 pályázat keretében 900.000.000 Ft támogatással a fejlesztést sikeresen megvalósította. A sikeres fejlesztésnek köszönhetően egy új kerületközpont jött létre, a fejlesztési célokat elérve, maximális kihasználtsággal működve. A megvalósult projektelemek újabb szükséges fejlesztéseket indukáltak. A MOM Sport Uszoda és Sportközpont a sikeres működése miatt, a kapacitásának határán mozogva, kültéri fejlesztéseket tervez. A Budapest Kongresszusi Központ előtt található, aszfaltozott, felszíni gépkocsiparkoló városképileg idegen. Szükséges egy mélygarázs kialakítása, amely az egész tömb parkolását képes megoldani. A mélygarázs felett, a terepszinten burkolt tér és zöldfelület kerül kialakításra. A területen jelenleg hiányzik az Alkotás utcától az Apor Vilmos térig tartó akadálymentes, egységes városképi megjelenésű gyalogos tengely. A Gesztenyés kert növényállományának fiatalítása és parkrendezési munkák szükségesek. Az Alkotás út - Csörsz utca sarkán található, a hatályos Szabályozási Tervbe városközponti övezetű ingatlanok jelenleg alulhasznosítottak, városképi megjelenésük kedvezőtlen.				
Előzmények, előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	1	2	3	4	5
Akcióterületi fejlesztés céljai	A MOM Sport Uszoda és Sportközpontba tervezett külső fejlesztések kapcsán a tervezés és engedélyeztetés még nem indult el. Az Alkotás utcától az Apor Vilmos térig tartó akadálymentes gyalogos tengely tervezése nem indult el. A Gesztenyés kert növényállományának fiatalítása és parkrendezési munkák megtervezése nem indult el. A Budapesti Kongresszusi Központ előtt található felszíni parkolók területén mélygarázs valamint, a felszín parkosításának tervezése nem indult meg. A jelenlegi szabályozási tervet az engedélyeztetés előtt módosítani szükséges. A VK övezetben lévő ingatlanokon lévő épületek fejlesztése nem kezdődött el. A területen jelenleg jól működő MOM Sport Uszoda és Sportközpont további bővítése külső fejlesztések (vizes játszótér) valósulnak meg. Az Alkotás utcától az Apor Vilmos térig terjedő gyalogos tengely az első számú akcióterületen kialakított gyalogos rendszerhez szervesen kapcsolódik. Az így létrejövő gyalogos hálózat összeköti a kerület központjában lévő közszolgáltatási, kulturális, sportolási és kiskereskedelmi és irodai funkciókat. Cél a Gesztenyés kert nagy forgalmat és nagy terhelést kapó zöldfelületeinek fejlesztése . A fő célkitűzések • Csörsz utca kijelölt részének forgalomcsillapítása • A terület forgalomtechnikai átszervezése • Gyalogos tengely, sétálóutca létrehozása a MOM Park Bevásárlóközponttól az Apor Vilmos térig • MOM Sport Uszoda és Sportközpontba új külső fejlesztések megvalósítása(vizes				

	játszótér) • Közterületi növényállomány telepítése, • Felszíni parkolók helyett mélygarázs építése, zöldfelület növelése • Üzleti szektor finanszírozásában városközponti funkcióhoz kapcsolódó fejlesztések megvalósítása
Tervezett beavatkozások rövid összefoglalása, szinergiák, hatások kiemelése	• Gyalogos tengely, sétálóutca létrehozása a Nagyenyed utcától az Apor Vilmos térig ○ közszolgáltatások elérhetőségének biztosítása ○ forgalomcsillapítás, a területen lakók életkörülményeinek javítása ○ akadálymentesítés ○ új zöldfelületek kialakítása, helyi mikroklíma javítása ○ kerékpárút kijelölése • MOM Sport Uszoda és Sportközpontba új külső fejlesztések megvalósítása ○ aktív életmód segítése ○ funkcióbővítés ○ nagyobb látogatói forgalom • Mélygarázs építése ○ parkolási problémák megoldása ○ zöldfelület rehabilitáció • Városközponti funkció erősítése ○ gazdaságélénkítés ○ munkahelyteremtés ○ szolgáltatások színvonalának emelése

Megvalósítás	Projektgazda	Feladatai
	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat	• Koncepciók, tervek kidolgozása • Műszaki tervezetés • Partnerség, egyeztetési fórumok fenntartása, működtetése • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés, honlap üzemeltetés)
	Legfontosabb partnerek	Városközpont övezetű ingatlanok tulajdonosai, az egyeztetési folyamatban részt vevő lakosok, civil szervezetek, Fővárosi Önkormányzat, BKK Zrt
	Lehetséges partnerek	
	Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)	
	Fővárosi Önkormányzat	
	Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények	
Magánbefektetők, üzleti szereplők		
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek		
Indikatív költségkeret	• Infrastrukturális fejlesztés 5 milliárd Ft; • Szoft projektelemek 200 millió Ft	
Várt eredmények / indikátorok	• Munkahelyteremtés • Sportolási lehetőségek biztosítása, aktív életmód támogatása • Parkolási problémák megoldása • Zöldfelület rehabilitáció • Kereskedelmi egységek forgalma nő	
Lehetséges finanszírozási források	• Önkormányzati saját; • EU-s társfinanszírozás: ○ VEKOP 6. prioritás, ○ KEHOP 5. prioritás; • Magánbefektetői, üzleti – főleg üzemeltetési feladatok, lehetőségek alapján	
Ütemezés	2015-2020 között, több ütemben	
Kockázatok	• Támogatási forrás hiányában a fejlesztésekre nincs elegendő önerő • Források hiányában a tervezett infrastrukturális fejlesztések elhúzódnak vagy nem jönnek létre • Sok szereplő egyeztetési problémái miatt elhúzódik a projekt megvalósulása • Magán befektetők a VK övezetben lévő ingatlanokat nem fejlesztik.	
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	• HAL-3, HAL-4, HAL-5, SZOFT-1, SZOFT-2, EXT-2	

6. ábra MOM - Gesztenyés kulturális, sport és szabadidő negyed

4.3 HÁLÓZATOS, KOMPLEX PROJEKTC SOMAGOK

HAL-1 Közintézmények energiahatékonyságának növelése																			
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																	
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 3.3	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2	T 5.3	
		Cél 1																	
		Cél 2																	
		Cél 3																	
		Cél 4																	
Cél 5																			
Típus		Kulcs	Hálózatos	Akcióterületi	Tematikus	Egyéb													
Integráltság	Integrált projekt				Nem integrált projekt														
Megvalósulás helyszíne	Budapest XII. kerület területén található önkormányzati fenntartású intézmények																		
Szabályozási, területrendezési háttér	Építmények magassági szabályozása felülvizsgálandó abban az esetben, ha a tetőre kerülő készülékek elhelyezése a jelenlegi KSZT-be ütközik. Épületek utólagos hőszigetelése, valamint nyílászáró cseréje esetenként konfliktusba kerülhet műemlék- és városképvédelmi szempontokkal.																		
Előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	1	2	3	4	5														
	- A megfelelő EU-s finanszírozási keretek rendelkezésre állnak, - Központi pályázati források rendelkezésre állnak - A közintézmények energetikai megújítási-fejlesztési projekt terveit az önkormányzat a ProRégió számára továbbította, azok a 2014. decemberében elfogadott Fővárosi ITP-ben részletezve voltak. A végleges ITP tervezetében már nem szerepelnek projektlisták, de a projektek magas előkészítettség foka mindenképpen előny a várhatóan nyílt pályázati felhívások megjelenése esetén																		
A fejlesztés indoklása	Az Önkormányzat számára jelentős költségnövekményt jelent a tulajdonában lévő épületek, közintézmények energetikai berendezéseinek elavultsága, az épületek alacsony energiahatékonysága. A projekt nyomán nagyobb kezdeti ráfordítással hosszútávon csökkenthetők az üzemeltetési költségek, a rendszerben megtakarítások keletkeznek, amelyek további hatékonyságnövelő beruházások alapjául szolgálhatnak. A projekt során fokozatosan és ütemezetten sor kerülhet az elavult fűtésrendszerek cseréjére, a jelenleg hatályos hőtechnikai előírásoknak meg nem felelő falazatok és tetőszerkezetek utólagos hőszigetelésére, nyílászárók cseréjére.																		

A projekt célja	Tudatos klímapolitika folytatása, a természeti környezet fenntarthatóságának elősegítése városi környezetben, a megújuló energiaforrások elterjesztését és a károsanyag kibocsátás csökkentését szorgalmazó energiapolitikával, amely az infrastrukturális fejlesztéseket is áthatja. Az önkormányzat vagyonelemeinek értéknövekedése aktív és tudatos vagyongazdálkodási tevékenységgel. Közvetlen cél az energia- és erőforrás-hatékonyság javítása az önkormányzat intézményrendszerében: • Megújuló energiaforrások részarányának növelése a közintézmények fűtésében és elektromos-ellátásában, • energiahatékony ellátórendszerek kiépítése, • régi, rossz hatékonyságú hálózatok cseréje, • utólagos hőszigetelés, korszerű • árnyékolási rendszerek alkalmazása, • klimatizálási költségek csökkentése.
A projekt tartalmi elemei	• Fűtési rendszerek korszerűsítése • Villamosenergia-ellátó rendszerek korszerűsítése • Fotovoltaikus rendszerek telepítése • Napkollektor-rendszerek telepítése • Meglévő épületek utólagos homlokzati hőszigetelése • Nyílászárók cseréje • Egyéb energetikai hatékonyságot növelő műszaki megoldások alkalmazása P1: energiahatékonyság növelési program (nyílászáró csere, homlokzat hőszigetelés, fűtés korszerűsítés) ○ Virányos Általános Iskola, ○ Normafa óvoda, ○ Süni tagóvoda, ○ Zöld Erdő óvoda, ○ Virányosi közösségi ház, ○ Volt ELTE iskola P2: komplex energiahatékonyság növelési program megújuló energia felhasználásával (fotovoltaiku s ill. pelet kazános rendszer) ○ Arany János Ált. Iskola és Gimnázium ○ Tamási Áron Ált. Iskola és Gimnázium ○ Városmajor Gimnázium és Kós Károly Ált. Iskola ○ Jókai Mór Ált. Iskola ○ Németvölgyi Ált. Iskola ○ Fekete István Ált. Iskola ○ Hegyvidéki Mesevár óvoda ○ Táltos Csikó óvoda ○ Svábhegyi bölcsőde ○ Hegyvidék Sportközpont (uszoda) ○ Családsegítő és Gyermejjóléti Központ ○ Orvosi Rendelő P3: Napkollektoros rendszer kiépítése medencék fűtéséhez ○ MOM Sportcsarnok ○ Nyári tábor és zarándok szállás épületének fejlesztése ○ Városmajor utcai uszoda P4: Önkormányzati tulajdonú lakás és nem lakás céljára (is) szolgáló ingatlanok energiahatékonyságának növelése, jobb energetikai osztályba sorolásához

	- o Alkotás utca 21 - o Alkotás utca 23 - o Csipke út 8 - o Eötvös út 48 - o Költő u. 1/A. - o Költő u. 3 - o Költő u 11/A - o Lejtő utca 28 - o Mese utca 3 - o Nagyenyed u. 4 - o Sashegyi út 8 - o Városmajor u. 70 - o Zugligeti út 64 Lóvasút - o Zugligeti út 79/B P5: Lakossági energetikai tanácsadás megvalósítása (SZOFT) - o Előadássorozat / rendezvények szervezése, - o Tájékoztató kiadványok szerkesztése és terjesztése, - o Lakossági tanácsadási lehetőség biztosítása														
Megvalósítás	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Projektgazda</th> <th>Feladatai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata</td> <td> • Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés </td> </tr> </tbody> </table>	Projektgazda	Feladatai	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés										
	Projektgazda	Feladatai													
	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Lehetséges partnerek</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Térségi önkormányzat(ok)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fővárosi Önkormányzat</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények (KLIKK)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Magánbefektetők, üzleti szereplők</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Lehetséges partnerek		Térségi önkormányzat(ok)		Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)		Fővárosi Önkormányzat		Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények (KLIKK)		Magánbefektetők, üzleti szereplők		Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek	
	Lehetséges partnerek														
	Térségi önkormányzat(ok)														
	Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)														
Fővárosi Önkormányzat															
Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények (KLIKK)															
Magánbefektetők, üzleti szereplők															
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek															
Indikatív költségkeret	• Gimnáziumok energiahatékonyságának fejlesztése 810 millió Ft • Általános iskolák energiahatékonyságának fejlesztése 882 millió Ft • Óvodák, bölcsődék energiahatékonyságának fejlesztése 1.155 millió Ft • Egyéb önkorm. intézmények, épületek energiahatékonyságának fejlesztése 3.135 millió Ft • Tudatosságnövelő programok 30 millió Ft														
Várt eredmények / indikátorok	• Az épületek energetikai korszerűsítése által csökken azok energiafelhasználása: - o csökkenő működtetési költség, - o csökkenő széndioxid-kibocsátás, • Az épületek korszerűsítése eredményeként azok üzemeltetési költsége csökken, • Az intézmények bővítése hatására a helyi közszolgáltatási színvonal javul, • Közvetett eredményként az új fejlesztések hatására egyes közintézmények, ezen belül a köznevelési intézmények akadálymentes elérhetősége szélesebb körben biztosítottá válik A lakosság energiatakarékos szemléletének fejlődése által a lakóközösségek / háztartások Output, kimeneti indikátor: 6494073 KW/ év megtakarítás középületek éves elsődleges energia-fogyasztásának csökkenésével (VEKOP célérték 14459552,67KW/év)														

Lehetséges finanszírozási források	• Hazai/központi költségvetési; • EU-s társfinanszírozás nyílt pályázati felhívásokon való sikeres részvétel útján (kisebb részben Fővárosi ITP rendszerén keresztül is) ○ VEKOP 6.1 prioritás, ○ KEHOP 5.2 prioritás; • Central Europe 2020 transznacionális programból, „pilot action” keretében • Önerő A KEHOP keretében lehet megújuló energia felhasználását célzó, illetve energiahatékonysági beruházások támogatására pályázatokat benyújtani önkormányzati intézmények és önkormányzati bérlakásokat magában foglaló épületek számára. A program pályázati rendszere versenyhelyzetet teremt, a vállalkozások között kell sikeres pályázatokat benyújtani.
Ütemezés	2015-2019 között szakaszosan, több ütemben
Kockázatok	• Támogatási forrás hiányában a fejlesztésekre nincs elegendő önerő • Források hiányában a tervezett infrastrukturális fejlesztések elhúzódnak vagy nem valósulnak meg • A nem önkormányzati fenntartású közintézmények fejlesztésével kapcsolatos egyeztetések folyamata lelassul • Nyersanyag- és energiaárak kedvezőtlen változása • Gazdasági környezet, szabályozók kedvezőtlen változása
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	AT-1, HAL-5

HAL-2 KLÍMABARÁT KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS																			
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																	
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2	T 5.3	
		Cél 1																	
		Cél 2																	
		Cél 3																	
		Cél 4																	
Cél 5																			
Típus	Kulcs	Hálózatos	Akcióterületi	Tematikus	Egyéb														
Integráltság	Integrált projekt			Nem integrált projekt															
Megvalósulás helyszíne	Jelmagyarázat: — Meglévő kerékpárút — Meglévő kerékpár közös használatú buszsáv — Javasolt kerékpár sáv, nyom — Javasolt kerékpár út - Javasolt „közbringa” parkoló																		

	• P3 kerékpárút-hálózat fejlesztés területei ○ Hegyvidéki kerékpárút hálózat fejlesztése I János Kórház - BAH csomópont ○ Hegyvidéki kerékpárút hálózat fejlesztése II (Márvány utca - Madárhegy, Gazdagrét) ○ Belső zóna - kerékpárút-hálózat fejlesztése (Jagelló út - Apor Vilmos tér - Stomfeld Aurél út - Németvölgyi út - Nagyenyed út - Alkotás utca) ○ Libegő alsó végállomás bekötése a kerékpárút-hálózatba Alkotás utca - Magyar Jakobinusok tere - Krisztina krt - (Hajnóczy utca meglévő) - Ignatus utca szakaszon, (Szilágyi Erzsébet fasor meglévő) - Zugligeti úton kerékpársáv • P4 BUBI fejlesztése: ○ A kerület területén jelenleg készül a Csörsz utca - Alkotás út sarkán egy kisebb kapacitású gyűjtőpont. A kerületben az alábbi pontokon célszerű még gyűjtőpontokat kialakítani: MOM Kulturális Központ előtt, a Böszörményi út fejlesztésével összefüggésben az önkormányzat épülete előtti téren, a Libegő alsó, Zugligeti úti végállomásánál, a Normafánál lévő parkoló területén, és a MOME épülete előtt. • P7 Elektromos töltőállomás kialakítása a H-1 projekthez kapcsolódóan a Böszörményi úton lehetséges				
Előzmények, Előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	1	2	3	4	5
	• A kerületben a környezeti terhelések jelentős része a közlekedésből, ezen belül is az egyéni közlekedésből származik. A kerületben a motorizáció szintje az országos és a budapesti átlagot is meghaladja, valamint az egyéni közlekedés részaránya is kiemelkedően magas. Az EU irányelvekkel összhangban a kerület kiemelt célként tűzte ki a környezetbarát közlekedési formák támogatását, a közösségi és kerékpáros közlekedés részarányának növelését, illetve a károsanyag-kibocsátás szempontjából előnyösebb elektromos közlekedési eszközök elterjesztését. • A Hegyvidék a Klímabarát Önkormányzatok szövetségének elnökeként is a környezettudatosság fellegvára, a természeti környezettel harmóniában élő mintakerület kíván lenni. Az egyes részintézkedések nem tagozódnak egy egységes klímatudatos közlekedési koncepció/stratégia alá, ezért ennek elkészítése javasolt. • Az önkormányzat feltételes közbeszerzés keretében (KÖZOP 5.5.0-09-11 pályázat) választotta ki a CREATE VALUE Szolgáltató és Tanácsadó Kft-t az E-busz tanulmány elkészítésére. Az elektromos meghajtású járművek részarányának növelése szükséges, a hegyvidéken az elektromos buszok alkalmazása különösen nagy jövő előtt áll, mert a nagy magasságkülönbségek miatt a járművek hegymeneti fogyasztása és völgymeneti visszatáplálása nagymértékben kiegyensúlyozza egymást. • Kerékpárút-fejlesztési projekt terveit az önkormányzat a Pro Régió számára továbbította, azok a 2014. decemberében elfogadott Fővárosi ITP-ben részletezve voltak. A végleges ITP tervezetében már nem szerepelnek projektlisták, de a kerékpárutak fejlesztése továbbra is támogatási célként szerepel az ITP-ben • A kerületi kerékpár használat elterjedésének egyik akadály a kerület domborzata. Míg a hegyről lefelé könnyű kerékpárral közlekedni, a hegymenetet sok esetben erős emelkedők nehezítik, ami a napi kerékpárral történő munkahelyre/iskolába járást nehezíti. Innovatív alkalmazások kidolgozására van szükség a közösségi közlekedési eszközökön történő kerékpárszállítás megkönnyítésére. • Rendszeresek a környezeti nevelést célzó iskolai és lakossági szemléletformáló rendezvények, előadások • A „Zebrafest” közlekedésbiztonsági kampány sikere alapján hasonló, tematikus akciókat a programidőszakban is tervez az önkormányzat. • Számos közlekedési energiahatékonyság-növelést és alternatív energiaforrások alkalmazását célzó kerületi projekt valósult meg/van megvalósítás alatt jelenleg is. • Az elektromos kerék- és motorkerékpárok elterjesztésének elősegítése több szempontból is koherensen illeszkedik a kerület profiljához. A közösségi közlekedés lefedettségének javítása főleg a magasabban fekvő területeken – domborzati viszonyok és az alacsony laksűrűség miatt – költséghatékony módon véges. A kerület lakossága gazdasági, társadalmi státusza, foglalkoztatási szerkezete miatt az egyéni közlekedési eszközöket részesíti előnyben. A kerület domborzati viszonyai miatt a kerékpárhasználat elterjesztésének lehetősége véges. Az elektromos kerékpárok és motorkerékpárok használata megkönnyíti a hegymeneten történő közlekedést, mégis környezetkímélő módon javítja a kerület közlekedési rendszerét, kevésbé terheli a környezetet,				

	zaj, és egyéb káros hatásai alacsonyabbak. Támogatási modell kidolgozása szükséges, ami akár a Hegyvidék kártya rendszerén belül is elképzelhető.	
A projekt célja	• Átfogó fenntartható kerületi közlekedési stratégia kialakítása (konceptiók, tervek elkészítése) (P1, P4, P6) • Az energiatudatos városüzemeltetés és klímabarát közösségi közlekedés fejlesztése (P4, P6) • A kerékpáros közlekedés innovatív fejlesztése a hegyvidéki zónában a domborzati viszonyok maximális figyelembevételével, a kerékpárút hálózat fejlesztése (P3,P4, P8) • Mintaprojektek tervezése és kialakítása, előkészítése nemzetközi partnerség keretében történő megvalósításra (P4, P6, P7) • Lakossági közlekedési szemléletváltás elősegítése (P5, P6, P7, P8)	
A projekt tartalmi elemei	• P1: Fenntartható kerületi közlekedési terv (sustainable urban mobility plan) készítése • P2: Kerékpárút hálózat fejlesztése • P3: Budapesti közösségi kerékpáros hálózat (BUBI) további kiterjesztése a kerületben • P4: Innovatív kerékpárszállítás lehetőségek fejlesztése a közösségi közlekedés eszközein • P5: E-busz projekt • P6: Elektromos töltőállomások kialakítása • P7: Elektromos biciklik és motorkerékpárok támogatási projektje • P8: Lakossági érzékenyítési programok folytatása és fejlesztése (Zebra-fest, kerékpárútvonalak népszerűsítése, kerékpáros túraútvonalak app, etc)	
Megvalósítás	Projektgazda	Feladatai
	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Egyeztetések, lobbitevékenység • Műszaki terveztetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés)
	Lehetséges partnerek	
	Térségi önkormányzat(ok), (XI, I, II)	
	Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)	
	Fővárosi Önkormányzat, BKK Zrt	
	Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények	
	Magánbefektetők, üzleti szereplők	
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek (pl.: Kerékpáros civil szervezetek)		
Indikatív költségkeret	• P1: 120 millió Ft • P2: 170 millió Ft • P3: 30 millió Ft • P4: 65 millió Ft • P5: 400 millió Ft • P6: 85 millió Ft • P7: 20 millió Ft • P8: 25 millió Ft	
Várt eredmények / indikátorok	Klímavédelem tekintetében az energiahatékonysági program megvalósításával a kibocsátott káros anyag mennyisége jelentősen csökkenthető. A kerékpáros közlekedést elősegítő infrastrukturális fejlesztések (BUBI, kerékpárszállítási lehetőségek fejlesztése, kerékpáros infrastruktúra fejlesztés, elektromos kerékpárok, stb), mint a környezetbarát közlekedés részei is a kibocsátott károsanyag csökkenéshez vezetnek és így módon támogatják az energiahatékonysági célok elérését. Output/kimenet indikátorok: • Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza 14,2 + 1,6 km • 20%-os támogatási intenzitás mellett 200 kerékpár vásárlásának támogatása • 5 új elektromos töltőállomás	

	• 2 új BUBI gyűjtőállomás Eredményindikátorok (VEKOP 3B indikátorok) • A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés és fenntartható utazási láncok fejlesztése által • Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részarányának növekedése
Lehetséges finanszírozási források	• Önkormányzati saját: különösen a programozás, tervezés, lakossági érzékenyítés és támogatási projektek területén • Hazai/központi költségvetési; • EU-s társfinanszírozás: ○ VEKOP 3.2 prioritás, KEHOP 5.4 prioritás ○ Budapesti ITP területi kiválasztási rendszerében: Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése, amely lényegében a kerékpárutak fejlesztését jelenti, 8,398 Mrd Ft indikatív forrással • EU-s központi források: Horizon2020, Central Europe • Magánbefektetői, üzleti társfinanszírozás, (pl.: Hegyvidék kártya segítségével)
Ütemezés	• P1: 2015-2017 • P2: 2016-2018 • P3: 2015-2020, akcióterületi fejlesztésekhez kapcsolódva • P4: 2016-2020 • P5: 2016-2020 • P6: 2016-2018 • P7: 2017-2020 • P8: 2015- folyamatosan
Kockázatok	• Támogatási forrás hiányában a fejlesztésekre nincs elegendő önerő • Források hiányában a tervezett infrastrukturális fejlesztések elhúzódnak vagy nem jönnek létre
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	KULCS-1, AT-1, AT-2, HAL-3, HAL-5

HAL-3 FOGASKEREKŰ VASÚT FEJLESZTÉSE																			
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																	
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.3	T 3.2	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2	T 5.3	
		Cél 1																	
		Cél 2																	
		Cél 3																	
		Cél 4																	
Cél 5																			
Típus	Kulcs	Hálózatos	Akcióterületi	Tematikus	Egyéb														
Integráltság	Integrált projekt						Nem integrált projekt												
Megvalósulás helyszíne	Széll Kálmán tér (tervezett végállomás) - Városmajor - meglévő nyomvonal - Széchenyi-hegy - Normafa (tervezett végállomás)																		
Területrendezési, szabályozási vonatkozások	A Városmajor és a Széll Kálmán tér között a kocsisín térségében, a vilamos vonalba történő bekötés részben a Városmajor területén valósul meg.. A Normafa és a jelenlegi végállomás között a nyomvonal kiszabályozása szükséges.																		
Előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	1	2	3	4	5														
	- A Városi és Elővárosi Közlekedési Egyesület (VEKE) a XII. kerületi Önkormányzat megbízásából 2007-ben készített tanulmánytervet „A budapesti Fogaskerekű Vasút rekonstrukciója és fejlesztése” címmel. - Budapest Közlekedési Rendszerének Fejlesztési Tervében (BKRFT) is szerepel a Fogaskerekű vasút felújításának és meghosszabbításának, valamint ehhez kapcsolódóan új járművek beszerzésének szükségessége. - A projekt műszaki tervezése előrehaladott állapotban van. 2013 februárjában a Főmterv mérnöki tervező Zrt készítette el a BKK megbízásából a Budapesti Fogaskerekű vasút tervezési - előkészítési feladatainak elvégzése c. tanulmányt. - A 294/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet a Normafa Park történelmi sportterület nemzeti gazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánítása során, az érintett ingatlanok között a Fogaskerekű fejlesztésével érintett ingatlanokat is felsorolja. - A fejlesztés megvalósulásának irányába hat, hogy a BKK a Széll Kálmán tér átépítésénél a Fogaskerekű bevezetésének lehetőségét biztosítja.																		
A fejlesztés indoklása	- Budapest egyik különlegessége és turisztikai látványossága, a Hegyvidék közlekedésének egyik egyedi eleme a Fogaskerekű vasút, amely azonban napjainkban nem jelent versenyképes alternatívát a közösségi közlekedésben. Követési időköze, menetideje, sebessége, műszaki állapota, kényelme, valamint a főbb utazási irányokban az átszállási kényszerek miatt nem vonzó, pedig a vonalvezetése kiválóan alkalmassá tenné, hogy a Hegyvidék közösségi közlekedésének gerincévé váljon és valóban versenyképes, vonzó utazási módot jelentsen a hivatásforgalomban is. - A Fogaskerekű vasutat hivatásforgalomban használók száma ma minimális, a mértékadó keresztmetszeten hétköznap 1 500–2 000 utas/nap kétirányú forgalom mérhető. - Ahhoz, hogy a Fogaskerekű Budapest közösségi közlekedési hálózatának versenyképes részévé váljon, jelentős fejlesztésekre van szükség. Szükséges a pálya rekonstrukciója, valamint mindkét irányú meghosszabbítása: a jövőbeni végállomások a tervek szerint a Széll Kálmán térre, valamint a Normafához kerülnének. Az így meghosszabbított nyomvonal miatt várhatóan jelentősen emelkedne a																		

	fogaskerekűt napi szinten, illetve hétvégén használók száma. A vonal és a járművek műszaki állapota leromlott, rekonstrukció és járműbeszerzés szükséges.	
A projekt célja	• A fogaskerekű vasút felújításának elsődleges célja, hogy megbízható, korszerű, utasbarát, Budapest közlekedési rendszerébe illeszkedő, hatékony közlekedési eszközzé váljék. A rekonstrukció célja egyfelől az érintett terület jobb feltárása és hatékonyabb kiszolgálása, másfelől az üzembiztonság és a gazdaságos üzemeltethetőség megteremtése. Ennek érdekében a fogaskerekűt integrálni kell a villamoshálózatba, a végállomását a Széll Kálmán téren kell kialakítani, a menetidőt célszerű csökkenteni, a járatokat pedig sűríteni kell. Javítandó emellett az utazás komfortja, a megállóhelyek megközelíthetősége, valamint meg kell teremteni a kulturált kerékpárszállítás lehetőségét is.	
A projekt tartalmi elemei	A Normafa irányú vonalhosszabbításra tervezett javaslatok közül az Eötvös út 40. ingatlan területéig való vezetés támogatott, ahol egy, a Gyermekevasút állomásával közös, korszerű, a térség jellegéhez illeszkedő végállomás épül. A végállomás térsége egyben a Normafa térség legfontosabb fogadópontja, kapuja, az ehhez szükséges szolgáltatásokkal. • Kisajátítás • Vágányépítés, a vonal meghosszabbítása mindkét végén • Útépitési és forgalomtechnikai munkák, • Járműbeszerzés • Meglévő járműtelep átalakítása • Utastájékoztatási rendszer kiépítése	
Megvalósítás	Projektgazda	Feladatai
	Budapest Főváros Önkormányzata, BKK Zrt	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés)
	Lehetséges partnerek	
	Térségi önkormányzat(ok)	
	Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)	
	Fővárosi Önkormányzat	
	Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények	
	Magánbefektetők, üzleti szereplők	
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek		
Indikatív költségkeret	• Infrastrukturális fejlesztés 12 mrd Ft • Járműköltség 10 mrd Ft • Szoft projektelemek 350 millió Ft • Kisajátítás költségei 950 millió Ft	
Várt eredmények / indikátorok	• A Fogaskerekű vasút korszerűsítésével és meghosszabbításával jelentős forgalomnövekedésre számíthatunk. A célcsoportok közül hivatásforgalomban a kerület e részén lakók illetve dolgozók vehetik igénybe a Fogaskerekű vasutat. Jobb menetrenddel és Széll Kálmán téri kapcsolattal komoly konkurenciája lehet a vasút a busznak, illetve az egyéni közlekedési módoknak. Téli időszakban a Fogaskerekű vasút megbízhatósága eredményezhet további vonzerőt. • A kiránduló- és turistaforgalomban a Széll Kálmán téri végállomás és a Gyermekevasútra történő közvetlen átszállás teheti vonzóbbá a Fogaskerekűt. A kb. 10 perces menetrendi követés és rövidebb menetidő pedig a kirándulók mellett a kerékpárosok számára is jelentős javulást eredményez. • Részletes eredmények: ○ a Fogaskerekű a Szilágyi Erzsébet fasoron keresztül, a meglévő villamosvágányokon haladva éri el a Széll Kálmán teret, ○ a mai Széchenyi-hegyi végállomástól a Normafáig a jármű villamosként közlekedik, mivel a meghosszabbítás magassági vonalvezetése nem teszi szükségessé fogasléces pálya kiépítését, ○ jelentősen növekedni fog a szerelvények átlagsebessége (hegyemenetben 40 km/h, völgyemenetben 30 km/h, villamosként közlekedve 50 km/h.) ezáltal csökken a menetidő, ○ megújul a városmajori járműtelep, ○ javulnak a kerékpárszállítás feltételei.	

	• Indikátorok ○ Utasforgalom: Hétköznap 1 500–2 000 utas/nap kétirányú forgalom a fejlesztés hatására 4000 utas/napra nő. ○ Hétfégi modal split a Normafa területén: 20% (csúcsidőben kb 200-300 személygépkocsi) csökken a járműforgalom, nő a közösségi közlekedést használók aránya
Lehetséges finanszírozási források	• Hazai/központi költségvetési; • EU-s társfinanszírozás: ○ Közlekedési Operatív Program 5. sz. prioritása (városi elővárosi közösségi közlekedés fejlesztése)
Ütemezés	2017-2020 között, több ütemben
Kockázatok	• Támogatási forrás hiányában a fejlesztésekre nincs elegendő önerő • Kisajátítások lelassíthatják a fejlesztés ütemét • Más budapesti közlekedésfejlesztési projektek prioritása hátráltatja a Fogaskerekű fejlesztését
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	• Kulcs – 1 Normafa projekt • HAL- 2

HAL-4 Zöld Hegyvidék közösségi fejlesztési program																			
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																	
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2	T 5.3	
		Cél 1																	
		Cél 2																	
		Cél 3																	
		Cél 4																	
Cél 5																			
Típus		Kulcs	Hálózatos	Akcióterületi							Tematikus				Egyéb				
Integráltság		Integrált projekt						Nem integrált projekt											
Megvalósulás helyszíne		A megvalósulás helyszínei a XII. kerület értékes növényállományú, erdős kertjei, közterületi zöldfelületei, parkjai, melyek a kerület egészét átszövik.																	
Előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)		1	2	3			4	5											
		• KVSZ és egyéb helyi jogszabályok kiemelten kezelik a zöldfelületi, környezetvédelmi kérdéseket • Az önkormányzat aktuális adatbázist, fakatasztert tart fenn a kerület közlekedési és közterületeire. • Közösségi kertek kialakításának lehetőségét a nagyobb kertfelülettel rendelkező intézmények területén kell megvizsgálni • A telken belüli parkolás kényszere a telkek burkolatának növekedését okozza a növényzettel fedett felületek rovására. Nagy telkes „erdős” kert beépítésű területek esetében komoly veszély a telkek elaprózódása, mely ugyancsak a biológiailag aktív felületek csökkenéséhez vezet. Lakossági tudatosságnövelésre van szükség a lakókertek zöldfelületeinek mennyiségi fogyásának megállítására. • Rendszeresek a környezeti nevelést célzó óvodai, iskolai és lakossági szemléletformáló rendezvények, előadások, akciók • Komposztprogram működik a kerületben, ennek keretében az önkormányzattól komposztládával rendelkező társasházak, lakosok elsődleges célcsoportját jelenthetik a lakossági bevonásnak is. Ehhez az adatbázis az önkormányzat rendelkezésére áll.																	
A projekt célja		A beavatkozás célja a zöldfelületek minőségi javítása, a lakóterületeken a zöldfelület arányának megőrzése, a természetközelség erősítése, a lakóterületek zöldfelületeinek fejlesztése, a környezetvédelem erősítése. Ezen belül pedig kiemelt cél: • Az értékes belső kerti fa- és növényállomány megóvása • Lakossági tudatosság növelése • A kerületi lakosok bevonása a környezet védelmének programjába																	
A projekt tartalmi elemei		P1: Közösségi kertek kialakítása közintézmények, közparkok területén (urban greens projekt) P2: Komposzt program hatékonyság értékelés, fejlesztés P3: Hulladékkezelés felsőfokon – oktatási érzékenyítési program P4: Értékes növényállományú kertek feltérképezése (kerületi értéktérkép létrehozása), megóvása, szemléletformálás ○ Szabályozással (Megtartandó facsoport-növényállomány jelöléssel) és																	

		proaktív együttműködéssel lehetőség nyílik arra, hogy összefüggő erdőfoltok keletkezzenek, az értékes növényállomány magántulajdonú telkeken is megőrzésre kerüljön P5: Együttműködési rendszer kialakítása a kerttulajdonosokkal ○ Kétirányú kommunikáció a tulajdonosokkal, közösségeikkel a telkükön található értékes facsoportok, növényállomány létezéséről, annak ápolásáról, szaktanácsadás, karbantartás (gallyazás, fagyöngymentesítés, stb.) koordinálása, támogatása a vonatkozó szabályozásról) P6: Hegyvidéki nyitott kertek ünnepe ○ Tájékoztató táblák elhelyezése, sétaútvonalak megtervezése, sétafüzetek kiadása, évente ismétlődő nyitott kertek ünnepének megtervezése, programszervezés
Megvalósítás	Projektgazda	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat
	Feladatai	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Civil szervezetek bevonása a közösségi projekt megvalósításába a lakossági részvétel, aktivitás koordinálására • A megvalósító civil szervezetek munkájának irányítása, szakmai kontroll • Menedzsmentfeladatok ellátása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés)
	Lehetséges partnerek	
		Térségi önkormányzat(ok)
		Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)
		Fővárosi Önkormányzat
		Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények
		Magánbefektetők, üzleti szereplők
	Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek	
	Lakosság	
Indikatív költségkeret	• 120 millió Ft összesen • A költségek jelentős része humán erőforrás igényt takar, alacsony a beruházás- és infrastruktúra-projektek részaránya • A költségek a program hosszú távú működtetése miatt magasak. Öt éves projektciklusra és folyamatos, proaktív önkormányzati koordinációra építenek	
Várt eredmények / indikátorok	Output indikátorok: • Kialakított közösségi kertek száma: 10 • Együttműködés kialakítása értékes növényállományú kertek tulajdonosaival: 40 • Hegyvidéki nyitott kertek ünnepén résztvevő kertek, kerttulajdonosok száma: 25	
Lehetséges finanszírozási források	• Önkormányzati saját; • Hazai/központi költségvetési/fővárosi önkormányzat; • EU-s társfinanszírozás: ○ KEHOP 1.2 prioritás, KEHOP 5.4 prioritás • EU központi programokhoz való csatlakozás lehetősége: pl.: Central Europe, Horizon 2020	
Ütemezés	2015-2020 között, több ütemben	
Kockázatok	• Koordináció, megfelelő szervezés hiányában megghiúsul a projekt • Forráshiány • Lakossági ellenérdekek jelentkezhetnek egyes területeken	
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	KULCS-1, SZOFT-1, SZOFT-2	

HAL-5 Aktív életmód program																				
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																		
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.4	T 5.1	T 5.2.	T 5.3		
		Cél 1																		
		Cél 2																		
		Cél 3																		
		Cél 4																		
Cél 5																				
Típus	Kulcs	Hálózatos	Akcióterületi	Tematikus	Egyéb															
Integráltság	Integrált projekt				Nem integrált projekt															
Megvalósulás helyszíne	Budapest XII kerület közterületei, közparkjai, játszóterei, önkormányzati tulajdonú vagy fenntartású sport- és egyéb intézmények																			
Szabályozási, területrendezési háttér	Közterületek átstrukturálása, átalakítása, használatuk megváltoztatása, játszóterek, sportpályák, egyéb sportlétesítmények kialakítása, felújítása, szükséges esetekben építmények elhelyezése, meglévő KSZT-k felülvizsgálata.																			

	1	2	3	4	5
Előzmények, Előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	A Népjóléti Iroda kidolgozta a kerület Egészségügyi Programját a 2010-2013-as időszakra, meghatározva a kerületi egészségügyi ellátás fejlesztési irányait. Az önkormányzat az betegségek gyógyítása mellett egyre inkább a prevencióval, az egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretbővítésben, az egészségtudatos magatartás népszerűsítésében, az egészséges életmód elterjesztésében látja saját szerepét és felelősségét. A Hegyvidéki Önkormányzat támogatásával több, mint tíz éve folynak különböző prevenciók programok a kerületben, 2013 májusában pedig elindult az ún. Egészséges Hegyvidék Program, amely összefogja azokat a programokat, amelyek tájékoztatást nyújtanak, megelőző és gyógyító programokat kínálnak, valamint az aktív, egészséges életmód megvalósításához szükséges egyéb megoldásokat, lehetőségeket biztosítják a kerület polgárainak. Mindezt a kerület egészségügyi, kulturális és sportintézményeivel összefogva valósítja meg. Az önkormányzat az elmúlt években folyamatosan újírtotta meg a kerületben található játszótereket, így 2014-re szinte az összes játszótér megújult, új, biztonságos és kreatív játszóeszközökkel bővült.. Mivel számuk összességében továbbra is alacsonynak mondható, fontos új, akár kisebb, szomszédsági játszóterek kialakítása, illetve kamaszok által is igénybe vehető játszó- és sporteszközök telepítése, a terek animálása. Egyrészt a Normafa rehabilitáció keretében lesz szükség új játszóterek kialakítására, másrészt a Városmajor területén is lehetősége van az Önkormányzatnak új, sportolásra, testmozgásra alkalmas, rétegigényeket is kiszolgáló játszófelületek, parkok kialakítására. Szükséges az Önkormányzat sokirányú egészségmegőrzési és sportprogramjait érintő összefogó koordinációja, amely nem csak a programokat, hanem indikátorokat, elérendő célokat is meghatároz, és nem csak az aktív, közreműködő lakosságot szólítja meg, hanem kifejezett célja a veszélyeztetett korú, állapotú lakosság integrálása a programok keretében; célok felállításával és az egész lakosságot átfogó felmérésekkel alátámasztva.				
	A projekt célja • A kerület egészségügyi, prevenciók és aktív életmód programjainak koncepcionális, stratégiai rendszerbe dolgozása (komplex egészséges életmód stratégia kidolgozása és megvalósítása) • A kerületi lakosság általános egészségi állapotának javítása • Az egészségtudatosság terjedésével a preventív jellegű szolgáltatások iránti igény növelése • Sportolási és aktív életmód programok elérhetősége minden kerületi lakos számára • Sportolásra, testmozgásra alkalmas intézmények, infrastruktúra-fejlesztése • Aktív életmód programok, események további terjedése, elismertségük és kihasználtságuk növelése				
	A projekt tartalmi eleme P1: Átfogó egészségügyi, prevenciók és aktív életmód stratégia kialakítása. • A meglévő programelemek (Egészségügyi Program, Aktív Hegyvidék program) stratégiai összehangolása P2: Játszóterefejlesztési programelem • Játszóterek felújításának igényfelmérése • Lehetséges helyszínek számbavétele, lakossági igényfelmérés • Különböző korcsoportok, speciális igények felmérése P3: Veszélyeztetett csoportok bevonása programelem • Speciális korcsoportok (idősödő férfiak, kamaszok) • Egészségügyi mutatók (pl.: túlsúlyosság) • Gazdasági-társadalmi mutatók (középkorú férfiak) P4: Aktív Hegyvidék programelem • A felajánlott ingyenes sportolási lehetőségek, programok áttekintése • Igényfelmérés a programok bővítésére • Egységes adatkezelés a résztvevők körének (statisztikai) értelmezésére, a „kimaradó” lakossági csoportok bevonásának elősegítése				

	• Kerületi civil programok befogadása • Új programok tervezése, megvalósítása • Kommunikáció és marketingfeladatok • Internetes interaktív felület létrehozása, csoportok működtetése P5: Egészségügyi szolgáltatási programelemek • A kidolgozott átfogó stratégia alapján a veszélyeztetett csoportok felkeresése • Szűrőprogramok koordinálása, menedzselése • Utánkövetési rendszerek kialakítása P7: Sportinfrastruktúra fejlesztés • Iskolai sportlétesítmények fejlesztése • Egyéb, önkormányzati sportlétesítmények fejlesztése	
Megvalósítás	Projektgazda	Feladatai
	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Koordináció, civil szervezetek, sportklubok programjainak összehangolása • Műszaki tervezetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés
	Lehetséges partnerek	
	Térségi önkormányzat(ok)	
	Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)	
	Fővárosi Önkormányzat	
	Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények	
	Magánbefektetők, üzleti szereplők	
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek		
Indikatív költségkeret	• Infrastruktúrafejlesztés költségei 75 millió Ft • SZOFT, nem beruházás jellegű költségek 30 millió Ft	
Várt eredmények / indikátorok	A program célja a kerületi lakosok általános egészségi állapotának javítása, az egészségtudatosság népszerűsítése, és az egészséges életmódot követő lakosok számának növelése, a szubjektívan megítélt egészséges lakosok számának növelése, az aktív szabadidőeltöltés arányának emelése. Eredményindikátorok: • Várható egészséges életévek számának növekedése (illetve adatforrás hiányában: magukat jó egészségi állapotúnak valló (70+ korosztály) lakosok számának növekedése) • Túlsúlyos gyermekek arányának csökkenése • Érendszeri betegségekben szenvedők számának csökkenése • Stroke és infarktusesetek számának csökkenése Output indikátorok: • Épületek, megújult sportlétesítmények száma • Sportlétesítmények és programok kihasználtságának növekedése, • Sportolással, testmozgással töltött idő növekedése, • Az Aktív Hegyvidék programjait rendszeresen használó kerületi lakosok számának növekedése (nem csak a résztvevők számának növekedése)	
Lehetséges finanszírozási források	• Önerő • Hazai/központi költségvetési • EU-s társfinanszírozás • VEKOP 7.3 • ETE programok	
Ütemezés	2015-2020 több ütemben	

Kockázatok	• Nehézkes koordináció • Eredmények mérésének költségessége, felmérések elmaradása • Pénzügyi háttér kedvezőtlen változásai • Területrendezési, természetvédelmi konfliktusok erősödése
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	KULCS-1, AT -1

HAL-6 „OTTHON MEGŐREGEDNI” -PROGRAM																				
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																		
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2.	T 5.3		
		Cél 1																		
		Cél 2																		
		Cél 3																		
		Cél 4																		
		Cél 5																		
Típus	Kulcs	Hálózatos			Akcióterületi				Tematikus			Egyéb								
Integráltság	Integrált projekt								Nem integrált projekt											
	X																			
Megvalósulás helyszíne	A kerület egészére kiterjedő, komplex hatókörű, hálózatos projektsomag																			
Előzmények Előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	1	2	3	4	5															
	A XII. kerület a legidősebb kerületnek számít Budapesten a lakosság korösszetétele alapján. A 85 éven felüliek aránya kimagasló, ebben a korosztályban egyre erőteljesebben jelenik meg a mindennapi teendők (főzés, mosás, takarítás, stb.) ellátásában is a külső segítség igénye, elmagányosodás, öregkori depresszió. A kerület az időskorúak gondozásával kapcsolatban többszintű, a koncepciótól a konkrét beavatkozásokig terjedően kimunkált gondozási rendszerrel rendelkezik, ennek további fejlesztése a beavatkozás célja A kerület Idősügyi Koncepciót fogadott el 2013-ban, rendelkezik Helyi Esélyegyenlőségi Programmal. A kerületben Idősügyi Tanács is működik. Az időseket érintő szolgáltatások egyre fontosabb részét képezik az önkormányzati népjóléti szolgáltatásoknak és ezen felül az idősebb személyek segítése a családokra (sokszor szintén nyugdíjas gyermekeikre) is egyre nagyobb fizikai, mentális és anyagi terhet ró. Az idősek méltóságának, mentális és fizikai egészségi állapotának legjobb megőrzője, ha saját otthonukban, lakókörnyezetükben öregedhetnek meg. Az önálló életvitel minél tovább történő fenntartása a közösségi erőforrásokkal való gazdálkodás leghatékonyabb módja is egyben.																			
A projekt célja	Alapvető cél annak elősegítése, hogy az idősek minél tovább élhessenek saját otthonukban, saját lakókörnyezetükben. Ezt a következő részcélok megvalósításával kívánja elérni az önkormányzat: • Az idősek jó mentális, egészségi és fizikai állapotának minél tovább történő megőrzésével • A szolidaritás, öngondoskodás erősítésével • A lakókörnyezet átalakításával • Az otthoni szociális szolgáltatások megerősítésével, minőségbiztosításával • Ápolás-gondozási szükségletek finanszírozásának megteremtésével																			

A projekt tartalmi eleme	- Az ápolásra, gondozásra szoruló időskorúak ellátása saját otthonukban, az ellátórendszerek „személyre szabása”, kapacitások racionalizálása, otthoni ellátás minőségbiztosításának kiépítése, speciális szállítási rendszer kialakítása, mentális körülmények javítása, szükség szerinti lakásátalakítások. P1: Önkormányzati szociális szolgáltatók fejlesztése az idősellátásban (tárgyi és humánerőforrásfejlesztés, speciális szállítójárművek beszerzése), idősek számára mentális egészségmegőrző programok, a Kulturális Szalon programjainak bővítése P2: Szépkorúakért a Hegyvidéken program folytatása, fejlesztése, alternatív ellátási formák feltérképezése a kerületben (lakásért lakhatást, életjáradéki lakásprogram kidolgozása, stb.) P3: Biztonságosan az otthonban, műszaki lakásátalakítási információs és támogatási program (Málta projekt alapján) P4: Figyelőrendszer működésének meghatározása, szabályozása, igényfelmérés (adatgyűjtés, adatkezelés, figyelőrendszer működésének indokai Extrém időjárás (jég, kánikula, szélvihar) figyelmeztető szolgáltatás, rendszeres ellenőrző telefonhívások, stb) - A rászorulókat felderítésére szolgáló megfigyelőrendszer hatékonyságának javítása tájékoztatással, informálással, proaktív szemléletmóddal P5: Önkéntes program továbbfejlesztése, összekapcsolása a figyelőrendszerrel és a szomszédsági önkéntes programmal - Hozzá tartozók, családok, kisebb lakóközösségek segítése, támogatása, önkéntes gondozási feladatok ellátásnak segítése és ezzel a közszolgáltatásokra háruló kereslet csökkentése - Az idősek körében felmerülő egyedi igények kiszolgálásának koordinálása (pl.: felolvasás, hólápátolás) és összekapcsolása a szomszédsági önkéntes programmal - Közösségfejlesztés - szomszédsági önkéntes program legfontosabb célja, hogy az időseket is segíteni tudó természetes támaszok kialakulását előmozdítsuk a lakóközösségben P6: Minőségbiztosítási rendszer kialakítása - A családon belüli önszerveződő ápolás-gondozás segítése, másrészt a vásárolt, „rejtett” szolgáltatásnyújtást nyomonkövetése, támogatása, minőségi kritériumainak meghatározása, illetve az ápolást végzők számára nyújtott tanácsadás P7: Demens rászorulókat speciális igényeinek kielégítés P8: A Hegyvidéki Egészségügyi és Szociális Alapszolgáltatási Központ bővítése „Információs pont” bővítése - Információs-tájékoztató-figyelemfelhívó anyagok készítése - Információs csatornák feltérképezése és az információ eljuttatása (elérhető önkormányzati szociális szolgáltatások, támogatási programok, lehetőségek, ápolás-gondozást végző személyek számára egészségmegtartási, praktikus tanácsok, szerződéses szolgáltatásvásárlás minőségbiztosítása, stb.)	
	Megvalósítás	Projektgazda
Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata		- Részletes koncepció kidolgozása - Projektek előkészítése – tervezés - Fenti projektelemek megvalósítása - Partnerségépítés - Ismeretterjesztés, népszerűsítés, kommunikációs feladatok
Lehetséges partnerek		
Térségi önkormányzat(ok)		
Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)		
Fővárosi Önkormányzat		
Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények		
Magánbefektetők, üzleti szereplők		
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek		

Indikatív költségkeret	• Humán erőforrás, ill. szoft költségelemek 70 millió Ft • Infrastrukturális költségelemek 100 millió Ft
Várt eredmények / indikátorok	• Otthon ápolt idősök számának változása, • Szociális intézmények ráfordításainak csökkenése • Otthonápolásban eltöltött évek • Önkéntes programban részt vevő idősök és fiatalabb segítők száma
Lehetséges finanszírozási források	• Hazai/központi költségvetési; • EU-s társfinanszírozás • EU központi, illetve ETE/ transznacionális programokhoz való csatlakozás lehetősége • Önerő
Ütemezés	2017-2020 között
Kockázatok	• Forráshiány • A szükséges tárgyi és személyi feltételek bővülésének elmaradása • Társadalmi értetlenség, ellenállás • Szakmai megvalósítás nehézségei, ellenérdekeltség Az országosan tapasztalható szakemberhiány hatásai az egészségügyben és a szociális ellátások területén nem mérséklődnek, tovább fokozódnak. • A lakosság bevonása nehéz, érdekeltségük alacsony a prevenció programok esetében
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	HAL-5, AT-1

HAL-7 INTELLIGENS KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE																				
Célokhoz való illeszkedés	ITS integrált fejlesztési célok 2020	TK átfogó és tematikus célok 2030																		
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2.	T 5.3		
		Cél 1																		
		Cél 2																		
		Cél 3																		
		Cél 4																		
		Cél 5																		
		Cél 6																		
Típus	Kulcs	Hálózatos			Akciónterületi				Tematikus				Egyéb							
Integráltság	Integrált projekt							Nem integrált projekt												
Megvalósulás helyszíne	- Közösségi közlekedés kerületet érintő gerincvonalai (Budakeszi út – Szilágyi Erzsébet fasor), - Kialakítandó hegyvidéki alközpontok hatásterülete - Kerületi és városi közösségi közlekedési hálózat csatlakozási pontjai - Indokolatlan átmenő forgalommal terhelt közterületek - Parkolóhiányos térségek - Potenciális menekülőutak nyomvonalai „Dugódíj” által érintett térségekkel szomszédos területek																			
Területrendezési, szabályozási vonatkozások	A kerületi közúthálózat célnak megfelelő, bizonyos fokú átstrukturálása során a közterületek övezeti besorolásának módosítására, illetve a köz- és magánterületek közötti határvonalak (szabályozási vonalak) forgalomtechnikai tervek által alátámasztott módosítására lehet szükség. Ezzel párhuzamosan a tulajdoni viszonyok is módosulhatnak.																			
Előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	1			2			3			4			5							
	- A 4-es metró támogatási szerződésében foglaltak szerint a 2015-ben lejáró támogatási ciklus végéig a Főváros egy még meghatározásra váró területen belül behatási díj bevezetését vállalta. A díj bevezetésének pontos dátuma még nem ismert. - Budapest elkészült Településszerkezeti Terve a Hegyvidék területén (is) kijelölte azokat a térségeket, amelyek az alközponti funkciók megerősítésére alkalmasak.																			
A fejlesztés indoklása	A kerületben a közlekedési hálózat alakítása, fejlesztése igénykövető. A meglévő szolgáltatási helyzet javítását ágazati szempontok alapján kísérli meg. A hálózat fejlesztése nem hat vissza a közterületi hálózat alakulására, nem alakulnak ki pozitív szinergiák, amelyek a terület minőségét és a szolgáltatások színvonalát egymásra alapozva növelnék. Az igénykövető jelleg miatt az egyes fejlesztések gyakran újabb kihívásokat állítanak, nincsen komplex, előzetes hatáselemzés. A fejlesztések kevéssé cél-, inkább eszközorientáltak, fejlesztési helyszínek meghatározása műszaki és üzemviteli szempontok alapján történik, összefüggő, tág területre megfogalmazott koncepció nélkül. Olyan fejlesztési környezet létrehozására van szükség, melyen belül a területi és hálózati célú beavatkozások kiértékelhetők és irányíthatók.																			
A projekt célja	A közlekedési hálózat (közösségi és közúti), a területhasználat és a településszerkezet komplex, tervezett alakítása, olyan elemzési, tervezési és kivitelezési rendszer kialakítása, amelyben az előnyök és hátrányok egyéni érdekektől (NIMBY-effektus) függetlenül megjeleníthetők és ezek ismeretében egy fejlesztés komplex hatásai egyértelműen meghatározhatók, illetőleg a fejlesztési irányok																			

	hosszabb távon is kirajzolódnak. A térszerkezeti, vagy közlekedéshálózati oldalról jelentkező igények a komplex rendszerben együtt vizsgálhatóak az összes szinergiáikkal, így a rövidtávú tervezés, vagy az igénykövetés által okozott problémák nagy része elkerülhetővé válik (pl. behajtási díj esete). • A szervesen alakult kerületi közterületi hálózat nem minden eleme alkalmas az ott megjelenő forgalom lebonyolítására, ezek a helyzetek a szomszédos területhasználat fényében felülvizsgálandók, a hálózatban, a területhasználatban és a térszerkezetben egyaránt lehetőség nyílik a beavatkozásra, vagy a folyamatokat a kívánt irányba terelő szabályozás megalkotására. • Az előnyöket és hátrányokat komplex módon kezelő szemlélet kialakítása és következetes alkalmazása számos helyen feloldhatja a kezelhetetlennek látszó konfliktusokat is, a városüzemeltetés racionálisabbá, költségkímélőbbé válik, a konfliktushelyzetek száma és intenzitása csökken, a kerület lakóhely-jellege erősödik, az alapellátás javul.																			
A projekt tartalmi elemei	• Értékelemzés • Igényfelmérés • Tanulmányok készítése, döntés-előkészítés • Városrendezés, szabályozás • Forgalomtechnikai beavatkozások tervezése és kivitelezése • Közter-építészeti beavatkozások • Kertészeti munkák • Intelligens parkolás menedzsment kialakítása																			
Megvalósítás	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="347 837 646 875">Projektgazda</th> <th data-bbox="646 837 1487 875">Feladatai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="347 875 646 1088">BKK, Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata</td> <td data-bbox="646 875 1487 1088"> • Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés) </td> </tr> </tbody> </table>	Projektgazda	Feladatai	BKK, Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés)	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="646 837 1487 875">Lehetséges partnerek</th> <th data-bbox="646 875 1487 875"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="646 875 1487 904">Térségi önkormányzat(ok)</td> <td data-bbox="646 875 1487 904"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 904 1487 934">Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)</td> <td data-bbox="646 904 1487 934"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 934 1487 963">Fővárosi Önkormányzat</td> <td data-bbox="646 934 1487 963"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 963 1487 992">Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények</td> <td data-bbox="646 963 1487 992"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 992 1487 1021">Magánbefektetők, üzleti szereplők</td> <td data-bbox="646 992 1487 1021"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 1021 1487 1050">Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek</td> <td data-bbox="646 1021 1487 1050"></td> </tr> </tbody> </table>	Lehetséges partnerek		Térségi önkormányzat(ok)		Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)		Fővárosi Önkormányzat		Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények		Magánbefektetők, üzleti szereplők		Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek	
Projektgazda	Feladatai																			
BKK, Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata	• Konceptiók, tervek kidolgozása • Műszaki terveztetés • Menedzsmentfeladatok ellátása • Beruházások megvalósítása • Marketingtevékenység, eseményszervezés • Kapcsolódó szoft feladatok ellátása (pl. kiadványkészítés)																			
Lehetséges partnerek																				
Térségi önkormányzat(ok)																				
Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)																				
Fővárosi Önkormányzat																				
Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények																				
Magánbefektetők, üzleti szereplők																				
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek																				
Indikatív költségkeret	A várható költségek jelenleg nem határozhatók meg, a következő költségtételek vizsgálata szükséges: • Személyi költségek • Vizsgálatok, elemzés költségei • Városrendezés tervezési költségei • Kisajátítási költségek • Építés, műszaki beavatkozás költségei • Intelligens parkolásmenedzsment kialakítása 420 Mft • Soft elemek																			
Várt eredmények / indikátorok	• Közösségi közlekedés arányának javulása • kibocsátott károsanyag csökkenése, üzemanyag-megtakarítás) • Egyéni közlekedés csökkenése • Parkolás által elfoglalt területek csökkenése • Burkolt felületek méretének csökkenése • Lakófunkció által igénybevett szintterület változása • Alapellátás, szolgáltatás által igénybevett szintterület változása • Közterületi zöldfelület növekedése																			
Lehetséges finanszírozási források	• Önkormányzati saját forrás • Hazai/központi költségvetési; előzetes jelzések szerint számítani lehet a területfejlesztési források esetleges újbóli megnyitására is. Ilyen, a Hegyvidéki Önkormányzat által a 2010 előtti időszakban sikeresen kihasznált források voltak a TEUT (Települési önkormányzati belterületi közutak felújításának, korszerűsítésének támogatása) pályázatok is.																			

	• EU-s társfinanszírozás: ○ Közlekedési Operatív Program 5. sz. prioritása (városi elővárosi közösségi közlekedés fejlesztése)
Ütemezés	2016-2020 között, folyamatosan
Kockázatok	• Lakossági ellenállás • Szakmai és lebonyolító szervezetek rugalmatlansága • Többhelyszínes, összefüggő projektek esetében csak néhány projektelem megvalósulása • Megvalósulás elnyúlása, tervi és szabályozási környezet megvalósulást megelőző kiszámíthatatlan változása (behajtási díjas övezet határának bizonytalansága)
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	• KULCS-1 • HAL-1 • HAL-3 • AT-1 • HAL-2

4.4 EGYÉB, SZOFT PROJEKTCSOMAGOK

SZOFT - 3 Gazdaságélénkítés, piaci együttműködések																			
Célokhoz való illeszkedés	ITS stratégiai fejlesztési célok 2020	TFK átfogó és tematikus célok 2030																	
		T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 5.1	T 5.2.	T 5.3	
		Cél 1																	
		Cél 2																	
		Cél 3																	
		Cél 4																	
		Cél 5																	
Típus	Kulcs		Hálózatos			Akcióterületi			Tematikus			Egyéb							
Integráltság	Integrált projekt						Nem integrált projekt												
Megvalósulás helyszíne	A megvalósulás helyszínei a XII. kerület területén található humán egészségügyi szolgáltató intézmények, egészségipari vállalkozások. A humánegészségügyi szolgáltatások kerületben tartása, jelenlétük, szerepük intenzifikációja révén a kerület egész társadalmát, minden lakosát érintő intézkedés.																		
Előzmények, Előkészítettség (1 = nincs előkészítve, 5 = műszaki/üzleti tervvel alátámasztott)	1		2			3			4			5							
	A kerületben működő egészségügyi intézmények, bár nagy számban, mégis pontszerűen, sokszor egymás szerepét és jelentőségét gyengítve működnek. A sokszor leromlott infrastruktúrával, korszerűtlen struktúrákban működő állami intézmények mellett nagy számban jelentek meg a magas életszínvonalú csoportokat megcélzó, fizetős kisebb gyógyító magánvállalkozások, magánkórházak, egészségügyi magánintézmények. Tudatos gazdaságfejlesztési programmal, együttműködési struktúrák kialakításával, az intézmények közötti szinergiák kihasználásával a kerület vezető szerepe az egészségiparban megerősíthető. Az önkormányzat törekszik az állami fenntartású egészségügyi létesítmények szerepének növelésére, lépéseket tesz a Budai Egészségügyi Központ kerületben történő elhelyezésére. A kerület aktív szerepet vállal és partnerséget ajánl a mindenkori kormányzatnak Budapest budai kerületeinek és a Budakeszi kistérség településeinek egészségügyi ellátási igényeinek területi biztosítása tekintetében. A kerületi tudás gazdaság legnagyobb tőkéje az egészségügy, melynek racionalizálása esetén a felszabaduló területeken, épületekben a kiépülő, letelepedő vállalkozások telephelyei is megteremthetők, felújításukra, szükséges átalakításukra a támogatási konstrukciókat ki kell dolgozni. A tudásalapú iparágak esetében a helyhezkötöttség egyre kevésbé játszik szerepet, ellenben az információs és adattovábbítási hálózatok fejlesztése kulcsfontosságú, ezért az önkormányzat ezen tudásalapú iparágak helyben tartása és további kerületbe történő vonzása érdekében stratégiai módon fejleszti az ITK struktúrákat. Az Önkormányzat rendelkezik a gazdaságfejlesztés folyamatos menedzselésében közreműködni																		

	képes szakértői állománnyal.	
A projekt célja	Magas termelékenységű és innovációs erejű tudásgazdaság erősítése a kerület egészségipari vállalkozásainak és kis- és középvállalkozásainak koordinálásával, a szükséges ITK infrastruktúra további kiépítésével. ○ Az együttműködés révén a kerület támogatása az E-egészségügyi szolgáltatások fejlesztéséhez, kísérleti projektek beindítása révén. ○ Válságoknak ellenálló helyi gazdaság megerősödik, kerület-kötődése nő ○ Az önkormányzat koordináló, közvetítő szerepe nő, forrásallokációs ismereteit, koordinációs képességeit a helyi gazdaságfejlesztésben aktívan alkalmazza ○ E-egészségügyi szolgáltatások kifejlesztése, az egészségügyi szolgáltatások minősége, és a helyi lakosság egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférése javul	
A projekt tartalmi elemei	P1: Egészségipari klaszter kialakítása a kerület magán és állami egészségügyi intézményei és egészségipari vállalkozásai részvételével, irányítás átadása ○ Egészségipari szereplők összefogása és együttműködési rendszer kialakítása ○ Használton kívüli egészségügyi intézmények épületeinek áttekintése, lehetséges hasznosítási modellek kidolgozása ○ E-egészségügyi program közös megalapozása P2: Budai Egészségcentrum kialakításának előkészítése ○ A kerület gyógyító intézményi hagyományaira alapozva az egészségipar szereplőivel összehangolt lobbitevékenység ○ A Budai Egészségcentrum kerületben történő kialakításához alternatívák készítése, fejlesztési javaslatok megfogalmazása a kormányzat felé P3: kis és középvállalkozások támogatása ○ Kapcsolatteremtés ○ Szükséglet- és igényfelmérés ○ Stratégiai együttműködések támogatása ○ Otthon, mint munkahely program kialakítása P4: A gazdaságfejlesztés megvalósításának adminisztratív, szervezeti, infrastrukturális és működési feltételeinek megteremtése ○ IKT stratégia elkészítése, prioritások felállítása ○ E-egészségügy feltételeinek megteremtése ○ Információs-kommunikációs technológiai feltételek fejlesztése ○ Helyi adópolitikai célkitűzések áttekintése, felülvizsgálata P5: Új, innovatív E-egészségügyi szolgáltatások kifejlesztése és próbaüzeme	
Megvalósítás	Projektgazda	Feladatai
	Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat	• Kezdeményezés partnerek felkutatása • Koordináció, klaszteresedés elősegítése • Mentori feladatok ellátása • Menedzsmentfeladatok ellátása • Marketingtevékenység, eseményszervezés
	Lehetséges partnerek	
	Térségi önkormányzat(ok)	
	Helyi, nem önkormányzati intézmény(ek)	
	Fővárosi Önkormányzat	
	Regionális/országos/államigazgatási szervek/szervezetek/intézmények	
	Magánbefektetők, üzleti szereplők	
Civil/egyházi/nemzetiségi szervezetek		
Lakosság		
Indikatív költségkeret	• 80 millió Forint • A költségek jelentős része humán erőforrás igényt takar, alacsony a beruházás és infrastruktúra projektek részaránya • A költségek a program hosszú távú működtetése miatt magasak 5 éves projektciklusra és folyamatos, proaktív önkormányzati koordinációra építenek	
Várt eredmények /	Eredményindikátor • A vállalkozások részarányában a humán egészségügyi vállalkozások részaránya növekszik,	

indikátorok	gazdasági hozzáadott értékük nő Output indikátorok • ITK stratégia elkészül • Kialakított klaszterek száma: 2 • Beadott vállalkozói pályázatok száma: 4
Lehetséges finanszírozási források	• Önkormányzati saját; • Hazai/központi költségvetési/fővárosi önkormányzat; • EU-s társfinanszírozás: ○ VEKOP 1.5, VEKOP 2.2 (klaszter, stratégiai együttműködés) ○ VEKOP 3.2 (ITK fejlesztés) ○ VEKOP 7.3 prioritás (e-egészségügyi program) • EU központi programokhoz való csatlakozás lehetősége: Central Europe, Horizon2020 Több forrás is rendelkezésre áll, amelyet vállalkozások vehetnek igénybe, ezek kerületi kihasználása a cél. Ezek a források az önkormányzat számára nem nyitottak – főpályázó nem lehet önkormányzat – legtöbbször azonban pont a kezdeményezés, a lehetőségek felkutatása, az előkészületek koordinációs munka- és energiaigénye a legnagyobb akadálya a magánvállalkozások esetében, hogy klasztereket hozzanak létre, hogy stratégiai együttműködések kezdeményezzenek.
Ütemezés	2015-2020 között, folyamatos
Kockázatok	Érdeklentétek, konfliktusok kezelése • Kisebbségi forrásigényű, leginkább szoft elemeket tartalmazó, de nagy szervezési, koordinációs igényű projekt, amelynek megvalósulását a nehézkes koordináció, a sok szereplő, a vállalkozói leterheltség, lehetséges belső feszültségek, ellenérdekeltségek hátráltathatják • Az önkormányzat koordinációjának következményeként létrejövő klaszterek, stratégiai együttműködések nem biztos, hogy mindig az önkormányzat érdekeit szolgálják, a projekt hatására létrejövő pályázatok irányítása kikerül az önkormányzat kezéből
Szinergia, illeszkedés más projektekhez	AT-1, HAL-1, SZOFT-1

4.5 EGYÉB FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK

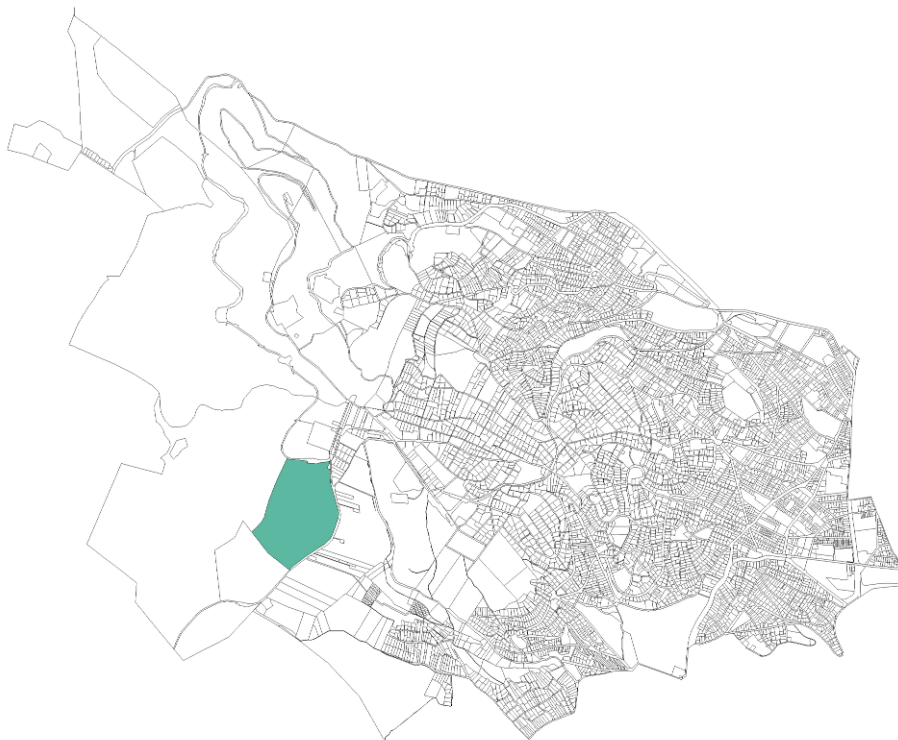
A fentiekén kívül az önkormányzat három olyan fejlesztési ötlettel, potenciállal rendelkezik, amelyek hosszabb idő alatt (nem akciószerűen) megvalósítható fejlesztések, illetve amelyek területekre az önkormányzat még nem rendelkezik kiforrott elképzeléssel, illetve a fejlesztés nagymértékben függ külső adottságoktól, így a fejlesztés ütemezése nem látható előre, de a jövőben a területek hasznosításának, fejlesztésének kérdését mindenképpen napirenden kell tartania az önkormányzatnak

A három terület:

- Csillebérci Gyermektábor
- Hegyláb (Alkotás utca és vasúti sínek közötti terület)
- Alkotás u. 21. (pontoszerű fejlesztési lehetőség)

Csillebérci Gyermektábor

Az ingatlant a rendszerváltás után az Úttörőszövetség eladta magántulajdonosoknak. A vétel kapcsán a Magyar Állam által indított per, melybe az Önkormányzat is bekapcsolódott jelenleg is tart. Az ingatlan rendezetlen jogi helyzete konzerválta a 1990-ben meglévő beépítettséget és állapotot. Az épületeken csak az állagmegóváshoz szükséges munkákat végeztek el. Az Önkormányzat tervei szerint a jelenleg a Déli pályaudvar mellett, szűk területen elhelyezkedő Testnevelési Egyetem kerülne ide. Az önkormányzat 2006-ban tervet készített Makovecz Imrével az ingatlan Testnevelési Egyetem céljára történő hasznosításáról. Az akkori tervek szerint a MOB és az MLSZ is itt kapott volna helyet, ezt azonban felül kell vizsgálni. A terület nagysága miatt alkalmas a szükséges épületek és fedett illetve szabadtéri pályák elhelyezésére.

7. ábra Csillebérci Gyermektábor

Hegyláb akcióterület

Alkotás utca – Csörsz utca – Avar utca – Győri út – Márvány utca által határolt tömb. Ebben a tömbben helyezkedik el a Testnevelési Egyetem, mely elköltözése esetén a terület a kerület egyik legnagyobb gazdasági, szolgáltató, vagy egészségügyi beruházásának adhat helyt. Jelenleg nincs kialakult koncepció az ingatlanok hasznosítására, egyedül a Budai Egészségügyi Központ egyik lehetséges területként merült fel. A tömb határos a Déli pályaudvar sínrendszerével, mely elhanyagolt, városképromboló képet mutat. A Déli pályaudvar szerepének megváltozásával, a terület központi helyzetbe kerül, jelentősen felértékelődik. A zárt sorú lakótömbök belső elszeparált zöldfelületeinek egybenyitása, jelentősen növelné a lakókonfortot. A lakóépületek egy része homlokzati felújításra szorul.

8. ábra Hegyláb akcióterület

Alkotás utca 21.

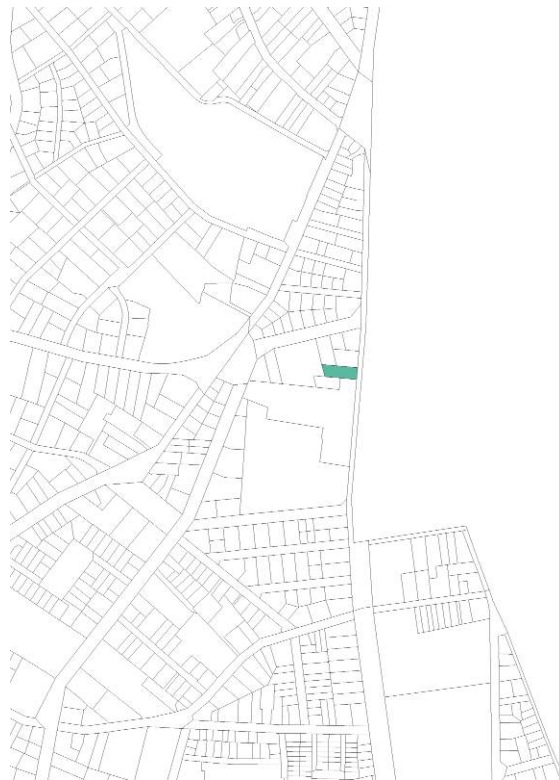
(hrsz:7700) Teljes Önkormányzati tulajdonban lévő 1250 nm nagyságú ingatlan. A jelenlegi épület üresen áll, az Önkormányzat most keresi az ingatan ideális hasznosításának módját. Amennyiben a jelenlegi épület nem felel meg z új funkciónak, új épület építése esetén a hatályos beépítési paraméterek alapján 1000 nm alapterülettel közel 5600 nm bruttó szintterületű épület építhető, 20 méteres legnagyobb építménymagassággal (kb. 6 szint).

Az ingatlan hasznosítása során figyelembe kell venni, hogy a szomszédos hrsz: 7699 ingatlan zárványtelek, jelenleg nem rendelkezik közterületi kapcsolattal. Célszerű lenne jelen ingatlannal összevonni és egységesen hasznosítani.

9. ábra Alkotás utca 21.

10. ábra Alkotás utca 21. - szűkebb környezetben

4.6 TERVEZETT BEAVATKOZÁSOK ÜTEMEZÉSE ÉS VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE

A beavatkozások ütemezése:

Minden egyes projektcsomagot bemutató adatlapon külön került feltüntetésre az ütemezés. A maximális projektciklus a 2015-2023 közötti időszakot foglalja magában, a tervezés 2020-ig, a megvalósítás 2023-ig történhet (igazodva az „n+3” szabályhoz). Ezen belül több ütemben, szakaszolva történik a legtöbb beavatkozás megvalósítása. Ahol rövidtávú megvalósítási szakasz különíthető el a folyamaton belül (pl. 2015., 2016., 2017. stb. - általában a szoft típusú projektek esetében), ott ezeket a dátumokat külön konkrétan feltüntettük.

Vázlatos pénzügyi terv:

Jelen stratégiai tervezési fázisban az indikatív költségkeret – csakúgy mint az ütemezésnél – csak projektcsomagonként került meghatározásra.

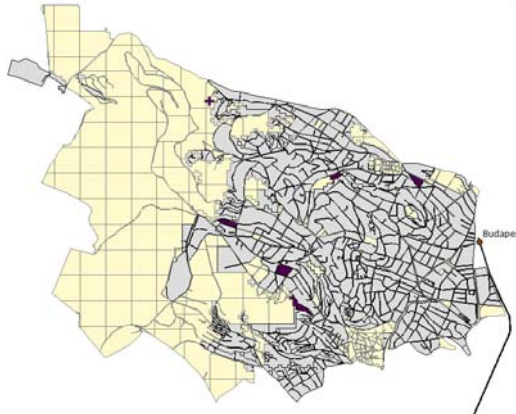
- 100 millió FT alatt
- 100-300 millió Ft között
- 300 millió – 1 milliárd Ft között
- 1 milliárd Ft felett.

Az előrehaladottabb előkészítettségű projektelemek esetében kerültek ezektől eltérő, konkrétabb összegek megadásra.

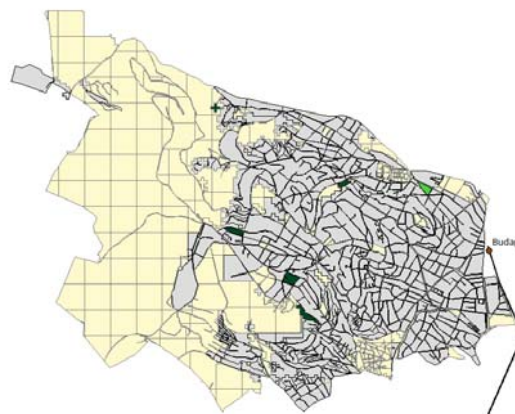
5. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

A Megalapozó tanulmány megállapítja, hogy a **Hegyvidéki Önkormányzat területén még foltokban sincs olyan terület, amely rossz állapota, minősége miatt szegregátumnak felelne meg, vagy ahol a jövőbeni leromlás veszélye állna fenn.**

Bp. XII. ker. szegregátum áttekintő
Szegregációs mutató 15% feletti

Bp. XII. ker. szegregátum áttekintő
Szegregációs mutató 20% feletti

11. ábra Szegregációs mutatók

5.1 A 2009-ES IVS ÉRTÉKELÉSE SZEGREGÁCIÓS SZEMPONTBÓL

Az 2009. évi IVS Anti-szegregációs program teljesülésének vizsgálata

A program megállapítja, hogy mivel a XII. kerületben nem került szegregátum, veszélyeztetett terület lehatárolásra, ezért az intézkedések elsősorban preventív jellegűek, amennyiben azon rétegek helyzetének javítását célozza, melyek esetében a társadalmi leszakadás és szociális elszigetelődés lehetősége fennáll, további célja, hogy a fejlesztések esetleges szegregáló hatását kiszűrje.

1. intézkedés: átfogó helyzetelemzés készítése, mely az önkormányzati rendeleteket vizsgálja, hogy érvényesül-e bennük az anti-szegregációs szemlélet. Jövőben valamennyi rendelet és intézkedés megalkotásakor az anti-szegregációs szempontot horizontális elemként kívánta érvényesíteni az önkormányzat.

Teljesülés: Nem történt átfogó vizsgálat a rendeletek, intézkedések tekintetében, azonban az önkormányzat több olyan intézkedést hozott azóta, mely a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű csoportok szociális és lakhatási biztonságának erősítését célozza, vagyis preventív jellegű a szegregáció és a szegényebb csoportok kerületből való kiszorulása tekintetében (pl. települési támogatásokat meghatározó rendelet).

2. intézkedés: idős elszigetelődésének, társadalmi szegregációjának oldása. A kerületben az idős aránya rendkívül magas volt, a szolgáltatások nem megfelelő hatékonysággal jutottak el a célcsoporthoz. A multiprofessionális jelzőrendszer erősítését, az ellátások területi fókuszát kívánták erősíteni, az információáramlás helyi rendszerét kiépíteni, a házi segítségnyújtás és házi ápolás szolgáltatásokat

fejleszteni. Cél volt a Demens idősök speciális napközbeni ellátásának bevezetése, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiterjesztése.

Teljesülés: idősök jobb ellátásáért, elszigetelődésük megelőzéséért a „Szépkorúakért Hegyvidéki program” megvalósítása, ezen belül önkéntes program, Információs Pont kialakítása és Közösségfejlesztés – szomszédsági önkéntes program működtetése. A programok 2014-ben indultak el. Demens idősök nappali ellátását célzó szolgáltatás nem került kialakításra. Szolgáltatások igénybe vétele közel azonos szinten maradt a nappali ellátás terén (idősök klubja), melyet 130-140 fő vesz igénybe – itt helybeli kapacitás korlát van, ellátottak száma csak új telephely létrehozásával történhetne. A házi segítségnyújtás igénybe vétele emelkedett jelentősebben, 150 főről (2008) 201 főre (2012), illetve még az étkeztetés igénybe vétele is nőtt.

3. intézkedés: munkaerőpiaci esélyek növelése. Álláskereső klub hatékonyságának növelése a Munkaügyi Központtal való kapcsolat és információáramlás fejlesztése révén. Proaktív megkeresése a tartósan munkanélkülieknek és a Lépj Egyet Előre programba való bekapcsolása lehetőség szerint.

Teljesülés: Álláskereső klub továbbra is működik és az önkormányzat a közmunkaprogramban résztvevők számára indított integrációt segítő klubot is. Lépj Egyet Előre program nem valósult meg. A Munkaügyi Központtal az intenzívebb kapcsolat kiépítése nem járt sikerrel, az önkormányzat többszöri megkeresési kísérlete ellenére sem. Ennek oka egyrészt a gyakori személyi változások voltak a Munkaügyi Központban másrészt a központ túlterheltsége.

4. intézkedés: Kisgyermekesek, gyermeküket egyedül nevelők, nagycsaládosok helyzetének javítása érdekében rendszeres családi programok, rendezvények működtetése a Családsegítő Központ, a közművelődési intézmények és a civil szervezetek közreműködésével. Házasság Hétvége mozgalom civil adaptációjának kidolgozása a válások számának megelőzése érdekében. Az „Otthon segítünk” alapítvány szolgáltatásainak meghonosítása, a családsegítő munkatársainak ilyen irányú képzése az otthoni gyermekfelügyelet segítésének érdekében. Integratív –interaktív családi játéktár létrehozása a társadalmi befogadás erősítése érdekében.

Teljesülés: családi programok, rendezvények rendszeresen megvalósulnak a kerületben. A javasolt speciális programok nem valósultak meg.

5. intézkedés: közoktatási szegregáció elkerülése. A kerületben nem volt szegregált iskola. Oktatásban horizontális elv az esélyegyenlőség biztosítása. Ennek érdekében rendszeres és megfelelő körű adatgyűjtés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre és a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozóan. Megállapodási szerződés kötése a Korai Fejlesztő Alapítvánnyal a szakintézmény által korai fejlesztésre javasolt gyermekek családjainak támogatására. Gyerekjóléti Központ jelzőrendszerének kiszélesítése a veszélyeztetettség minél korábbi felismerése érdekében. Halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek bekapcsolása az óvodai nevelésbe már 3 éves kortól, illetve az iskolások esetében a diákjóléti szolgáltatásokba (napközi stb). Képesség-kibontakoztató program folytatása és kiterjesztése. Önkéntes programok kiterjesztése tanoda jelleggel, illetve szabadidős programok kapcsán. A Resztoratív technikák bevezetése az iskolákban. Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) működésének fenntartása, drogprevenciós programok gyermekeknek és fiataloknak, DADA program bevezetése az iskolákba.

Teljesülés: A korai fejlesztés terén jelentős előrelépés történt, a sajátos nevelési igényű gyerekek mindhárom bölcsődében kapnak korai fejlesztést, két bölcsődében gyógypedagógusi ellátást is. Bölcsődékbe a szociálisan rászorult családok gyermekei felvételt nyernek, előnyt élveznek az egyedülálló szülők és a nagycsaládosok gyermekei is. Három óvoda fogad sajátos nevelési igényű gyerekeket. Az óvodai kapacitások elegendőek az összes kerületi 3 éves és a feletti kötelező óvodáztatásához.

A gyermekek veszélyeztetettségének feltárását célzó jelzőrendszer működési hatékonysága folyamatosan javul, jelzések száma emelkedő, évi egyszeri szakmaközi egyeztetés van.

Gyerekjóléti Központban az arra rászoruló gyermekek korrepetálásban és fejlesztésben részesülnek, heti rendszerességgel. 2011-ben Ifjúsági Közösségi Tér került kialakításra, mely a fiatalokat célzó szociális munkának is teret ad.

A HH és HHH adatokat az önkormányzat rendszeresen gyűjti, a HHH gyerekek egy iskolába járnak (Németvölgyi), HH gyerekek három iskolába. Az új szabályozás eredményeként a HHH gyerekek száma nagyon lecsökkent, míg 2012-ben 16 fő HHH gyermek volt a kerületben, jelenleg 2 főre csökkent a számuk.

Az óvodai nevelésen kívül az oktatás állami fenntartásba vételével, 2013-tól az önkormányzatnak nincsen ráhatása az iskolai oktatási programokra. A KEF továbbra is működik, de nehézségek tapasztalhatók az iskolákkal való együttműködésben, közös programok megvalósítása nehéz, az önkormányzat ezért is hozta létre az IKT-t.

6. intézkedés: Fogyatékkal élők helyzetének javítása érdekében esélyegyenlőségi referens kinevezése, akadálymentes bejutás biztosítása az önkormányzati intézményekbe (fizikai), és az infokommunikáció akadálymentesség tétele. Fogyatékkal élők részvétele az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

Teljesülés: az önkormányzati intézmények akadálymentesítése terén történt előrelépés, de még nem mindegyik intézményt érintette, és amelyeket érintett, azt sem mind teljeskörűen. A teljeskörű akadálymentesítés rendkívül költséges.

7. intézkedés: Roma kisebbség tekintetében helyi családok helyzetének feltárása, diákok bevonása a Magyar Cigányokért Közalapítvány munkájába. A roma kisebbség népességszáma a 2001-es adatok szerint 81 fő volt, ennyi ember vallotta magát romának. Ez, bár a bevallás alacsony aránya miatt, nem reális szám, mégis tükrözi a kerületet kifokú érintettségét.

8. intézkedés: a három kijelölt akcióterületen viszonylag magasabb az alacsony státuszúak aránya, ezért a Családsegítő és Gyerekjóléti Központ célzott szükségletfelmérést végez és programot dolgoz ki.

Teljesülés: Vizsgálat és a program kidolgozása nem történt meg.

Mint a fentiekből látható, az anti-szegregációs terv nagymértékben tartalmazott olyan esélyegyenlőségi intézkedéseket, melyek nem a területi szegregáció problémájához köthetők, és melyek azóta átkerültek a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) feladatkörébe, melyet a 2013-ban a kerület önkormányzata is elkészített. **A HEP által megfogalmazott legfőbb intézkedések:**

A mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége kapcsán az önkormányzat a munkanélküliséggel, foglalkoztatással kapcsolatos feladatokat fogalmazott meg, elsősorban a munkanélküliek regisztrációjának és ellátásokhoz való hozzáféréseinek vizsgálata terén, és a vizsgálatok eredményei alapján a későbbiekben esetleges intézkedési terv kidolgozását javasolta. A hajléktalanok reintegrációját célzó program folytatása is feladatként fogalmazta meg.

Gyermekek esélyegyenlősége terén feltárásra került, hogy a válság nyomán nőtt a segélyezési igények száma (rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások), intézkedési terv kidolgozása szükséges, amennyiben a növekedés folytatódik. A HH és HHH gyerekek pár intézményben koncentrálódnak továbbra is, a fenntartó felé figyelemfelhívása, hogy a gyermekek egyenletesebb elosztása szükséges.

Nők esélyegyenlősége érdekében a foglalkoztatási problémák kezelése terén helyi társadalom érzékenyítése, és javaslat a munkaügyi központ felé programok kidolgozására, abban való önkormányzati részvétel. Családon belüli erőszak ellen a helyi nők médián keresztüli tájékoztatását jelölte meg.

Idős ellátás tekintetében a rászorulók hatékonyabb elérése szükséges, tájékoztatáson és jelzőrendszeren keresztül. Nappali ellátás nyújtásához egy új helyszín keresése, mely majd alkalmas lesz demens szolgáltatás nyújtására is.

Fogyatékkal élők esélyegyenlősége érdekében a helyi érdekvédelmi szervezet létrejöttének támogatása, a kétirányú információáramlás biztosítása, foglalkoztatás segítése, akadálymentesítés folytatása, benn lakásos otthon létrehozása.

Mint a HEP intézkedéseiből látszik, az alapvető megoldásra váró problémák hasonlóak maradtak 2013-ban is, mint a 2008-ban voltak és a beavatkozási irányok is némileg hasonlóak. A HEP felülvizsgálatát a jogszabály szerint 2 évente kell elvégezni, mely 2015-ben, jelen évben aktuális.

5.2 A SZEGREGÁCIÓ MÉRSÉKLÉSÉT VAGY MEGSZÜNTETÉSÉT CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEK 2014-2020

Mint azt az Anti-szegregációs Helyzetelemzés feltárta (lásd Megalapozó tanulmány), a szociális problémákkal sújtott hátrányos helyzetű csoportok a XII. kerületben térben nem koncentrálnak, vagyis a kerületben nincsen sem szegregátum, sem veszélyeztetett terület.

A **társadalmi elkülönülés veszélye** a kerületben leginkább az **idős embereket**, a **hajléktalan embereket** érinti. A **lakhatásukban veszélyeztetettek**, leginkább a jelentős hátralékot felhalmozók, szintén magas kockázati csoportot képviselnek a társadalmi kirekesztettség szempontjából.

Az **idősek** aránya a kerületben magas és folyamatosan nő, 2011-ben a 60 évesek és annál idősebbek aránya 33% volt, városrészeket tekintve legmagasabb az arányuk az Észak- Hegyvidék városrészben. Az idős korosztály beavatkozást igénylő problémái az önálló életvezetéshez, társas kapcsolatok fenntartásához kapcsolódó képességek fokozatos romlása, ebből adódó elszigeteltség, romló életminőség, lakhatás elvesztésének veszélye az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező csoportoknál.

Az idős ellátás terén az idős embereknek az otthonukban történő szolgáltatásnyújtás, a nappali ellátások és közösségi szolgáltatások fejlesztése, elérhetőbbé tétele jelent feladatot. Az önkormányzat 2013-ban megalkotta az **Idősügyi Konceptiót** és létrehozta az Idősügyi Tanácsot. A cél, hogy az időseket minél szélesebb körben éri el nem csak szociális és egészségügyi szolgáltatásokkal, hanem a közösségi és kulturális szolgáltatásokkal is, annak érdekében, hogy az egészségben megélt évek száma növekedjen, megbetegedések kockázata csökkenjen, az idősek minél tovább a társadalom aktív tagjai maradjanak, elmagányosodásuk megelőzésre kerüljön, az anyagi és fizikai biztonságuk biztosítása megtörténjen. A koncepció által megjelölt beavatkozások az alábbi irányokban történtek:

- idős kori aktivitás fenntartása: generációk közötti kapcsolatépítés, a még aktív idősek bevonása a helyi közösségek életébe, az önálló életvitelre már kevésbé képes, több segítséget igénylő idősek ellátásába önkéntes alapon, munkaerőpiaci aktivitás segítése főként a még nyugdíj korhatárt el nem érők esetén, és az egészségtudatos életmód támogatása
- idősek szükségleteinek és igényeinek feltárása
- idősek jóllétének előmozdítása: anyagi támogatások fenntartása, lehetőségek szerint további kedvezmények biztosítása, szolgáltatások elérhetőségének növelése (pl. akadálymentesítés,

szolgáltatások házhoz vitele), közbiztonsági terén idős specifikus intézkedések, közösségi döntéshozatalba való bevonás érdekében Idősügyi Tanács létrehozása

- Szociális ellátórendszer fejlesztése: a saját környezetben való maradás támogatása érdekében a megnövekedett igényekhez való igazodás, a közösségek, civil szervezetek bevonása az idős ellátásba, közösségi cselekvések és önkéntesség fokozott bevonása az idősekkel kapcsolatos programokba, projektekbe, demens és hospice szolgáltatások megszervezése.

Társadalmi kirekesztettség szempontjából a legrosszabb helyzetben a **hajléktalan emberek** vannak a kerületben, kik egyes központi elhelyezkedésű köztetek mellett, főként az erdős területeken élnek, ott többen ideiglenes építményben laknak. Bár erről nem történtek vizsgálatok, de valószínűsíthetően az itt élők többsége nem a kerületben lett hajléktalan, hanem a nagy kiterjedésű erdős területek, a város viszonylag jó megközelíthetősége vonzza ide (akárcsak más városi erdőbe) a lakástalan embereket. A kerületben élő, tartózkodó hajléktalan emberek száma 80-100 fő körül alakul évente.

A hajléktalanellátás éppen ezért fontos része a kerületi szociális ellátórendszernek, melyet főként a Magyar Máltai Szeretetszolgálat végez. A szervezet az önkormányzattal ellátási szerződéssel rendelkezik a nappali melegedő szolgáltatás tekintetében. Szintén a Máltai Szeretetszolgálat biztosítja a hajléktalan emberek számára az utcai szociális gondozószolgáltatást az NRSZH-val kötött szolgáltatási szerződés keretében. Ezt a kedvező kapcsolatot kihasználva, az önkormányzat 2012-től kezdve a Máltai Szeretetszolgálattal együttműködve, elsősorban az utcán, erdőben élő hajléktalan emberek társadalmi reintegrációját célzó programot valósít meg. A program költségeit az önkormányzat finanszírozza, a program tartalmát a Szeretetszolgálat dolgozza ki, majd az önkormányzattal egyezteteti. A programban két szociális munkás dolgozik a kiválasztott és együttműködő emberekkel, szükségleteikhez igazítva a beavatkozásokat, melyek lehetnek lakás-, munkahelykeresés, lakhatási támogatás, vagy pl. fogorvosi ellátás finanszírozása. A program 12 fővel indult, jelenleg összesen 23 ember vett/vesz részt benne.

A sérülékeny csoportok **lakhatási biztonságának** megőrzése a szociális ellátórendszer egyik fő kihívása. Az önkormányzat ennek érdekében a lakásállományának egy részét szociális céllal működteti, illetve a települési támogatáson belül a lakásfenntartási támogatást és a lakásköltségekkel kapcsolatos felhalmozott hátralékok törlesztéséhez adósságkezelési szolgáltatást nyújt a rászorulóknak. A támogatások jogosultsági feltételeiben előnyt élveznek az idős egyedülállók, az egyedülálló szülők és a három vagy több gyermekesek.

Az **önkormányzati lakásállomány** 2013-ban 1261 db lakásból állt, melynek 25%-a (318 db) volt alacsony komfortfokozatú. A lakások területi elhelyezkedéséről nincsen információ, azon kívül, hogy a három városrész közül a relatíve legkedvezőtlenebb társadalmi összetételű belső, Kelet Hegyvidék városrészben vannak. A helyi intézményrendszer tapasztalata szerint az önkormányzati bérlakásokban jellemzően alacsony státuszúak élnek. A bérlakásállomány általános problémája a leromlott műszaki állapot. Önkormányzati bérlakást szociális, költségelví és piaci lakbéren adnak bérbe, szociális lakbérre az jogosult, akinek az egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 2,5-szeresét. A képviselő-testület évente legfeljebb 20 db önkormányzati lakást utalhat ki szociális rászorultság alapján. A szociális lakbér mellett a különösen rászorulóknak lakbértámogatást is kaphatnak, illetve a költségelví lakbérhez is járhat kiegészítő lakbértámogatás. 2015 májusában összesen 11 fő kapott szociális lakbérhez lakbértámogatást és 59 fő kiegészítő lakbértámogatást. A bérlakás állományon belül a lakbér típusok megoszlásáról nincsen információ. 2009 óta, a 2014. év kivételével, évente történt lakbéremelés, 3-5%-os mértékben. A lakberek megállapításánál az önkormányzat azt az elvet követi, hogy a lakbereknek fedeznie kell a lakásokra fordított költségeket, ez alól a szociális lakbér kivételt jelent. A jövőben a 2015-2020 időszakra szóló Gazdasági Program szerint az önkormányzat a lakásállományának azt a részét kívánja megtartani, mely az

önkormányzat kizárólagos vagy többségi tulajdonát képező épületekben van, továbbá az üzlethelyiséggé átminősíthető lakásokat, illetve a felújítást követően piaci alapon bérbe adható lakásokat.

SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEK

Mivel területi szegregáció nincsen a kerületben, a megfogalmazott intézkedések preventív jellegűek, a társadalmi elszigetelődéssel, marginalizációval veszélyeztetett csoportokra vonatkoznak. A peremhelyzetű csoportok esetében, elsősorban a hajléktalan emberek vonatkozásában az integráció erősítése a cél.

Az idősök izolációjának megelőzését célzó intézkedések

A rászoruló idősök fokozott elérése, a helyi közösségeken belül és a generációk közötti kommunikáció megerősítése szükséges az idősök társadalmi kapcsolatainak megtartása és fejlesztése érdekében, az információátadásba és tájékoztatásba többféle szereplő bevonása (pl. házi orvosok, helyi kereskedelmi szolgáltatások).

- A megkezdett alternatív szolgáltatási lehetőségek biztosítását célzó „Szépkorúakért a Hegyvidéken” projekt folytatása, a közösségi és kulturális szolgáltatások megerősítése az aktív időskor megőrzése érdekében.
- A szociális szolgáltatások fejlesztése, elsősorban az igények feltárását követően, az azokhoz való rugalmas alkalmazkodás útján. Hiányzó szolgáltatások kialakítása, pl. demens nappali ellátás kialakítása szükséges.

A fenti programok egyrészt tehát a már 2014 óta futó „Szépkorúakért” Program folytatását, kiterjesztését jelenti. Másrészt kapcsolódik a Böszörmény úti akcióterületi programhoz, oly módon, hogy az annak keretében létrehozandó, a Kulturális Szalonnak helyet adó új közösségi teret idősöket célzó programok céljából is hasznosítják. A Kulturális Szalon már most is nagyon népszerű az idősök körében, az új, nagyobb helyiség több program megvalósítására teremt alkalmat. A közösségi szolgáltatások kiterjesztése a szociális idős gondozásnak hatékony kiegészítője és segít az időskori aktivitás, társas kapcsolatok fenntartásában.

A szociális ellátások terén egy új idős klub létrehozása szükséges, mely egyben a demens ellátást is képes végezni, melyre a 70-75 év feletti lakosság magas és egyre növekvő száma miatt jelentős szükség mutatkozik a kerületben.

Monitoring mutató:

- idős ellátásokban (szociális ellátásokban és közösségi szolgáltatásokban/programokban) részvevő idős emberek számának éves alakulása
- idősekkel kapcsolatos ellátások és szolgáltatások száma

Hajléktalan embereket célzó intézkedések

A hajléktalan embereket célzó szolgáltatások fenntartása. E téren fontos a kialakult partnerség megőrzése a Máltai Szeretetszolgálattal. A reintegration program fenntartása és hatékonyságának javítása, mely utóbbi érdekében először a **program értékelését** szükséges elkészíteni, majd ennek fényében esetleges változtatásokat megfogalmazni.

Az intézkedés közvetlenül kapcsolódik a Normafa rehabilitációját célzó akcióterületi programhoz, mivel az akcióterületen élnek hajléktalan emberek. Ezért az akcióterületi programba szükséges a hajléktalan emberek helyzetfelmérésének és integrációját célzó beavatkozásoknak a beépítése külön projektelemként. Partnerként a Máltai Szeretetszolgálat bevonása kívánatos, a meglévő szakmai tapasztalatuk és helyismeretük miatt.

Monitoring mutatók:

- társadalmi reintegration programban évente részvevő hajléktalan emberek száma, illetve a programba újonnan belépők száma (évente)
- évente a lakhatásba eljutott hajléktalan emberek száma, illetve a lakhatásból/programból kieső emberek száma
- Normafa rehabilitációja akcióterületi program keretében elért és a programba bevont hajléktalan emberek száma.

Lakhatásvesztés megelőzését célzó intézkedések

A lakhatás biztonsága érdekében a **bérlakásállomány** vonatkozásában szükséges áttekinteni, hogy a szociális lakbéren bérbe adott lakások aránya hogyan változott az utóbbi években, a különféle lakbéren bérbe adott lakások aránya hogyan alakult az állományon belül, illetve a bérlakások megfizethetősége milyen mértékű, és milyen igény mutatkozik irántuk. A felmérés eredményeinek fényében szükséges annak vizsgálata, hogy a gazdálkodási szempontok és a szociális szempontok hogyan hozhatók összhangba a lakásgazdálkodáson belül.

A lakhatással kapcsolatos helyi támogatások kapcsán szükséges felmérni, hogy hatékonyan segítik-e a rászoruló, alacsony jövedelmű csoportokat, illetve a lakhatásukban veszélyeztetetteket. Hiányok feltárása esetén, szükséges megvizsgálni hogyan alakítható át a települési támogatás rendszere a hatékonyabb segítség érdekében és az az önkormányzat számára milyen költségvonzattal jár.

Monitoring mutatók:

- év végén szociális lakbéren, költségelví és piaci lakbéren bérbe adott lakások száma
- évente a lakásfenntartási támogatásban és adósságkezelési szolgáltatásban részesítettek száma, illetve a támogatások teljes összege
- elvégzett megfizethetőségi vizsgálat száma

5.3 TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ANTISZEGREGÁCIÓS HATÁSÁNAK FELMÉRÉSE

A kerületben szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület nem található. Éppen ezért, az antiszegregációs program feladata felmérni, hogy a tervezett fejlesztéseknek potenciálisan van-e jövőbeni szegregációs hatása.

Az önkormányzat az alábbi komplex projektek megvalósítását tervezi:

- Normafa rehabilitációja
- Hegyvidék városközpontja akcióterület
- Energiahatékonyság növelése a közintézményekben
- Fenntartható kerületi közlekedésfejlesztés keretében parkolás-menedzsment kialakítása, kerékpáros közlekedés innovatív fejlesztése, elektromos közlekedési eszközök alkalmazása
- Fogaskerekű kétirányú fejlesztése a Normafától a Széll Kálmán térig
- Zöldfelületek minőségének javítása, zöld közösségi terek fejlesztése
- Egészségügyi klaszter kialakítása a kerületben a nagy egészségügyi intézmények és a rájuk épülő egészségipari vállalkozások fejlesztése
- Otthon megöregedni program – komplex időskori gondozó és szolgáltató rendszer fejlesztése
- Átfogó egészségügyi, prevenciós és aktív életmód stratégia (Játszótér és sportinfrastruktúra fejlesztéssel)

Mint látható, a projektek intézményrendszeri és zöldterületi fejlesztéseket tartalmaznak elsősorban, melyeknek nincs szegregációt növelő hatása. Mint azt az intézkedés fejezetben megfogalmaztuk, a Normafa rehabilitáció közvetlenül érintheti a hajléktalan embereket, illetve a Böszörményi úti akcióterületi projekt lehet kedvező, inkluzív hatással a helyi idős társadalomra. Ezen kívül a fenntartható közlekedést célozzák, illetve az idősellátórendszer fejlesztését, melyek szintén nem tartalmaznak szegregációs hatásokat.

6. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1.1 MAGASABB SZINTŰ TERVEKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉS

A 2014-2020-as uniós tervezési időszakra való felkészülés jegyében mind európai, mind hazai szinten számos területi valamint ágazati fejlesztési stratégia készült, vagy készül, mely magasabb területi szinten jelöl ki fejlesztési irányokat. Ezek ismerete, figyelembe vétele a stratégiakészítés során követelmény. Hegyvidék Önkormányzata fejlesztési irányai, s a célok elérését biztosító projektek megvalósítása ezzel egyúttal hozzájárul a fővárosi, országos, és az uniós célkitűzések teljesítéséhez is - természetesen különböző mértékben. A következőkben az ITS-ben megfogalmazott célkitűzéseknek az alábbi stratégiai dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekhez való hozzájárulása kerül bemutatásra:

- Európa 2020 stratégia és illeszkedés az EU 11 tematikus céljához
- Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és területfejlesztési Koncepció
- Budapest Területfejlesztési Koncepciója (BTFK) és Területfejlesztési Programja (FŐTEP)
- Budapest 2030 Hosszú távú fejlesztési koncepció (továbbiakban: Budapest 2030)
- ITS Budapest stratégia 2020 (továbbiakban: BP ITS 2020).

Európai Unió fejlesztéspolitikai irányai

Az Európai Unió 2020-ig érvényes átfogó stratégiájának, az Európa 2020-nak a végrehajtásában kiemelt szerepet kap az európai városok fejlesztése. A stratégia Európa intelligens („smart”), fenntartható („sustainable”) és befogadó („inclusive”) növekedésének céljaira összpontosít, és e célokhoz az Európai Unió egészére vonatkoztatva konkrét célértékeket is társít a foglalkoztatás, a K+F, az éghajlatvédelem és fenntartható energiagazdálkodás, az oktatás valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem területén.

Európa 2020 stratégia legfontosabb prioritásai

EU 2020	Hegyvidék kapcsolódó átfogó céljai(Településfejlesztési Koncepció alapján)
Intelligens növekedés: tudáson és innováción alapuló gazdaság	Érték és tudásalapú, természetközpontú, fenntartható gazdaság erősítése (A2)
Fenntartható növekedés: erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság.	Élhető és funkcióval teli épületek, egységes városkép megőrzése (A3) Zöldfelületek minőségének javítása közösségi menedzsment modellek alkalmazásával (A4) Energiahatékonyság növelése, a környezeti terhelés csökkentése (A5)
Inkluzív növekedés: magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság	A kvalifikált lakosságot megtartó, színvonalas életkörülmények és szolgáltatások biztosítása (A1)

Az Európai Unió az „Európa 2020” stratégia céljainak eléréséhez, a 2014-2020 közötti kohéziós politikájának végrehajtása kapcsán 11 tematikus célt (s ezekhez tartozó úgynevezett beruházási prioritásokat) rendelt. Az alábbiakban azt foglaljuk össze, hogy az ITS stratégiai céljai, mely EU tematikus célok megvalósításához milyen mértékben járulnak hozzá.

EU tematikus célok	Hegyvidék ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	cél 1	cél 2	cél 3	cél 4	cél 5
1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése				XX	
2. Az IKT-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása				XXX	
3. A KKV-k versenyképességének fokozása				XXX	
4. Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban		XXX	XX	XX	
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése	XX	XX	XX	XX	XXX
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése	XX	XX	XX	XX	XXX
7. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása		XXX			
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése				XXX	
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem			XX	XXX	
10. Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba			XX	XXX	
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása			XXX	XXX	

XXX erős hozzájárulás

XX közepes hozzájárulás

X gyenge hozzájárulás

Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és területfejlesztési Konceptió (OFTK)

A 2014-2020-as időszakra való felkészülés egyik alapja az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió, mely meghatározza a fejlesztéspolitika átfogó céljait, valamint az arra épülő középtávú – 2020-ig tartó időszakra érvényes – prioritásait. Külön fejezete foglalkozik a városhálózat szerkezetének alakulásával (tér szerkezet) és a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával.

Az OFTK által megfogalmazott nemzeti jövőkép szerint „Magyarország 2030-ban Kelet–Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel.

Az OFTK középtávú célrendszeréből az illeszkedést a városfejlesztés terén, illetve a Fővárosra megfogalmazott célokra keresztül vizsgáljuk:

OFTK középtávú céljai	Hegyvidék ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	cél 1	cél 2	cél 3	cél 4	cél 5
A városfejlesztés szempontjai és nemzeti prioritásai:					
Fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat	xxx				
Fenntartható és kompakt városszerkezet					
Energiafüggettség csökkentése és klímavédelem					
A demográfiai változások - a városi népességfogyás kezelése, a családok és a helyi közösségek megerősítése		x			
A leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése					
Együttműködés a többszintű kormányzás jegyében	x		x		
A helyi és térségi gazdaságfejlesztés					
Budapestre megfogalmazott fejlesztési irányok					
A térségi pozíció erősítése a földrajzi, geopolitikai adottságok kihasználásával.					
Az összmagyarországi identitásának erősítése a Kárpát-medence kulturális központjaként.					
Összehangolt fejlesztések a várostérségben – feladatmegosztás megszervezése.			x		
Egységes Budapest – hatékony közigazgatási rendszerrel.					
A népesség megtartása vonzó, egészséges életkörülmények biztosításával, az esélyegyenlőség megerősítésével és a rugalmas lakásstruktúra kialakításával.	xxx		xx		
Kezdeményező város- és térségfejlesztés, tudás- és készségalapú gazdaságfejlesztés, zöld gazdasági kultúra meggyökereztetése, valamint a	xxx		x		

turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek kihasználása.					
A gazdasági fejlődést lehetővé tevő differenciált területi kínálat biztosítása.					
A város és a Duna együttélésének megteremtése.					
Kiegyensúlyozott városi térszerkezet kialakítása differenciált központrendszerrel, a kompakt város elvének megvalósítása.					
A területhasználat és a közlekedés integrált fejlesztése, a városi közösségi közlekedés súlyának növelése.					

XXX erős hozzájárulás

XX közepes hozzájárulás

X gyenge hozzájárulás

Budapest területfejlesztési koncepciója (BTFK)

BTFK Stratégiai cél	Hegyvidék ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	cél 1	cél 2	cél 3	cél 4	cél 5
1. Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés					
2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és "zöld" gazdaság					
3. Partnerség - a jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben	xx				
4. Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával					
5. Hatékony városszerkezet kialakítása - kompakt város					
6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése					
7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése					
8. Befogadó, támogató, aktív társadalom					
9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása					

X: az ITS stratégiai célja kismértékben járul hozzá a BTFK adott céljának eléréséhez

XX: az ITS stratégiai célja közepes mértékben járul hozzá a BTFK adott céljának eléréséhez

XXX: az ITS stratégiai célja nagymértékben hozzájárul a BTFK adott céljának eléréséhez

Budapest 2030

Az ITS stratégiai céljainak hozzájárulása a Budapest 2030 céljaihoz:

Budapest 2030 céljai	Hegyvidék ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	cél 1	cél 2	cél 3	cél 4	cél 5
Kezdeményező városfejlesztés		XX	XX	XXX	
Partnerség - a jövő közös tervezése a térségben és országosan			XX	XXX	
Egységes Budapest			XX	XXX	
Budapest nemzetközi és európai szerepének erősítése					
Egészséges környezeti feltételek megteremtése	XXX	XX	XX	XX	XXX
Klímvédelem és hatékony energiafelhasználás		XX	XXX	XX	
Az egyedi városkarakter érték alapú megőrzése és fejlesztése		XX		XXX	
A Dunával együttélő város					
Hatékony, kiegyensúlyozott városszerkezet - kompakt város		XX		XX	
A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei					
Intelligens mobilitás		XXX			
Tudás, készség és zöldalapú gazdaságfejlesztés				XXX	
Önfenntartó városgazdálkodási rendszer				XXX	
Kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése			XXX	XXX	
Humán szolgáltatások optimalizálása				XX	
Igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése			XX	XX	

X: az ITS stratégiai célja kismértékben járul hozzá a VFK adott céljának eléréséhez

XX: az ITS stratégiai célja közepes mértékben járul hozzá a VFK adott céljának eléréséhez

XXX: az ITS stratégiai célja nagymértékben hozzájárul a VFK adott céljának eléréséhez

Budapest 2020

Az ITS stratégiai céljainak hozzájárulása a Budapest 2020 céljaihoz:

Budapest 2020 stratégiai céljai	Hegyvidék ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	cél 1	cél 2	cél 3	cél 4	cél 5 6
1. Kezdeményező, együttműködő városfejlesztés		ERŐS KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	
2. Vállalkozás- és beruházásbarát gazdasági környezet				KÖZEPES KAPCSOLAT	
3. Intelligens városműködés		KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	
4. Sokszínű, értékőrző, zöld nagyvárosi környezet					KÖZEPES KAPCSOLAT
5. Nyitott, szolidaris és aktív budapestiek			KÖZEPES KAPCSOLAT		
6. Dunával együttélő város					

JELMAGYARÁZAT:

ERŐS KAPCSOLAT

KÖZEPES KAPCSOLAT

GYENGE KAPCSOLAT

6.1.2 KERÜLETI TERVEKSEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉS

Településfejlesztési Konceptió

Az ITS céljainak megfogalmazásánál az alapot a hosszú távú városfejlesztési koncepció jövőképe és átfogó céljai jelentették, az összefüggést a „stratégiai célok meghatározása” fejezet tartalmazza. A hosszú távú koncepció rész céljaihoz az ITS által tervezett beavatkozások különböző mértékben járulnak hozzá:

Konceptió rész céljai	ITS középtávú céljainak hozzájárulása a hosszú távú célok megvalósulásához (középtávú célok)				
	cél 1	cél 2	cél 3	cél 4	cél 5
1.1. Igényorientált, modern közszolgáltatási rendszer		KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	
1.2. Demokratikus helyi kormányzás, összetartó közösség			KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	
1.3. Aktív, egészséges lakosság	KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT
1.4. Művelt kerület, versenyképes humán erőforrás		KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT		
2.1. Egészségipar fejlesztése	KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT		KÖZEPES KAPCSOLAT	KÖZEPES KAPCSOLAT

Koncepció rész céljai	ITS középtávú céljainak hozzájárulása a hosszú távú célok megvalósulásához (középtávú célok)				
	cél 1	cél 2	cél 3	cél 4	cél 5
2.2. Tudásgazdaság fejlesztése					
2.3. Turizmus kínálatfejlesztése és desztináció menedzsment					
2.4. Szolgáltatóipar-fejlesztése					
3.1. Funkcióval, használat teli megújuló épületek					
3.2. Kerületi alközpontok, közterületek megújítása					
3.3. A közlekedési rendszer fejlesztése					
4.1. Természet-közeliség erősítése					
4.2. A lakóterületek zöldfelületeinek fejlesztése					
4.3. A környezet védelme					
5.1. Környezetbarát közlekedés					
5.2. Megújuló energiaforrások felhasználása és energia-takarékos területhasználat					
5.3. Energiahatékony városüzemeltetés					

JELMAGYARÁZAT:

ERŐS KAPCSOLAT

KÖZEPES KAPCSOLAT

GYENGE KAPCSOLAT

6.2 A STRATÉGIA BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az ITS középtávú fejlesztési céljai és a Megalapozó tanulmány helyzetértékelés megállapításai közötti kapcsolat összefoglaló bemutatása a következő:

Megalapozó tanulmány Fejlesztési kihívások	ITS középtávú céljai
- Tömeges igény a Hegyvidék történelmileg kialakult sport és rekreációs területei iránt, - Természetvédelem és üdülés-rekreáció harmóniájának megteremtése, - Különböző tevékenységek (kerékpár, szánkó, stb.) összhangjának megteremtése	1. Normafa rehabilitációja

-
- Természetvédelem és a gazdasági (befektetői) szektor érdekei összhangjának megteremtése,
  - Kerületi klímavédelmi program kidolgozása,
  - A telken belüli parkolás kényszere a telkek burkolatának növekedését okozza a növényzettel fedett felületek rovására,
  - A zöldfelületek mennyiségi megtartása, minőségi fejlesztése,
  - Átmenő forgalom csökkentése a hegyvidéki zónában,
  - Tömegközlekedés lefedettségének és színvonalának emelése,
  - A behajtási díj bevezetése várhatóan kedvezőtlen hatással lesz a kerület csatlakozó részeire,
  - A klímavédelem szempontjainak érvényesítése a tervezés és a fejlesztés minden szintjén,
  - Energiahatékonysági korszerűsítések és megújuló energiaforrások alkalmazása önkormányzati intézmények energiafelhasználásának fedezésére,
2. Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére
-
- Lakossági tudatosság növelése,
  - Csatornahálózat 100 %-ra történő kiépítése, a rákötések kötelezővé tétele és ellenőrzése,
  - Törekedni kell az ivóvízhálózat teljes kiépítésére
  - a csapadékvizek helyben tartására és kezelésére, ill. visszaforgatására,
  - A környezettudatos szemlélet terjesztése a lakosság körében,
  - A lakossági parkolás végleges rendezését
3. Aktív, szolidáris, egészséges, erős identitással rendelkező lakosság és ezt támogató igényorientált, színvonalas közszolgáltatások
-
- Önkormányzat, mint erdőgazdálkodó szerepéből adódó lehetőségek kihasználása,
  - A kerület építészeti karakterének megőrzése, eredeti állapotban történő helyreállításra törekvés,
  - A Fővárossal és a szomszédos kerületekkel, településekkel történő intenzívebb együttműködés,
  - Szabályozási eszközökkel a zöldfelületekkel kapcsolatos célok elérése,
  - Új alközpontok kialakulásának elősegítése, az alapellátás javítása,
  - Szigorúbb építési előírások szükségesek a felszínmozgásos területeken, amik megnehezítik és költségesebbé teszik a beruházásokat,
  - Légcsatornák, zöldfolyosók beépítésének megakadályozása
4. Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és az épített-természeti környezet értékelésében
-

-
- A kerület zöldfelületeinek és erdőinek minőségi színvonalának emelése, a természeti értékek megtartásának figyelembevételével,
  - A tulajdonosi érdekek a nagy telkek megosztásának irányába hatnak,
  - Özönfajok terjedésének visszaszorítása,
  - A nem kezelt zöldfelületek állapotának javítására program kidolgozása,
  - A zöld kerület jelleg megtartása és erősítése a közterületeken és a magáningatlanokon.
5. **Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása**
-

7. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósításának főbb kockázatait az alábbi táblázatban foglaltuk össze. Az azonosított kockázatok eltérő mértékben, de a stratégia céljainak sikeres elérését veszélyeztetik, ezért kiemelt szempont a külső és belső kockázatok kezelése: csökkentése illetve kiküszöbölése, lehetőség szerint preventív eszközökkel.

A kockázatokat jellegük szerint csoportokba soroltuk, melyek: finanszírozási, együttműködési, megvalósítás szervezeti hátterét érintő, jogi, műszaki, társadalmi, gazdasági, környezeti, megvalósulást érintő, ill. fenntarthatósági.

A megnevezett kockázatot a bekövetkezés valószínűsége szerint (3. oszlop) közepes vagy nagy minősítéssel láttuk el (a kis bekövetkezési valószínűséggel rendelkező, alacsony kockázatokat – azok nagy száma miatt – külön nem tüntettük fel). Emellett kiemelt vizsgálandó szempont volt, hogy a kockázat bekövetkezése milyen hatást gyakorol a stratégia megvalósulására (4. oszlop). Itt szintén közepes vagy nagy jelzőket alkalmaztunk. Mind a 3., mind pedig a 4. oszlop esetében a nagy minősítés jelenti a legerősebb kockázatot, így az ezek kezelésére, csökkentésére tett intézkedések (5. oszlop) bírnak leginkább jelentőséggel. Értelemszerűen a közepes kockázat kivédése egyszerűbb. Ugyanakkor fontos figyelembe venni azt a tényezőt, hogy közepes bekövetkezési kockázatnak is lehet nagy hatása a stratégia megvalósulására, ezért is kell együtt vizsgálni ezt a két szempontot.

Jelen kockázatelemzés átfogó, általános hatókörű, elsősorban azokat a kockázatokat vizsgáltuk, melyek stratégia szinten, illetve több projekt vonatkozásában a projektek életciklusa alatt jelentkeznek. Elemzésünk nem terjed ki az egyes, konkrét tervezett projektek, programok konkrét kockázataira, ezeket az adott fejlesztéshez kapcsolódó, részletes elő/megvalósíthatósági tanulmány, illetve akcióterv kockázatelemzése vizsgálja majd.

jelleg	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
finanszírozási				
	A KMR-ben a 2014-2020 között elérhető uniós támogatások jelentősen szűkülnek a korábbi időszakhoz képest, erős „verseny” a finanszírozási forrásokért	nagy	nagy	Jól előkészített, „indítható” projektek; Költség-haszon elemzések alapján projektek előzetes prioritizálása – fontossági sorrend pontosítása az önkormányzaton belül; Projektek finanszírozási tervében a különböző forráslehetőségek feltárása, opciók meghatározása – egyéb külső forrásbevonás előkészítése; Ütemezett megvalósítás nagyobb projektek esetében Közvetlen uniós források lehetőségének feltárása; Együttműködés a fővárossal / kormánnyal a fővárosi /országos jelentőségű projektek előkészítésében; Együttműködés és koordináció a piac szereplőivel a vállalkozói szférában megnyíló forráslehetőségek hatékony kerületi felhasználása érdekében Lobbitevékenység.

jelleg	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
	Alacsony támogatási intenzitás a közép-magyarországi régiós projektekénél –, így magasabb szintű önerő biztosítása szükséges.	Nagy	nagy	Projektek finanszírozási tervében az önerő biztosítására a különböző opciók figyelembe vétele, értékelése, előkészítés az éves költségvetés tervezése során.
	A kulcsprojektek és akcióterületi projektek előkészítését megalapozó (elő)megvalósíthatósági tanulmányokra nincs forrása az Önkormányzatnak vagy más projektgazdának.	Közepes	közepes	Lobbitevékenység a támogatott, megelőlegezett előkészítési források elérésére. Az akcióterületi projektekben érdekelt magánszereplők bevonása, a tervezés közös megvalósítása
	A közpénzek mellett piaci források bevonása meghiúsul.	Közepes	közepes	Alapos igény-/szükségletfelmérés; Együttműködés a gazdasági szereplőkkel finanszírozási konstrukciók kidolgozására (forrásbevonás lehetőségeinek, szintjének feltárása).
	Többletköltségek jelentkezése a megvalósítás során a projektekénél.	Közepes	nagy	Alapos projekt-előkészítés. A közbeszerzés során a kivitelező körütekintő kiválasztása, szerződések keretében a többletköltségek és a felelősségvállalás kezelése.
együttműködési				
	Magas együttműködési szintre, részvételre épülő projektek ellehetetlenülése a részvételi aktivitás alacsony volta miatt	közepes	közepes	A projektmegvalósítás pontos megtervezés megfelelő szakemberek biztosításával, a koordinációra szánt humánerőforrás magas szintjének biztosításával
	Magas együttműködési szintre, részvételre épülő projektek esetében időben elhúzódó megvalósítás	magas	közepes	Pontos projekttervezés, feladatok és kompetenciák részletes meghatározása Operatív menedzsment feladatok elkülönítése és külön erőforrás biztosítása A menedzsment megfelelő időben történő megerősítése további személyekkel és a hiányzó kompetenciákkal már a projekttervezés, előkészítés időszakában
	Kapcsolódó, nem önkormányzati irányítású fejlesztések elmaradása miatt szinergiák csökkennek, projektek hozzáadott értéke, megtérülése csökken (Normafa-Fogaskerekű pl)	közepes	magas	Tájékozódás, rendszeres kapcsolattartás a kerületi szintű stratégiai projektek projektgazdáival A megvalósíthatósági tanulmányok, előkészítő dokumentumok készítésébe kölcsönös bevonás Közös lobbitevékenység
megvalósítás szervezeti hátterét érintő				

jelleg	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
	Megnövekedett menedzsmunkafeladatok ellátása, emberi erőforrás és/vagy kompetenciahiány.	közepes	közepes	A stratégiai és operatív menedzsment megfelelő időben történő megerősítése további személyekkel és a hiányzó kompetenciákkal. Stratégiai együttműködések kialakítása a projektek kivitelezésében civil szervezetekkel
Jogi				
	Tulajdonjogi problémák – pl. kisajátítások, közlekedésfejlesztési projektek előkészítésénél.	közepes	nagy	Időben történő menedzselés, jogi eszközök (településrendezési eszközök) alkalmazása, partnerségépítés.
	Egyes projektek megvalósíthatóságát országos/fővárosi szintű jogszabályok, döntések ellehetlenítik, más, szakmailag esetleg kevésbé támogatott projekteket kitüntetett helyzetbe hoznak.	közepes	közepes	Együttműködés a Kormánnyal és a Fővárosi Önkormányzattal a kerületi fejlesztések előkészítésében, a kerületi fejlesztési szándékok, érdekek folyamatos kommunikációja, érdekérvényesítés. Az érdekérvényesítés, lobbizás szakmai szintű alátámasztása, döntéselőkészítő tanulmányok készítése (Budai Egészségcentrum elhelyezése), a kerületi tervek, lehetőségek bemutatása, lobbitevékenység
	Sikertelen/elhúzódnó közbeszerzési eljárások.	közepes	közepes	A közbeszerzési eljárások alapos szakmai előkészítése jól képzett közbeszerzési szakértő bevonásával csökkentheti a kockázatot.
	Projektek ütemezésének csúszása a kivitelező hibájából.	közepes	közepes	Jól előkészített közbeszerzési folyamatok – kivitelező körülmények kiválasztása, szerződésekben megfelelő jogi eszközök (biztosítékok, garancia-vállalás, stb.) beépítése; Műszaki ellenőrzésre vonatkozó közbeszerzések körülmények lefolytatása - megfelelő referenciák, stb.
	A vonatkozó jogszabályi környezet, eljárásrendek, forráskeretek folyamatos változása az előkészítés során.	nagy	nagy	Kapcsolattartás a változtatásokban érintett szervezetekkel; A tervezést érintő hatályos jogszabályok, eljárásrendek, finanszírozási feltételek folyamatos nyomon követése.
Műszaki				
	Nagyprojektek összetett műszaki tartalmával összefüggő egyedi műszaki problémák.	közepes	közepes	Projektek professzionális előkészítése, kockázatok és vis major esetek kezelésére való felkészülés.
Társadalmi				
	Társadalmi-szociális projektek iránt lakossági közömbösség.	közepes	nagy	Kommunikáció, bevonási stratégiák alkalmazása már a projektek előkészítése során is, hatékony kommunikáció és nyilvánosság-biztosítás. Partnerségépítés

jelleg	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
				Együttműködési megállapodások, menedzmentfeladatok megosztása, allokálása, helyi nagy társadalmi elfogadottsággal rendelkező civil szervezeteknek
	Helyi lakossági és civil szervezetek egyet nem értése, ellenállása egyes fejlesztésekkel szemben.	közepes	nagy	Partnerség-építés a helyi lakossággal és a civil szervezetekkel a tervezés kezdeti szakaszától, részvételi alapú, interaktív kommunikáció, folyamatos visszacsatolási lehetőségek biztosítása személyesen és internetes felületeken (lakossági fórumok, műhelytalálkozók, konzultációk, honlap, közösségi portálok stb.). Rugalmasság a projektelemek alakításában Nyitott átlátható kormányzás, kommunikáció
Gazdasági				
	A gazdaság szereplőinek összefogására épülő projektek esetében a partnerek egymás közötti feszültségei, érdekellentétei szétfeszítik az önkormányzat pozitív kezdeményezéseit	nagy	közepes	Az előkészítés során a megfelelő lépték, beavatkozási irányok és helyszínek megválasztása; Hosszú, türelmes koordinációs munka Az előkészítés során az igények és érdekek alapos feltárása A közös érdekek megtalálása, és azok mentén történő projektfejlesztés
	A gazdaság szereplőire és a lakosság együttműködésére épülő projektek esetében a partnerek érdektelensége	közepes	közepes	Pozitív üzenetekkel, támogatással, tanáccsal egy segítő és nem szabályozó önkormányzati ideál megteremtése
	A privát szféra, magánvállalkozások keretében történő tervezett beruházások, üzemeltetés a projekt alacsony megtérülési rátája miatt meghiúsul.	közepes	nagy	Lehetséges befektetőkkel, üzemeltetőkkel történő kapcsolattartás, információcsera már a projekt fejlesztés korai szakaszában is Közös projektervezés, a lehetőségek és a közérdekek maximális figyelembe vételével megvalósítható, fenntartható beruházási és üzemeltetési modell kialakítása Reális költségkalkuláció, költséghaszon-elemzés elvégzése, projektszinten kockázatok feltárása
környezeti				
	A projektek megvalósításánál az ökoinnovációs szempontok nem tudnak kritériumként megfelelően beépülni.	közepes	közepes	Klímaparát Önkormányzatok Szövetségén keresztül érdekérvényesítés, hatásgyakorlás Főváros érdekérvényesítő szerepet kell hogy felvállaljon a pályázatok, támogatási konstrukciók feltételrendszerének kialakításában; A fővárosnak saját projektjein keresztül demonstratív jelleggel kell az ökoinnovációs szempontokat alkalmazni és ezt kommunikálni.

jelleg	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
megvalósulást érintő				
	Megfelelően megalapozott, számszerű mutatók (eredményindikátorok) meghatározásának nehézsége a tervezett beavatkozásokhoz.	magas	magas	A szakmai jogosultsági kritériumrendszer rendelkezésre állásakor a stratégia kiegészítése, pontosítása a megfelelő indikátorokkal.
	A betervezett indikátorok egy része nem teljesül.	közepes	magas	Reálisan teljesíthető, mérhető indikátorok tervezése.
	A kerületi fejlesztésekből származó pozitív externáliák kezelése projektszinten nem történik meg; nincs kiaknázva a magánszektor, illetve a lakosság kisebb léptékű szerepvállalása a kapcsolódó fejlesztések, fenntartás vonatkozásában.	nagy	közepes	Az operatív projektmenedzsment-szervezet gazdálkodási szerepkörének biztosítása (nemcsak a végrehajtás és a fenntartási időszak menedzselése, hanem „fejlesztői” feladatok, mandátumok megadásával).
	Beavatkozások pontatlan vagy nem reális ütemezése.	közepes	közepes	Rendszeres kapcsolattartás a központi tervezést végző, érintett szervezetekkel; A szükséges információk rendelkezésre állásakor az ütemezés véglegesítése az ITS-ben vagy a projektet előkészítő, (elő) megvalósíthatósági tanulmányban, illetve az akciótervben.
	Kivitelezéskor nem várt problémák merülnek fel (pl. régészeti leletek, robbanásveszélyes háborús szerkezetek stb.), csúszik a határidő.	közepes	magas	Alapos helyzetfeltárás, részletes tanulmánytervek elkészítése az előkészítő szakaszban. Kivitelezés tervezésekor vis major esetekre való felkészülés
Fenntarthatósági				
	Az új sport és közösségi létesítmények fenntartási költségei lényegesen magasabbak az előzetesen betervezettnél.	közepes	közepes	Alapos tervezés, reális költségkalkuláció, költséghaszon-elemzés elvégzése, projektszinten kockázatok feltárása, kockázat-kezelési terv készítése.
	A megújult közintézmények és közterületek (zöldfelületek) fenntartási költségei lényegesen magasabbak az előzetesen	közepes	közepes	Alapos tervezés, reális költségkalkuláció, költséghaszon-elemzés elvégzése, projektszinten kockázatok feltárása, kockázat-kezelési terv készítése Éves karbantartási feladatok betervezése a kivitelezői szerződésben

jelleg	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
	betervezettnél.			
	A megújított vagy újonnan telepített zöldfelületek és utcabútorok gyors leromlása, pusztulása	közepes	alacsony	A tervezési fázisban alapos szükségletfelmérés, megfelelően képzett, tapasztalt szakemberek bevonása, telepítési szabályok betartatása Közösségi fenntartás megalapozása már a projekt megvalósítása folyamán, lakosság, intézmények, civil szervezetek bevonása a megőrzésben, fenntartásban, menedzsmentben Kivitelezési szerződésekben minimum 5 éves fenntartási kötelezettség előírása

8. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

8.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

8.1.1 KÜLÖN FORRÁSBEVONÁST NEM IGÉNYLŐ INTÉZKEDÉSEK STRATÉGIAI CÉLONKÉNT

A jelen ITS alapvetően új alapokra helyezi a városfejlesztést, hiszen a stratégiai célok és a beavatkozások szinte mindegyike együttműködési rendszerekre, partnerségi megvalósításra épít. Annál is inkább, mert az EU stratégiai célkitűzései is ebbe az irányba, az önkormányzatok és a vállalkozói szféra, illetve az önkormányzatok és a lakosság együttműködésére alapoz. Közösségi tervezés nélkül a Normafa rehabilitációja még a Megvalósíthatósági Tanulmány szintjéig sem jutott volna, annyi érdekelt fél és ezeknek az érdekeknek az egymásba feszülése érzékelhető a területen. A felismert öngondoskodás fontossága, az önkéntes program erősítése az Otthon megöregedni hálózatos projektsomagban, az erdős kertek tulajdonosi értékelésének megteremtése a Zöld Hegyvidék közösségi fejlesztési projektben, klaszterképződés és együttműködési rendszerek kiépítése az egészségipar gazdaságélénkítési programjában, a kereskedők támogatása bevásárlóutca kialakítása és közös érdekképviselő révén a Hegyvidék városközpont akcióterületi projekt keretében csak néhány példa az ITS-t és az önkormányzat gondolkodását irányító együttműködési rendszer fontosságáról.

A stratégiai célok és a beavatkozások mindegyike előfeltételezi a kezdeményező, együttműködő városvezetést. Az ITS csak a lakossággal és a vállalkozói szférával történő együttműködés keretében tud megvalósulni.

1. Normafa rehabilitációja

- Közösségi tervezés folytatása
- Együttműködés környező települések önkormányzataival
- Együttműködés civil szervezetekkel, Pilisi Parkerdő zrt-vel a turistautak kijelölése, a megszűnő turistautakon a tájrehabilitáció megvalósítása érdekében

2. Intelligens és klímabarát város, különös tekintettel a fenntartható közlekedési rendszer fejlesztésére

- Lakossági döntéshozás (szavazással) közvilágítás energiatakarékos megújítása projektelemek helyszíneiről

- Klímabarát önkormányzatok szövetségének irányítása, stratégiai közös projektek kialakítása, célok megfogalmazása
- Közlekedésszabályozási megoldások a lakóterületek védelmére, átmenő forgalom csökkentésére
- Elektromos kerékpárok elterjesztésének támogatási programja kidolgozása

3. Aktív, szolidáris, egészséges, erős identitással rendelkező lakosság és ezt erősítő közszolgáltatások

- Stratégiaalkotás egészségpolitika és aktív életmód programok összehangolására
- Kerület sportegyesületeivel és sportintézményeivel történő együttműködés az Aktív Hegyvidék program szélesítésében
- Az Otthon megöregedni beavatkozás az idősek, az idősek ápolását végző személyek és az önkormányzat aktív együttműködésére, szomszédságokra, aktív önkéntesek részvételére épít
- Hegyvidék- Több, mint kerület márka további fejlesztése
- Hegyvidék kártya fejlesztése, szolgáltatások bővítése

4. Kezdeményező, innovatív városvezetés gazdaságfejlesztésben, alközponti rendszer fejlesztésében, minőségi szolgáltatások kialakításában és épített-természeti környezet értékelésében

- Stratégiai partnerség kialakítása az egészségipar szereplőivel és az egyetemek, kutatóintézetek képviselőivel (közös projektek, klaszterképződés)
- Desztinációmenedzsment szervezetekkel történő együttműködés a kerület új és megújuló attrakcióinak támogatásához
- Örökségvédelem területén együttműködés a Forster Gyula Központtal
- Gazdaságélénkítés a stratégiai ágazatokban vagyongazdálkodási feladatokon keresztül
- Szolgáltatáshiányos területeken jogi, szabályozási ösztönzőrendszer kialakítása, fejlesztése

5. Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, a természeti környezet védelme és megújítása

- Együttműködés erdős kertek tulajdonosaival
- Oktatási és egyéb intézményekkel történő együttműködés közösségi kertek kialakításánál
- Lakossági környezetvédelmi programok

8.2 AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI

A korábbi tervezési időszak tapasztalataira építve, a 2014-2020-as időszakra szóló ITS-sel kapcsolatban kiemelt elvárás, hogy a megvalósítás szervezeti keretei és mechanizmusai szervesen illeszkedjenek az Önkormányzat szervezeti struktúrájába, működési rendjébe. Egy szervezeten belül új koordinációs, egyeztetési platformok fenntartása és működtetése sok kockázatot rejt magában, így hatékonyabb, ha a

már létező egyeztetési fórumok, rendszeres megbeszélések strukturájába illeszkedik az ITS megvalósításának szervezeti rendszere.

Mivel az ITS átfogja a középtávú városfejlesztési célok teljes palettáját, ezért az abban foglalt feladatok megvalósítása a városvezetés, az Önkormányzat, továbbá a Polgármesteri Hivatalban és az önkormányzati intézményeknél, társaságoknál dolgozó munkatársak mindennapi munkájának részét kell, hogy képezze.

Jelen fejezetben először bemutatjuk az ITS megvalósításának menedzsmentstruktúráját, mely a fenti elvek mentén, az alábbi szervezeti keretek között tervezett:

12. ábra Településfejlesztési tevékenységek menedzsmentje

8.2.1 DÖNTÉSHOZÁS: KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÉS SZAKMAI BIZOTTSÁGAI

Az Önkormányzat általános működési modellje szerint a legfelsőbb döntéshozó szerv a Képviselő-testület, mely a jogszabályokban meghatározott és az önként vállalt feladat- és hatásköröket látja el. Ennek megfelelően az ITS megvalósítása során is a törvényben, illetve SZMSZ-ben rögzített feladat- és hatáskörök szerint jár el. A Képviselő-testület munkáját szakmai bizottságok segítik. Az ITS tervezésében és megvalósításának stratégiai szempontú nyomon követésében a Tulajdonosi és Városfejlesztési Bizottság illetékes.

8.2.2 STRATÉGIAI MENEDZSMENT

Az ITS megvalósításának stratégiai szintje a középtávú városfejlesztési célok átfogó tervezését, koordinálását és ellenőrzését öleli fel. A stratégiai döntéshozatal a kerület felső vezetésének feladata és felelőssége, akik az ITS-tervezés során mindvégig aktívan és rendszeresen együttműködtek az ITS Stratégiai Munkacsoportjának tagjaiként, illetve a jövőben is heti rendszerességgel üléseznek "Vezetői értekezlet" név alatt. (A tagokat lásd fentebb A településfejlesztési tevékenységek menedzsmentje c. ábrán!)

A Stratégia menedzsment feladatai az ITS megvalósítása során:

- Stratégiai szintű tervezés: az ITS-ben foglalt beavatkozásokkal kapcsolatos stratégiai szintű tervezési feladatok meghatározása; döntés az ITS-projektek ütemezett előkészítéséről és megvalósításáról, a megvalósító szervezeti egységekről, a kapcsolódó stratégiaalkotási, pályázati, beruházási tevékenységről; a szükséges beszerzések lefolytatásának felügyelete; a szükséges szabályozási és egyéb támogató háttér biztosítása; költségvetés biztosítása a feladatok ellátásához; szükség esetén lobbitevékenység a kerület érdekében.
- Stratégiai szintű irányítás, végrehajtás: a beavatkozások, projektek operatív szintű megvalósításának felsőbb koordinációja, irányítása; a pályázatok, beruházások megvalósításának elrendelése, a munkafolyamatok nyomon követése; a pénzügyi teljesítések felügyelete; a szükséges partnerségek kialakítása és fenntartása; a működtetés megszervezése; a megvalósítás és működtetés során esetlegesen fellépő kockázatok értékelése és szükség esetén válságmenedzsment.
- Stratégiai szintű ellenőrzés: az ITS és a projektek megvalósításának ellenőrzése, a vállalások teljesülésének nyomon követése, ellenőrzése; a pályázatok, beruházások pénzügyi és adminisztratív lezárásának felügyelete; teljesítményértékelés; monitoringrendszer kialakítása és felügyelete.

Stratégiai szintű finanszírozási döntések

A Törzskar részét képező uniós referens beszámol a finanszírozási lehetőségek alakulásáról, javaslatot tesz finanszírozási lehetőségek kihasználásáról és támogató döntés esetén elkészíti a finanszírozási, pályázati dokumentációkat.

A Tulajdonosi és Városfejlesztési Bizottsággal és az Önkormányzat projektmenedzsment szervezeteivel, az ITS megvalósításának operatív intézményeivel a kapcsolattartást a Polgármesteri Stratégiai Főtanácsadó és a Városrendezési és Főépítési Iroda vezetője a Polgármester által kijelölt rend szerint tartja. A Városrendezési és Főépítési Iroda és a Városfejlesztési Iroda szakterületük alapján megosztva végzi a bizottsági döntések szakmai dokumentumainak előkészítését.

8.2.3 OPERATÍV MENEDZSMENT

Az ITS megvalósításának operatív szintje az ITS-ben megfogalmazott beavatkozások megvalósítását jelenti. Az operatív megvalósítás koordináló intézménye a kéthetente ülésező Irodavezetői Értekezlet. A Polgármesteri Hivatalban heti rendszerességgel kerül megtartásra az Irodavezetői értekezlet, minden második alkalommal pedig az önkormányzat intézményei és gazdasági társaságainak vezető is részt vesznek a megbeszélésen. Az ITS menedzsmentje szempontjából egyrészt a kétheti megbeszélés gyakorisága megfelelő, másrészt a megvalósítás partnerségi rendszere miatt - sok projekt megvalósításában az önkormányzat külső intézményei vesznek részt - javasolt ezen kéthetente ülésező kibővített Irodavezető Értekezlet keretében megtartani az ITS operatív projektmegvalósítását, menedzsmentjét.

Az ITS-ben megfogalmazott beavatkozások megvalósításának felelőseit a stratégiai döntéshozatali szint jelöli ki. A megvalósítás felelőse lehet önkormányzaton belüli Iroda, de lehet külső városfejlesztési menedzsment szervezet is. A megvalósításért felelős Iroda vezetője az Irodavezetői értekezleten rendszeresen beszámol az adott beavatkozás előrehaladásáról, a szükséges partnerségi egyeztetések, együttműködések kialakításának folyamatáról, forrásmenedzsmentről.

Az ITS projektjeinek és beavatkozásainak a megvalósítása során a megvalósításért felelős szervezeti egység a különböző fázisokban a következő feladatokat látja el:

Tervezési, projektelőkészítési munkák:

- stratégiai tervek (város- és gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó koncepciók, stratégiák, megvalósíthatósági tanulmányok, költség-haszon elemzések) készítése
- tervezés (funkciósémák készítése, vázlat- és felmérési tervek, tanulmány és koncepciótervek készítése);
- Pályázatfigyelés és pályázatírás (pályázati és egyéb befektetői források felkutatása, pályázati adatlapok kitöltése, részletes pályázati dokumentációk összeállítása: költségvetés, ütemezés, kockázatelemzés elkészítése, stb.)
- energetikai tanúsítás és auditálás (energetikai tanulmányok készítése, megtérülési ráták számítása);
- pályáztatás (közbeszerzési és egyéb beszerzési eljárások teljes körű lebonyolítása,);
- terveztetés (engedélyes, kiviteli és egyéb tervek elkészítésének műszaki koordinációja);
- egyeztetés (gazdasági/civil és közigazgatási partnerek koordinációja, lakosság bevonása).

Projektmenedzsment-tevékenység

- műszaki lebonyolítás (önkormányzati beruházások esetében a beruházói feladatok ellátása: terveztetés, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele);
- műszaki ellenőrzési feladatok ellátása (generál, építész, gépész, villamos szakági);
- pénzügyi menedzsment (teljes körű elszámolás, kifizetési kérelmek összeállítása);
- szoft menedzsment (beszámolási, tájékoztatás-nyilvánosság, horizontális, programalap, stb.);
- adminisztratív tevékenység ellátása (kapcsolattartás a megrendelővel, a vállalkozókkal, lakossággal, hitelezőkkel, konzorciumi partnerekkel, közreműködő szervezetekkel, minisztériumokkal);
- fenntartás koordinációja (garanciális bejárások, helyszíni szemlék lebonyolítása és a fenntartási jelentések elkészítése).

Külső projektmenedzsment

Hegyvidék Önkormányzatának saját tulajdonú projektmenedzsment-szervezete a Hegyvidéki Városfejlesztési Nonprofit Kft. – jelenleg 1 vezető és 2 munkatárs dolgozik itt -, mely képes ellátni komplex akcióterületi projektek menedzsmentjét.

A Normafa projekt kiemelt jellege miatt saját tervező, üzemeltető és megvalósító projektszervezettel a Normafa Park Fenntartó és Üzemeltető Intézménnyel rendelkezik – jelenleg 1 vezető és 4 munkatárs

dolgozik itt -, amely a terület fenntartásától a rehabilitáció megvalósításáig átfogóan képes közreműködni a terület fejlesztésében. A megvalósult projektek fenntartása is ennek a cégnek a feladatkörébe tartozik.

Az önkormányzat és a két városfejlesztéssel foglalkozó cég viszonyát alapszerződés szabályozza, valamint az ITS projektjeinek és beavatkozásainak a menedzsmentjére megbízási szerződés kerül megkötésre. A szervezet élén 2015. január 5-től önálló képviseleti jogosultsággal rendelkező, a fejlesztési szemléletet képviselő vezérigazgató áll. Ezek mind biztosítják azt, hogy a rövid távú fiskális szempontok, vagyis a vagyongazdálkodás és városüzemeltetés rövid távú érdekei és a fejlesztési érdekek szétválaszthatóak legyenek, tehát a fejlesztési célok hatékonyan érvényesülhessenek.

Amennyiben a stratégiai menedzsment külső megvalósító szervezetet bíz meg a projekt egészének megvalósításával, úgy a szervezet vezetője a stratégiai menedzsment szervezetnek számol be az előrehaladásról.

Külső projektmenedzsment-támogatás

Az Önkormányzat törekszik a projektek saját erőforrásból történő megvalósítására, bizonyos esetekben azonban szükség lehet külső projektmenedzsment-támogatásra is. E feladatkörök többnyire: villamos műszaki ellenőr, jogi- és közbeszerzési tanácsadó, stb. Ezen kívül nagyobb léptékű beruházási projektek, illetve nemzetközi pályázati programok esetében a szükséges szakértelem és gyakorlat biztosítása érdekében külső projektmenedzser megbízása is indokolt lehet illetve bizonyos projektelemek (leginkább partnerségi, lakossági bevonást igénylő) megvalósítását civil szervezetek megbízásán keresztül végzi az önkormányzat a partnerségépítés és a hatékony erőforrásmenedzsment érdekében.

Egyéb, kapcsolódó partnerségek

A fenti feladatokban további fontos szerepet vállalnak az Önkormányzat saját fenntartású intézményei, valamint egyéb helyi, térségi szereplők is: intézmények, vállalkozások, civil szervezetek, a közsféra szereplői, szomszédos települési önkormányzatok stb. Az ITS megvalósítása során tervezik az előkészítés keretében kialakított kiterjedt partnerségi együttműködések folytatását, bővítését.

Budapest XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzata hangsúlyt fektet a lakosság széles körű bevonására, az ITS megvalósítását széles körű partnerség keretében kívánja megvalósítani. Az ITS megalapozása, tervezése során elindított részvételi alapú bevonást az akcióterületi tervek és a megvalósíthatósági tanulmányok készítése, valamint a projektek megvalósítása során is folytatni kívánják.

8.3 TELEPÜLÉS KÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

A 2014-2020-as időszakban tervezett főbb beavatkozásokat részletező ITS egyik fontos alapkövetelménye, hogy a tervezés lépjen túl a kerületek és városok közigazgatási határain, és azokat a fejlesztési szükségleteket is tartalmazza, melyek a környező térségeket is érintik.

Akcióterületi fejlesztések

Különösen a kulcsprojektként kezelt Normafa rehabilitációja kapcsán fontos a környező önkormányzatokkal, kiemelten Budakeszivel és Budaörssel a kapcsolattartás, a tervezett fejlesztések együttes továbbgondolása, a megvalósításban való együttműködés. Az önkormányzat mindkét településsel - a fejlesztési tervezés és megvalósítás ütemének megfelelően - rendszeresen egyeztet, illetve a közösségi tervezői fórumokra is várja a szomszédos önkormányzatok képviselőit.

Egészségügyi fejlesztések településközi koordinációja

A kormány egyértelmű szándéka, hogy a budai kerületek és Buda környéki települések jobb egészségügyi szolgáltatási színvonalának megteremtése érdekében egy új budai egészségügyi központot kíván létrehozni. Budapest XII kerület Hegyvidék Önkormányzata kezdeményezi a budai kerületek és az érintett agglomerációs önkormányzatok egyeztető fórumának létrehozatalát. Az egyeztető fórum meghatározná a létesítendő budai egészségcentrum létrehozásához szükséges alapfeltételeket (megközelíthetőség, alapterület, stb.) és második lépésben lehetséges helyszíneket is meghatároz. A budai egészségügyi fejlesztések településközi koordinációs bizottsága az országos döntéshozatal számára elkészíti a fejlesztésekhez szükséges feltételrendszer leírását, illetve a lehetőségek értékelését.

Vallási turizmushoz kapcsolódó együttműködések

Az Országgházban 2010. november 25-én megalakult a Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulás. A huszonnégy önkormányzat alapításával létrejött társulás fő célja, hogy a spanyolországi El Camino mintájára, a Magyar Zarándokút Egyesületet segítve létrehozzák az Esztergomtól Máriagyúdig tartó, mintegy 431 kilométer hosszú Magyar Zarándokutat.

Az önkormányzat aktív tagja a Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulásnak, ötleteivel, fejlesztési koncepcióival támogatja a Magyar Zarándokút Egyesület munkáját, az önkormányzati társulás célkitűzéseit, a vallási turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztését.

Klímabarát Települések Szövetsége

A Hegyvidék 2009-ben csatlakozott a Klímabarát Települések Szövetségéhez. A kerület egyik alpolgármestere és klímakoordinátora rendszeresen részt vesz a Szövetség munkájában, - a szövetség elnökévé is megválasztották -, jól ismerik a többi település klímaprogramját és a megvalósítás akadályait is. Az önkormányzat célja, hogy a kerületben megvalósult jó gyakorlatokat megmutassa, továbbítsa, illetve a Klímabarát Települések Szövetségének tagságát és így a disszemináció lehetőségét is bővítse, a klímatudatosságot terjessze hazánkban.

8.4 MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA

8.4.1 A MONITORING RENDSZER FELADATA ÉS MÓDSZERTANA

A monitoring rendszer feladata a városfejlesztési feladatok folyamatának, előrehaladásának nyomon követése. A monitoring rendszer kialakításának célja tehát, hogy feltárjuk, adott időpontban hol tart a városfejlesztési folyamat, milyen eredményeket értünk el, hol vannak elmaradások és esetleges kockázatok,

és milyen kiegészítő intézkedésekre van szükség ezen kritikus pontok feloldásához, a terv szerinti megvalósítás folytatásához.

A hatékony monitoring rendszer fő ismérvei:

- Rendszeresség: a hatékony monitoring tevékenység beépül a városfejlesztés folyamatába, így folyamatosan naprakész információt szolgáltat a teljesítményértékeléshez.
- Strukturáltság: a hatékony monitoring tevékenység nem ad hoc módon, hanem előre meghatározott rendszer szerint működik, átfogva a szervezet teljes működését.
- Döntéstámogatás: a monitoring tevékenység célja, hogy olyan releváns és naprakész információkat állítson elő, amelyek segítik a megalapozott döntéshozatalt a kritikus pontokban.
- Rugalmasság: a jó monitoring rendszer tervezett keretek között zajlik, de rugalmasan igazodik a változó feltételekhez, körülményekhez is, így dinamikus rendszerként értékelhető.

A monitoring tevékenység kialakításának feladatai az ITS szempontjából:

- A városfejlesztési folyamat hatékonyságának értékelése: a városfejlesztési folyamatba épített monitoring tevékenység a szervezeti, működési mechanizmusokat, folyamatokat értékeli, feltárja az esetleges szűk keresztmetszeteket, problémákat, kritikus pontokat.
- A városfejlesztési tevékenység eredményességének értékelése: a városfejlesztés eredményességét a kitűzött célok eléréséhez kapcsolt indikátorok mutatják, az indikátorok teljesülésének vizsgálata ezért a monitoring tevékenység kiemelt eleme.

A monitoring tevékenység lehet folyamatos, illetve egyedi értékelés: míg előbbi folyamatos adatgyűjtés, értékelést, elemzést jelent, addig utóbbi meghatározott időpontokban vizsgálja az előrehaladás aktuális állását, számszerűsíthető értékeit. A folyamatos monitoring tevékenység így elsősorban a városfejlesztési folyamatot értékeli, míg az eredményességet jelző indikátorok célértékeinek vizsgálata egyedi értékeléshez kötött.

A monitoring rendszer kialakítása az előző támogatási időszak tapasztalatai alapján is igen lényeges: a végrehajtási eszközök és monitoring intézkedések hiányára is visszavezethető ugyanis az előző időszak kevésbé eredményes (a kitűzött célokat, tervezett projekteket csak kisebb mértékben megvalósító) városfejlesztésének.

8.4.2 A MONITORING RENDSZER MŰKÖDTETÉSI MECHANIZMUSAINAK MEGHATÁROZÁSA

A monitoring rendszer működtetéséhez szükséges alapvető feltételek:

- Felelős kijelölés: a monitoring rendszer eljárásrendjeinek kialakításáért, a rendszer működtetéséért a Polgármesteri Stratégiai Főtanácsadó felelős, szükség szerint bevonva ebbe a polgármesteri hivatal illetékes munkatársait, illetve a városvezetést.
- Monitoring rendszer kialakítása: a Polgármesteri Stratégiai Főtanácsadó vezetésével kialakításra kerül a monitoring rendszer, kidolgozásra kerül a működést szolgáló belső eljárásrend a szükséges információs- és adatáramlási modellekkel, mechanizmusokkal, a feladat- és felelősségi körök kijelölésével.

A monitoring rendszer felépítésének fő lépései, részfeladatai:

- Monitoring rendszer céljainak pontos meghatározása (mit akarunk mérni?). A monitoring rendszer alapját az éves cselekvési tervek jelentik, amelyek rögzítik adott évben megvalósítani tervezett célfeladatokat, ezek időbeli ütemezését is. A tevékenységek előrehaladása ezen célokhoz viszonyítva értékelhető.
- Monitoring mutatók meghatározása (mivel akarjuk mérni ezeket?)
  - Számszerűsíthető mutatók meghatározása
  - Nem számszerűsíthető mutatók meghatározása
- Adatigény meghatározása (hogyan akarjuk mérni ezeket?)
  - Szükséges adatok körének meghatározása (milyen adatokra, milyen időközönként van szükség)
  - Rendelkezésre álló adatbázisok feltárása (milyen adatok érhetők el már jelenleg is)
  - További szükséges adatbázisok meghatározása (milyen adatok nem állnak rendelkezésre jelenleg)
  - Adatbázis struktúra kialakítása (lehetőség szerint szoftvertámogatással)
- Feladat- és felelősségi körök meghatározása, ütemezés (ki méri ezeket?)
  - Információgyűjtésben résztvevő szervezeti egységek, szereplők meghatározása
- Monitoring mutatók előállítása (milyen módon állítjuk elő ezeket?)
  - Időbeli ütemezés
  - Adatok információáramlási rendjének kialakítása (adatszolgáltatás rendje)
  - Adatfeldolgozás módja, eszközei (adatok feldolgozása, számítási képletek)
  - Monitoring mutatók előállítása
- Monitoring tevékenység eredményeinek feldolgozása (hogyan kezeljük az eredményeket?)
  - Éves teljesítményértékelő beszámoló készítése (összevetve az éves cselekvési tervben foglalt célokkal az elért eredményeket; valamint értékelve az ITS célok megvalósításának előrehaladását)
  - Belső eljárásrend kidolgozása az értékelések megfelelő szintű kezeléséről (pl. vezető testület elé terjesztés, képviselőtestület elé terjesztés rendje)
- Visszacsatolások (milyen utánpótlás szükséges?)
  - Következő évi tervezés módosítása
  - Kockázatelemzések készítése
  - Kockázatkezelési, válságmenedzsment forgatókönyv készítése

Rendszeres, folyamatba illesztett értékelés

A városfejlesztés folyamatainak, hatékonyságának nyomon követését a hivatali munkába illesztett folyamatos monitoring tevékenység szolgálja. A rendszeres, folyamatba illesztett értékelés működése a polgármesteri hivatali működés napi rutinjának részét kell, hogy képezze.

Feladatai:

- Adatbázisok kialakítása, működtetése
- Információk folyamatos gyűjtése, feldolgozása, kiértékelése
- Releváns információk biztosítása a monitoring rendszer felelősének
- Szükséges további adatgyűjtések meghatározása és lefolytatása
- Adatok feldolgozása, kiértékelése, értékelő jelentések készítése
- Szükséges intézkedések meghozatala

8.4.3 A MONITORINGELJÁRÁS SZERVEZETI KERETE

A monitoring rendszer eljárásrendjének kialakításáért, a rendszer működtetéséért a Polgármesteri Stratégiai Főtanácsadó felelős. A monitoringtevékenység szervezése és irányítása a Vezetői értekezlet feladata, amely egyben az ITS megvalósításának stratégiai menedzsment szervezete is egyben.

Felelős kijelölés: a monitoring rendszer eljárásrendjeinek kialakításáért, a rendszer működtetéséért a Polgármesteri aljegyzője felelős, szükség szerint bevonva ebbe a polgármesteri hivatal illetékes munkatársait, illetve a városvezetést.

A vezetői értekezlet végzi az ITS-re vonatkozó előrehaladási jelentések értékelését, melyek alapján javaslatot tesz a stratégia végrehajtására vagy - szükség esetén - annak módosítására fogalmaz meg észrevételeket, ezzel támogatva a városfejlesztési döntések előkészítését. A folyamatos monitoringfeladatok lényegében az operatív végrehajtással kapcsolatos adatokat, tényeket rögzítik, ez által lehetővé téve a végrehajtás értékelését, szükség szerinti módosítását (pl. az ütemezés, outputok stb. területeken).

Folyamatos monitoringfeladatok 2020-ig:

- Ráfordítások (anyagi, humán erőforrás, időbeli) nyomon követése;
- Pénzügyi monitoring;
- Partnerségi folyamatok nyomon követése;
- Visszacsatolások az akciótervek és a megvalósítási eszközök irányába;
- Indikátorok megvalósulásának nyomon követése
- Pályázati támogatások felhasználásának monitoringja;
- Pályázati eljárásrend szerinti feladatok ellátása: jelentéskészítés, helyszíni ellenőrzések stb.;
- Forráslehetőségek nyomon követése.

8.4.4 AZ ITS FELÜLVIZSGÁLATA

A stratégiában kitűzött célok megvalósulását, a beavatkozások eredményességét, hatásait csak hosszabb távon lehet reálisan értékelni. A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján az ITS legalább négyévenkénti felülvizsgálata szükséges. A stratégia felülvizsgálatát a Polgármester és/vagy a Képviselőtestület kezdeményezi, szakmai előkészítését, koordinációját a PH Városrendezési és Főépítési Irodája végzi.

Az ITS megvalósulásáról - az átfogó felülvizsgálat mellett - évenkénti előrehaladási jelentést készít az önkormányzat. Az előrehaladási jelentést a beavatkozásokért felelős Irodák által összeállított

projektelőrehaladási jelentésekből a Városrendezési és Főépítési Iroda állítja össze. Az előrehaladási jelentés segíti a hatékony és gyors visszacsatolást, a monitoringtevékenységet.

A monitoringrendszer működtetése az EU-s társfinanszírozású projektek esetében a vonatkozó közösségi és hazai jogszabályoknak megfelelően történik. A tervezett és megvalósított célértékek teljesülését egy, a Miniszterelnökség által kijelölt közreműködő szervezet ellenőrzi, a – későbbiekben pontosan nevesített – helyi stratégiai és operatív városfejlesztési szereplők felelősek a nyomon követéséért, időbeli és tartalmi, mérhető és maradéktalan megvalósulásáért.

Az ITS felülvizsgálatát a Képviselőtestület fogadja el; annak megvalósítását és a vállalt főbb indikátorok időarányos teljesülését a szakterületi felelősökön (érintett osztályvezetők) és az operatív menedzsmentszervezeteken keresztül folyamatosan figyelemmel kíséri, értékeli.

8.4.5 INDIKÁTOROK

A városfejlesztés eredményességének mérését az egyedi értékelésen alapuló indikátorrendszer biztosítja. Az indikátorok számszerűsítik a legfontosabb fejlesztési célokat, megmutatva a városfejlesztés eredményességét.

Az indikátorok meghatározása során az ún. SMART kritériumok figyelembevételére van szükség, azaz akkor jó az indikátor, ha

- specifikus (Specific)
- mérhető (Measurable)
- elérhető (Achievable)
- reális (Realistic) és
- időalapú (Time-based)

Az ITS-hez kapcsolódóan az alábbi kétféle indikátortípust alkalmazzuk:

- Output indikátor: adott tevékenység konkrét kimenetét mutatja
- Eredmény indikátor: a projekt eredményeként elért változást mutatja

Az alábbi fejezet a fő célokhoz igazodó indikátorokat tartalmazza, részben a fő támogatási forrást jelentő VEKOP indikátorkészletéhez igazodva, részben saját, ITS-specifikus mutatók meghatározásával. Az indikátorokat úgy határoztuk meg, hogy azok könnyen előállíthatóak legyenek.

Ahogy a hosszú távú célok elérését szolgálják az ITS stratégiai fejlesztési céljai, ugyanúgy a településfejlesztési koncepció hosszútávú hatásindikátorai is szerepelnek az ITS indikátorrendszerében, hiszen a közép távú beavatkozások és azok mérése alapvetően a TFK-ban meghatározott indikátorok által mért hosszú távú célok megvalósulásához járulnak hozzá. A TFK hosszú távú indikátorai egyben középtávú indikátorok is.

Az ITS elfogadása után az önkormányzat felállítja az indikátorok által mért alapállapotot, amihez viszonyítva a változás mértékét és a megfigyelések, mérések sűrűségét meg lehet határozni.

Az indikátorok mérési gyakorisága 2-3 évente történik, a beavatkozások intenzitásától függően.

Mutatók	Mértékegység	Célállapot
Hosszú távú eredményindikátorok		
0-14 éves korúak aránya	%	
Stratégiai ágazatok aránya a működő vállalkozások között	%	
Létrehozott, megújított közösségi tereket használó lakosság	fő	
Környezettudatossági, környezetvédelmi közösségi programokban részt vevő lakosság	%	
Az önkormányzat és intézményeinek energiafelhasználása	KW/év	
Közösségi és kerékpáros közlekedést használók aránya (modal split)	%	
Eredményindikátorok		
Prevenációs és egészséges életmód programokkal elért lakosság	%	
Jobb egészségügyi ellátásban részesülő lakosság	fő	
Korszerűsített óvodában, általános iskolákban tanuló gyermekek	Fő	
Bölcsődei ellátásban részesülő és családi napközi szolgáltatást igénybe vevő 3 év alatti gyermekek száma (VEKOP)	Fő	
Óvodai nevelésben részesülő gyermekek száma (VEKOP)	fő	
Környezeti nevelési és helytörténeti programokban részt vevő gyermekek száma	fő	
A Kulturális Szalon infrastrukturáját igénybe vevő civil szervezetek	db	
Önálló életvitelük fenntartásában támogatott időskorúak	Fő	
Forgalomcsillapított lakóövezetekben lakó lakosság	fő	
Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (VEKOP)	%	
Fogaskerekűvel munkába járók száma	db	
Normafát közösségi közlekedéssel elérők arány	%	
Projektek output/kimeneti indikátorai		
Egészségügyi szűrőprogramokban résztvevők száma	Db	
Új óvodai férőhelyek	Db	
Energiahatékonysági korszerűsített oktatási intézmények	Db	
Mindennapos testneveléshez szükséges infrastruktúra bővülése	m ²	
kialakított új játszóterek	db	
Létrehozott / kibővített szolgáltatások kamaszok részére	Db	
Helytörténeti gyűjtemény látogatóinak száma	fő	
Új és felújított sportpályák, sportintézmények	m ²	
Idősek számára kialakított figyelő-támogatórendszer által elért 80+ korosztály aránya	%	
önkéntes programban részt vevő önkéntesek száma	fő	
idősek ápolását végző személyek támogatása	fő	
Demens időskorúak nappali ellátására rendelkezésre álló férőhelyek	Fő	

Önkormányzati támogatással vásárolt elektromos kerékpárok száma	db
Elektromos töltőállomások	db
Hegyvidék Kártya szolgáltatóinak száma	Fő
Új, megújult kötőpályás közlekedési eszközök hossza (Erfa)	km
Megújuló, jobb védetségű állapotba kerülő támogatott élőhely (természetvédelmi terület)	ha
Új és megújított turista- és sportútvonalak hossza	km
Térfigyelő kamerák által lefedett terület mértéke	m ²
Támogatásban részesülő egészségipari vállalkozások (ERFA)	Db
Egészségügyi klaszterben részt vevő intézmények és vállalkozások száma (SFC4)	Db
Felszín alatti parkolóhelyek	db
Megújított közterület	m ²
Megújított Kulturális Szalon (Törpe u. 2)	m ²
Felújított és új funkciót kapott védett épített örökség	m ²
Megújuló energiaforrások alkalmazása közintézményeken	db
VEKOP kimeneti mutatói (output indikátorok)	
Kutatóintézetekkel együttműködő vállalkozások száma	db
A középületek éves elsődleges energia-fogyasztásának csökkenése	KW/év
A megújulóenergia-termelés további kapacitása	MW
A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma	Db
Az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	CO ₂ -egyenérték tonnában
A megújulóenergia-termelés további kapacitása	MW
A lakóépületek éves elsődleges energia-fogyasztásának csökkenése	kWh/év
Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma	Db
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza km	Km
Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések vagy településrészek száma db	Db
Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma db	Db
Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	Db
Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	Db
Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	Db
Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	Db
Városfejlesztés: integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága	Fő
Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	Db
Városi környezetben épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	Db
Helyreállított lakóegységek városi területeken	Db
Fejlesztett egészségügyi infrastruktúra férőhely kapacitás	Db
Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	Fő

Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban részt vevő személyek száma	Fő
Szervezetfejlesztési intézkedésekkel érintett intézmények száma	Db
Támogatott programokban részt vevő tanulók száma	Fő
Képzésben, átképzésben résztvevő pedagógusok száma	Fő
Informális és nem formális képzésben résztvevő gyerekek és fiatalok száma	Fő

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra A partnerségi egyeztetés szervezeti keretei	8
2. ábra Akcióterületek (Forrás: IVS)	30
3. ábra A kerület három kerületrésze	44
4. ábra Normafa rehabilitáció	56
5. ábra Hegyvidék főutcájának kialakítása, városközpont rehabilitáció	62
6. ábra MOM - Gesztenyés kulturális, sport és szabadidő negyed	67
7. ábra Csillebércei Gyermektábor	94
8. ábra Hegyláb akcióterület	95
9. ábra Alkotás utca 21.	96
10. ábra Alkotás utca 21. - szűkebb környezetben	96
11. ábra Szegregációs mutatók	98
12. ábra Településfejlesztési tevékenységek menedzsmentje	123